

**Центр політичних досліджень
Кафедра політології ЛНУ ім.І.Франка**

Збірник аналітичних матеріалів

Львів – 2017

ЗМІСТ

ВИБОРЧІ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ: ЕВОЛЮЦІЯ І ПОШУК ОПТИМАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ.....	2
ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗМІЩАНОЇ ВИБОРЧОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ, ПРИЧИНИ ТА ПЕРЕДУМОВИ ПРИЙНЯТТЯ НОВОГО ВИБОРЧОГО КОДЕКСУ.....	8
ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ВИБОРИ 2019: МОЖЛИВІ КАНДИДАТИ І ЇХ СТРАТЕГІЇ ТА ТАКТИКИ: SWAT-АНАЛІЗ.....	15
УРЯД ЯЦЕНЮКА І УРЯД ГРОЙСМАНА: КІЛЬКІСНО-ЯКІСНИЙ ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ.....	24
ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: МОЖЛИВОСТІ ТА БАР'ЄРИ.....	32
БПІ: МИНУЛЕ, ТЕПЕРІШНЄ І МАЙБУТНЄ.....	39
«НАРОДНИЙ ФРОНТ» ВІД ЗЛЕТУ ДО ПАДІННЯ: ЧИ Є ПЕРСПЕКТИВИ У ПАРТІЇ ЯЦЕНЮКА.....	50
СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОРАДИКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ.....	58
НОВІТНІ МЕДІА ЯК ПРОСТІР РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ЄВРОМАЙДАНУ І РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ.....	68
БЕЗВІЗОВИЙ РЕЖИМ ДЛЯ УКРАЇНИ: ПРАКТИЧНИЙ І СИМВОЛІЧНИЙ ВИМІРИ.....	76
МІСЦЕВІ ВИБОРИ В УКРАЇНІ У 2015 РОЦІ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ....	81
ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА ПАМ'ЯТНИКІВ: ПЕРЕБІГ І НАСЛІДКИ.....	93
ПОЛІТИКО-СОЦІАЛЬНА СТРУКТУРА ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ VII СКЛИКАННЯ: КІЛЬКІСНО-ЯКІСНИЙ АНАЛІЗ.....	102

ВИБОРЧІ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ: ЕВОЛЮЦІЯ І ПОШУК ОПТИМАЛЬНИХ МОДЕЛЕЙ

Від здобуття Україною незалежності, продовжуються пошуки необхідної виборчої системи. Протягом 26 років було апробовано чимало виборчих систем однак жодна з них не підійшла для українських реалій. Саме тому я вважаю, є доцільним зробити порівняння якісних характеристик кожної з виборчих систем, які використовувались для формування Верховної Ради, а також ухвалений в першому читанні Виборчий кодекс, а саме виборчу систему запропоновану в ньому.

Для здійснення дослідження я обрав метод *контент* аналізу. Тож завдання мого дослідження полягає у аналізі використаних та нової виборчої системи для обрання народних депутатів в Україні, визначенні переваг та недоліків кожної з них. Для проведення дослідження використовую інформацію з інтернет-джерел «Радіо Свобода», «Фінансові новини», «Місто».

Вибори до Верховної Ради 1994 року.

Вибори до Верховної Ради відбувались згідно першого виборчого закону, який був прийнятий на восьмій сесії Верховної Ради України другого скликання 18 листопада 1993 року, законом було встановлено використання мажоритарної системи абсолютної більшості.

Перший тур виборів відбувся 27 березня. Явка виборців склала приблизно 75,6 %. Однак, в 401 виборчому окрузі жоден з кандидатів не набрав більше 50 % голосів або явка була нижче 50 %. Через це лише 49 народних депутатів були обрані одразу. Задля обрання інших на початок квітня (4 або 11 квітня) були призначені другі тури. Під час цих переголосовань теж не вдалося обрати всіх народних депутатів, бо в 20 округах була занадто низька явка, а в 92 ніхто не зміг набрати більше половини голосів виборців.

Є декілька причин чому мажоритарна система абсолютної більшості не може ефективно використовуватись на теренах України. По-перше, конституційний склад Верховної Ради так і не був обраний. По-друге, дана система показала себе в Україні неекономічною, оскільки потрібно було проводити цілий ряд довиборів, а партійний склад парламенту виявився досить строкатим при наявності великої кількості безпартійних кандидатів. По суті ми зіткнулися з класичними проблемами цієї виборчої системи, незважаючи на те що

Уроки виборів 1994 року вимагали подальшого вдосконалення виборчих правил і процедур. Ґрунтовною базою для вдосконалення політичної, партійної та виборчої систем стає нова Конституція України, що була прийнята у 1996 році. З цього моменту оформлюються дві основні антагоністичні течії відносно ступеня застосування принципу пропорційності у виборчій системі: прихильниками зміни виборчої системи на користь 100-відсотково пропорційної виступають найвпливовіші політичні партії, без огляду на ідеологічні переконання (СДПУ(о), КПУ, СПУ), тоді як малочисельні партії намагаються домогтися певних поступок (зокрема, зниження прохідного бар'єра до трьох та навіть одного відсотків).

На третій сесії Верховної Ради України другого скликання відбувся розгляд і обговорення нового проекту закону про вибори. Перше читання закону про вибори було 5 березня 1997 р., тоді законопроект підтримали 232 депутати. У період розгляду законів другому читанні Л. Кучма підтримував змішану систему виборів. Під час пленарного засідання на початку березня 1997 р. розгляд цього закону в другому читанні було зірвано. Голосування заблокувала депутатська група «Конституційний центр» і фракція «Аграрники України», які в першому читанні підтримали запропоновану комісією пропорцію 50% на 50%. 18 червня 1997 р. на засіданні Верховної Ради України 315 парламентарів голосували за новий закон. І, нарешті, лише 24 вересня 1997 р. Верховна Рада 226 голосами «за» проголосувала за змішану систему. 22 жовтня 1997 р. Глава держави нарешті поставив підпис під багатостраждальним документом. Новий закон став результатом політичного

компромісу та підбивав певний підсумок попереднього інституціонального розвитку партійно-виборчої системи.

Відповідно до нового закону про вибори, політичні партії ставали повноправними суб'єктами виборчого процесу, оскільки 225 депутатів обиралися в одномандатних виборчих округах, а інші 225 — за списками кандидатів у депутати від політичних партій, виборчих блоків партій.

Вибори до Верховної Ради 1998 року

Українські парламентські вибори 1998 року відбулися 29 березня 1998. Половина депутатів Верховної Ради обиралися на пропорційній основі в загальнодержавному окрузі, іншу половину було обрано у 225 одномандатних округах. Прохідний бар'єр для партій і блоків становив 4%. У мажоритарних округах діяла система відносної більшості. У виборах брали участь 30 політичних партій і блоків (3 605 кандидатів), 8 із них подолали 4 % бар'єр, та 4 278 кандидатів було висунуто в одномандатних округах. Комуністична партія України залишається найбільшою партією у Верховній Раді, завоювавши 121 з 445 місць.

Виборча система 1998 року завдяки введенню процедури голосування за партійними списками суттєво зміцнила партійний склад парламенту: з 443 народних депутатів, обраних до Верховної Ради України, 341 (77%) були членами політичних партій. Таким чином представництво політичних партій у легіслатурі в порівнянні з попередньою каденцією збільшилося майже в півтора рази. Одна через недосконалі механізми реєстрації новий виборчий закон не дав змоги реально стимулювати формування потужних авторитетних партій.

Розмежування мажоритарної та пропорційної складової збільшило розмір одномандатних округів майже вдвічі, що обумовлювало перемогу в них тільки тих кандидатів, які мали достатню ресурсну підтримку – або у вигляді партійних структур, або можливості залучення фінансового та адміністративного капіталу. Таким чином, однієї з основних цілей – політичного структурування парламенту – змішана виборча система не досягла.

Новий етап у трансформації виборчої системи розпочався у 2001 році з спробою прийняти новий закон України про вибори народних депутатів за пропорційною системою на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування. Хоча закон так і не був ухвалений, до виборчого законодавства було внесено деякі зміни, які стосувались протидії адміністративному ресурсу. Зокрема, більш прогресивною стала методика формування окружних виборчкомів. Однак все це були половинчасті засоби.

Вибори до Верховної Ради 2002 року

Українські парламентські вибори 2002 року відбулися 31 березня. Половина депутатів Верховної Ради обиралися на пропорційній основі в загальнодержавному окрузі, іншу половину було обрано в одномандатних округах. Прохідний бар'єр для партій і блоків становив 4%. У мажоритарних округах діяла система відносної більшості. 14 липня 2002 року відбулися повторні вибори в трьох мажоритарних округах: № 18 (Вінницька область), № 35 (Дніпропетровська область) та № 201 (Черкаська область), у яких вибори 31 березня 2002 року ЦВК не визнала. Для контролю за дотриманням законності при проведенні цих повторних виборів Верховна Рада утворила тимчасову спеціальну комісію.

З 33-х політичних партій і блоків, які брали участь у виборах, 6 партій пройшли встановлений 4% бар'єр і зарезервували місця у парламенті: Блок Віктора Ющенка «Наша Україна» - 23,57%; Комуністична партія України - 19,98%; За єдину Україну! - 11,77%; Блок Юлії Тимошенко - 7,26%; Соціалістична партія України - 6,87%; Соціал-демократична партія України (об'єднана) - 6,27%. Блок «Наша Україна» став найбільшою фракцією у Верховній Раді, завоювавши 111 з 447 місць. При цьому Організація з безпеки і співробітництва в Європі відзначила, що мало місце фізичне насильство і переслідування кандидатів і агітаторів, пов'язаних з опозиційними політичними партіями перед березневими виборами. Відразу після парламентських виборів 2002 року структура фракцій у принципі відповідала структурі партій (блоків), які подолали чотиривідсотковий бар'єр. Проте під впливом,

зокрема й глави держави, деякі фракції зникли з політичної карти Верховної Ради України, зате з'явилися нові, створені на незрозумілій не лише виборцям, а й багатьом експертам, основі.

До того ж українська політична практика також засвідчила, що змішана виборча система має значно більше потенційних можливостей для різноманітних маніпуляцій і зловживань, ніж загальнонаціональний виборчий округ (пропорційна система), оскільки значно легше застосувати, наприклад, адмінресурс чи відвертий підкуп виборців на незначній території. Перехід до пропорційних виборів дозволив би забезпечити чітку фракційну структуру парламенту та посилити його вплив на формування уряду. Цілком очевидно, що проти такої системи виступав Президент та депутати, обрані в мажоритарних округах. Перший не був зацікавлений у звуженні свого впливу на формування та діяльність Кабінету Міністрів, другі — у втраті шансів бути обраними до парламенту. Саме тому спроби окремих фракцій, утворених на партійній основі, «проштовхнути» новий закон зустрічали чималий опір. Після тривалих перепитів в українському політикумі пропорційний виборчий закон було затверджено 26 березня 2004 р.

Вибори до Верховної Ради 2006 року

Парламентські вибори 2006 року відбулися відповідно до нового Закону "Про вибори народних депутатів" на пропорційній основі, тобто за партійними списками. Прохідний бар'єр для партій і блоків становив 3% від числа виборців, що взяли участь у голосуванні.

Найбільшу кількість голосів виборців набрала Партія регіонів (186 народних депутатів), друге місце за Блоком Юлії Тимошенко (129 народних депутатів), третє — блок «Наша Україна» (81 народний депутат). Крім того, до парламенту пройшли СПУ (33 народних депутати) та КПУ (21 народний депутат). 22 червня 2006 року була утворена Коаліція демократичних сил у складі фракцій Блоку Юлії Тимошенко, блоку «Наша Україна» та СПУ, в яку ввійшло 243 народних депутати цих фракцій. Ця коаліція внаслідок виходу з неї фракції СПУ припинила існування зі створенням 7 липня 2006 року Антикризової коаліції (з 23 березня 2007 року — Коаліція національної єдності) у складі фракцій Партії регіонів, СПУ та КПУ і трьох народних депутатів України інших фракцій (243 народних депутата).

Позачергові вибори до Верховної Ради 2007 року

На початку 2007 року керівництвом Партії регіонів і СПУ робились заяви про необхідність збільшення кількості народних депутатів у коаліції до 300 з тим, щоб нейтралізувати так зване «вето Президента» на прийнятті Верховною Радою України закони і змінити Конституцію України. Частина народних депутатів фракцій Блоку Юлії Тимошенко та «Нашої України» з невизначених мотивів вийшли зі своїх фракцій і вступили на основі індивідуального членства до Антикризової коаліції. Це стало приводом до видання Президентом України Указу, яким було оголошено дострокове припинення повноважень Верховної Ради України і призначено позачергові вибори народних депутатів України. Урешті-решт вибори пройшли 30 вересня 2007 року за пропорційною системою в загальнодержавному виборчому окрузі. На виборах 3% відсотковий бар'єр подолали: Партія регіонів (34,37%), Блок Юлії Тимошенко (30,71%), блок «Наша Україна — Народна самооборона» (14,15%), Комуністична партія України (5,39%), Блок Литвина (3,96%). Соціалістична партія України набрала 2,86% і до парламенту не потрапила.

Вибори 2006 року стали певним підсумком чергового етапу розвитку партійної та виборчої систем країни, а також підкреслили стабільні тенденції їх розвитку. Серед них — постійне зростання кількості учасників передвиборних перегонів. У порівнянні з минулими, у виборах 2006 року взяла участь найбільша кількість політичних партій. Відбулось скорочення рівня фрагментованості партій у легіслатурі: за результатами розподілу мандатів у 2006 році партійну систему можна охарактеризувати як систему середніх партій — дві найбільші фракції, Партії регіонів (186 місць) та БЮТ (129 місць), отримали разом 315 мандатів (70%). Це були перші вибори в Україні, засновані на вільній конкуренції політичних сил, практично не обмеженій монополізмом владної корпорації. За відсутності

централізованого адміністративного тиску політичні сили, що змагалися за місця в Парламенті, самостійно визначали свою програмну, іміджеву, технологічну специфіку, практично безперешкодно формували власний кадровий, концептуальний, фінансовий і медійний ресурси.

Однак, аналізуючи подальший політичний процес, можна зробити висновок, що перехід до пропорційної виборчої системи не супроводжувався суттєвим збільшенням відповідальності політичних суб'єктів і готовністю виборців робити свідомий вибір на підставі партійних програм і довіри до партійних кадрів, представлених у виборчих списках. Переважно йшлося про вимушене слідування правовій процедурі, з якої вилучався реальний політичний зміст.

Вибори до Верховної Ради 2012 року

Парламентські вибори 2012 р. як і всі попередні знову відбулися за новим законом. Закон про вибори був підтриманий 17 листопада 2011 року у Верховній Раді більшістю голосів. За нього проголосувала як провладна Партія регіонів, так і опозиційні партії. І це природно, оскільки вони створювали умови для майбутніх виборів, а відповідно і преференції для себе. Законом була запроваджена змішана система виборів: 225 депутатів обираються за закритими партійними списками, 225 – в одномандатних мажоритарних виборчих округах. Така норма суперечить рекомендаціям Венеціанської комісії, яка пропонувала запровадити вибори за відкритими партійними списками. У той же час така норма закону дозволяє провладній партії формувати більшість у Верховній Раді із кандидатів-самовисуванців. Було підвищено прохідний бар'єр з 3% до 5%, що на думку експертів зроблено для недопущення в Парламент багатьох розрізнених опозиційних партій. Це означає, що невеликі опозиційні партії можуть розраховувати на входження до парламенту лише через мажоритарні округи. Ці норми закону сприяють проходженню до парламенту великих партій. У той же час вони спонукають до об'єднання малі політичні партії, що в майбутньому повинно привести до структурування партійного простору. За результатами, Партія регіонів набрала 30% голосів виборців (її підтримали 6116746 громадян), ВО «Батьківщина» – 25,54% (5209090 голосів), партія «УДАР Віталія Кличка» – 13,96% (2847979 голосів). Комуністична партія набрала 13,18% (2687269 голосів), ВО «Свобода» – 10,44% (2129933 голоси). За даними ЦВК, явка виборців на виборчі дільниці становила 57,98 %.

Позачергові вибори до Верховної Ради 2014 року

Після парламентських виборів 2012 року, суттєві зміни до виборчого законодавства не вносилися, але було відновлено Конституцію 22 лютого 2014 року за редакцією 2004 року, і таким чином після розпаду коаліції 24 липня 2014 року, через місяць була визначена нова дата проведення виборів. Під час наради Президента України Петра Порошенка, Голови Верховної Ради України Олександра Турчинова та Прем'єр-міністра України Арсенія Яценюка з головами депутатських фракцій і груп 31 липня 2014 було обговорено проведення дострокових парламентських виборів у 2014 році. Таким чином, у результаті голосування до Верховної Ради VIII скликання пройшло 6 політичних сил: «Народний фронт» (22,14%), «Блок Петра Порошенка» (21,81), «Самопоміч» (10,97), "Опозиційний блок" (9,43), «Радикальна партія Олега Ляшка» (7,44) та «Батьківщина» (5,68).

Отож, Закон про вибори депутатів ВР України, прийнятий 17 листопада 2011 року мав ряд позитивних характеристик і в той же час ряд процедурних норм, які вигідні виключно великим партіям, і перш за все Партії регіонів. До таких норм Закону слід віднести: його змішаний характер, 5 відсотковий загороджувальний бар'єр, заборона брати участі у виборах партійним блокам, формула розподілу депутатських мандатів Т. Хейра, закриті партійні списки, величина виборчої застави тощо.

Однією з причин повернення до змішаної системи виборів є намагання усунути недоліки різних типів виборчої системи, що проявилися під час попередніх парламентських виборів в Україні. Зокрема, як зазначає Є. Шаповал, під час застосування мажоритарної виборчої системи спостерігалось надмірне використання адміністративного ресурсу та

«скупування електорату». За пропорційної системи втрачався зв'язок виборців із парламентськими партіями переважно через непрозорий процес формування виборчих списків. Загалом, хоча мажоритарно-пропорційна виборча система не усуває зазначених недоліків, а лише зменшує їхній вплив, до основних її позитивів належать сприяння розвитку політичних партій та наявність відповідальності депутатів-мажоритарників перед своїми виборцями. Попри це закон про вибори народних депутатів 2011 року не був позитивно оцінений міжнародними експертами з виборчого права, зокрема представниками Венеціанської комісії та Міжнародної фундації виборчих систем (IFES). Така позиція міжнародної спільноти ґрунтувалася передусім на тому, що ця виборча система сприятиме проходженню до парламенту провладних партій за рахунок використання адміністративних ресурсів. Втім, незважаючи на всі критичні зауваження та недоліки, що містить чинний закон про вибори, можна констатувати, що на сучасному етапі він визначає основні засади виборів народних депутатів, встановлює тип виборчої системи, регламентує виборчий процес, прописує процедуру підбиття підсумків голосування та переможців виборів.

Новий Виборчий кодекс

Нещодавно Верховна Рада в першому читанні ухвалила новий Виборчий кодекс який регламентує нові правила та систему виборів, згідно цього кодексу:

- Формується 27 виборчих регіонів, межі яких загалом враховуватимуть межі областей.
- Кожна партія формує і затверджує два типи списків:
 - єдиний список кандидатів у загальнодержавному окрузі (список з 450 кандидатів)
 - та регіональні списки, за який безпосередньо і голосуватимуть виборці (кількість кандидатів у списку визначатиметься від кількості виборців у регіоні). Кожен із кандидатів у загальнодержавному списку включається в один із регіональних списків.
 - Порядок кандидатів у регіональному та єдиному списку визначається партією.
- Виборець у бюлетені буде заповнювати лише два віконця: номер партії, яку підтримує, та додатково номер кандидата з регіонального списку від цієї партії, якого він підтримує. Якщо такого депутата нема – голос зараховується за партію.
- Виборчий бар'єр – 4%, які партія має набрати в усій країні
- ЦВК підсумовує загальну кількість голосів виборців, які віддали за партії, що подолали 4%, та ділиться на кількість депутатів ВР. Таким чином визначається виборча квота. Наприклад, у 2014 році за партії-переможці було віддано 12 987 009. Поділивши цю цифру на 450, ми отримали виборчу квоту – 28 860 голосів. По суті, це «ціна» одного депутата.
- Після голосування, в першу чергу, визначається кількість отриманих мандатів партіями-переможцями у кожному окремому виборчому регіоні. Формула проста: загальна кількість отриманих голосів у регіоні поділена на виборчу квоту. Якщо партія отримала у регіоні 100 000 голосів, то необхідно цю цифру поділити на 28 860. Партія отримає 3 мандати по цьому списку. 3 мандати – це 86 580 голоси. Ще залишається 13 420 голосів. Вони йдуть у загальнонаціональний список.
- Відповідно по списку визначається 3 кандидати, які отримали найбільшу кількість голосів виборців. Якщо є однакова кількість голосів, вище буде той кандидат, який має вищий порядковий номер.
- Усі невикористані голоси в кожному регіоні йдуть на загальноукраїнський список. Як і голоси віддані у закордонному виборчому окрузі.
- Кандидат, що пройшов по регіональному списку, викреслюється із загальнодержавного.

Перспектива використання даного законопроекту досить цікава однак не вирішує ключової проблеми українських виборів а саме підкupu виборців, однак є вагомим кроком вперед оскільки впроваджуються відкриті списки і нарешті виборець зможе повністю оцінити не лише політичну а і її представників.

Підсумки.

Українська виборча система зазнавала кардинальних змін від здобуття Україною незалежності. Використовувались як мажоритарна так і змішана виборчі системи, однак кожна з цих систем мала більше недоліків ніж переваг, оскільки не виправдовували очікування українських виборців. На це вказують і соціологічні дослідження здійсненні Центром Разумкова відносна більшість (35%) громадян України обрали пропорційну систему з відкритими списками, практично однаковий рівень підтримки чисто мажоритарної системи та існуючої моделі змішаної системи (16-17%). Найменше підтримують пропорційну систему з закритими списками (5%).

Новий виборчий кодекс запропонований виглядає досить перспективно і можливо стане необхідним плацдармом для побудови такого законодавчого органу влади яким його дійсно хоче бачити виборець, а не отримувати «кота в мішку».

ДОЦІЛЬНІСТЬ ЗМІШАНОЇ ВИБОРЧОЇ СИСТЕМИ В УКРАЇНІ, ПРИЧИНИ ТА ПЕРЕДУМОВИ ПРИЙНЯТТЯ НОВОГО ВИБОРЧОГО КОДЕКСУ

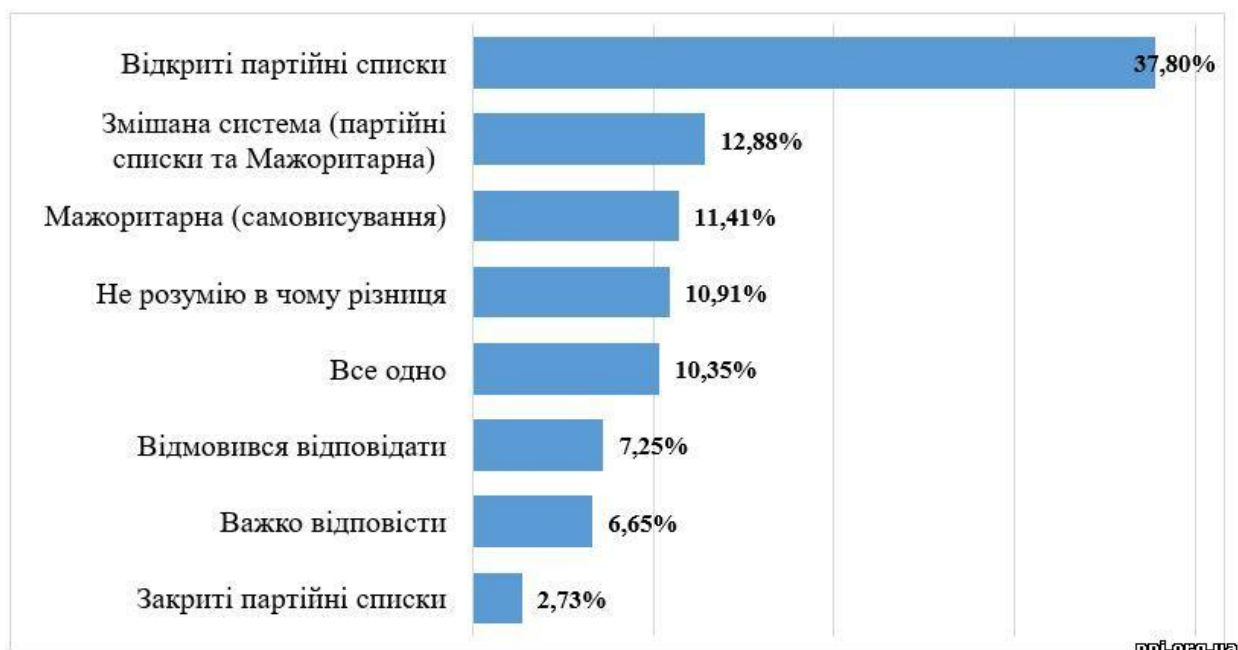
На даний момент в Україні діє пропорційно –мажоритарна виборча система, або як її ще називають - змішана. Оскільки склад парламенту налічує 450 депутатів, відповідно 50% з них (225 депутатів) обирається пропорційно, решту по мажоритарних округах. Суть пропорційності полягає в тому, який відсоток набрала політична партія на виборах, такий відсоток мандатів вона отримує шляхом представництва в парламенті. В мажоритарній частині все відбувається трохи по-іншому, держава розділяється на 225 округів, в кожному з яких вибирають одного кандидата. Саме за цим законодавством проходили останні парламентські вибори в

Україні, як показав час, суспільство незадоволене таким складом речей, і така система не дала бажаного результату, як і електоральне законодавство загалом. Оскільки назріває велика виборча реформа, варто означити які передумови її виникнення, і що саме спричинило таку ситуацію в Україні. Тому, на мою думку, варто навести до прикладу останні дослідження проведені Центром Разумков, де можна побачити прихильність населення до запропонованих виборчих систем. Дослідження проводилося 14.11.17 і нижче наведеній таблиці ми можемо побачити його результати як в всеукраїнському так і регіональному розрізах.

	Україна	Південь-Схід	Центр	Захід	м.Київ
Відкриті партійні списки	37,67%	36,31%	35,93%	40,39%	44,87%
Змішана система (партійні списки та Мажоритарна)	13,00%	15,41%	11,00%	13,73%	14,22%
Мажоритарна (самовисування)	11,34%	13,06%	10,60%	10,58%	11,73%
Не розумію в чому різниця	10,79%	12,25%	10,49%	9,06%	12,02%
Все одно	10,24%	8,47%	12,24%	9,41%	7,18%
Відмовився відповідати	7,49%	5,32%	9,47%	7,25%	4,40%
Важко відповісти	6,69%	6,58%	7,32%	6,90%	3,08%
Закриті партійні списки	2,77%	2,61%	2,95%	2,69%	2,49%

ppri.org.ua

За результатами цього дослідження, на перший погляд, можна подумати, що найбільш оптимальною виборчою системою буде виборча система з відкритими партійними списками. Але, на мою думку, варто звернути увагу на інший нюанс, якщо подивитися на таблицю наведену нижче, можна побачити, що досить вагому частину населення, можна віднести до групи тих, хто або не визначився, відмовився відповідати або не розуміє різницю між виборчими системами. Загалом, кількість таких опитуваних становить 35,16 %. Фактично, третій частині населення не має значення яка виборча система діє або буде діяти надалі.

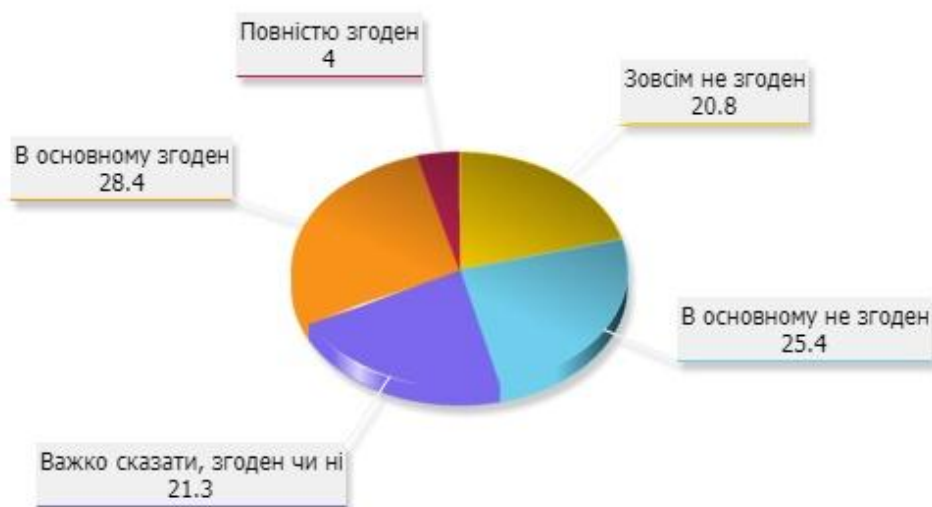

ppi.org.ua

Тому, для більш чіткого розуміння проблеми, варто виділити основні недоліки існуючого виборчого законодавства:

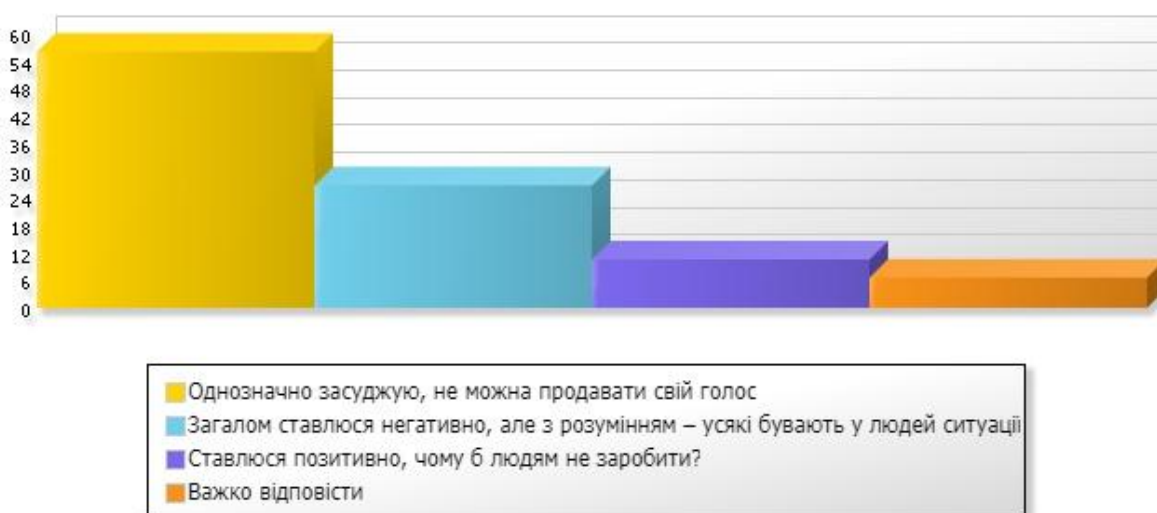
- відсутність ротації політичних еліт
- підкуп виборців
- зловживання адміністративними ресурсами
- невиконання коаліційних угод
- відсутність взаємодії громадськості з ЦВК
- відсутність передбаченої законодавством бази покарань за правопорушення на виборах
- не врахування рекомендацій ОБСЄ/БДПЛ

Враховуючи вищезазначені недоліки, виникає логічне питання, яке задали дослідники з Центру Разумкова: «Чи Ви згодні з тим, що вибори в Україні є реальним механізмом впливу громадян на владу?», і ось такий результат було отримано після опитування:

Виходить, що 67,5 % опитаних, або не можуть визначитися, або вважають, що вибори в Україні, не є впливовим політичним інститутом, та фактично не можуть нічого змінити. На мою думку, такі суспільні настрої пов'язані з тим, що більшість виборів в Україні проводилися або в екстремальних умовах, або носили скандальний характер. Також вагомим чинником, є не виконання передвиборчих обіцянок, поступове погіршення рівня життя, падіння економіки та задоволення населення політичною ситуацією в країні загалом.

Розглянемо, ще одну, напевне найвагомішу, проблему яка негативно впливає на зміни в українському електоральному законодавстві і на відношення до України на міжнародній арені загалом. Зазначимо, що на всіх без винятку виборах, що проводилися в Україні, були помічені факти підкупу виборців. На мою думку, це дуже негативно впливає на бажання виборців прийти на вибори і віддати свій голос за кандидата чи партію яких вони дійсно вважають гідними. Створюється досить штучний стереотип, що немає сенсу йти на вибори, оскільки від мене нічого не залежить, адже голоси завжди можна купити, і перемогу отримає той кандидат, який має більше впливу а не підтримки. Таким чином, створюється певний підвид абсентеїзму, люди не йдуть на вибори не тому що не хочуть чи не розуміють сенсу, а тому що розуміють що їх голос нічого не змінить.

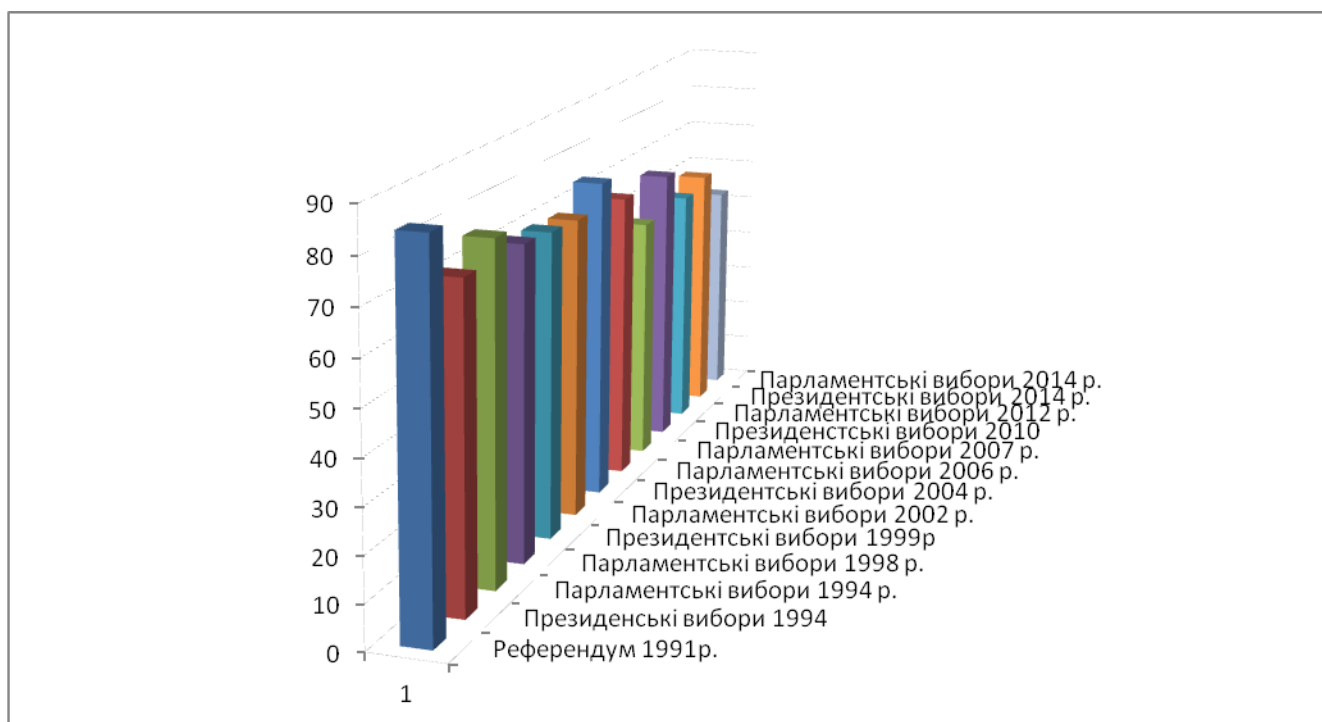

- Однозначно засуджую, не можна продавати свій голос – 56,1%
- Загалом ставлюся негативно, але з розумінням – усякі бувають у людей ситуації – 26,8%
- Ставлюся позитивно, чому б людям не заробити? – 10,6 %
- Важко відповісти 6,6 %

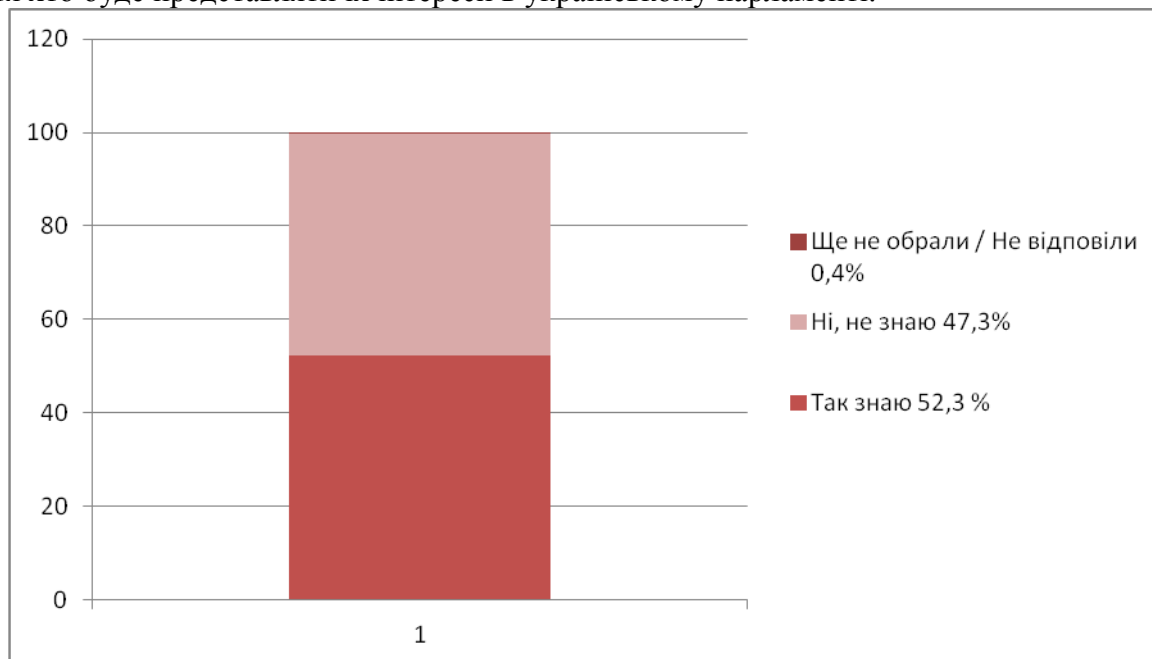
Як видно на таблиці наведеній вище, кожен десятий українець, що старший 18 років, готовий продати свій голос. Насправді це шокуюча статистика, адже фактично 10% голосів можуть бути купленими, що може змінити хід виборів загалом. Це ще один величезний недолік в українському електоральному законодавстві, адже фактично за непрямий підкуп взагалі непередбачено жодного покарання. Такий хід справ необхідно терміново змінювати, і саме на це акцентує увагу венеціанська комісія.

Це всі фактори, як можна побачити на діаграмі нижче призводить до різкого зменшення активності населення на виборах. Якщо, до прикладу в 1994 р. на вибори президента прийшло майже 72% відсотки громадян то вже рівно через 20 років на президентських виборах 2014 року проголосувало лише 60% виборців. Що стосується парламентських виборів, то тут ситуація ще гірша, вибори в Верховну Раду України, як показує статистика, для виборців менш важливі ніж президентські, адже явка на них стабільно нижча, але дивує інший факт, на останніх парламентських виборах активність

складала лише 52% від всього населення яке наділене правом голосу. Тому це ще один вагомий аргумент проти існуючого виборчого законодавства.

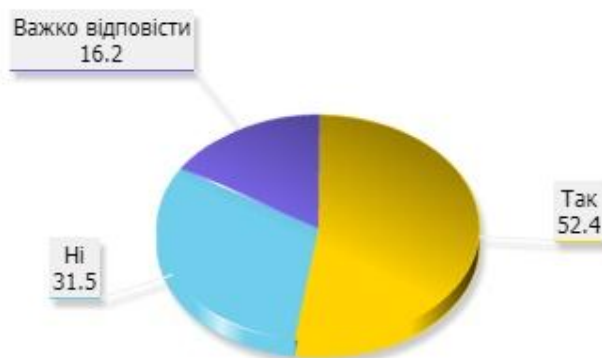

Для більш чіткого розуміння необхідності проведення реформи виборчого законодавства в Україні, наведемо дані, соціологічного дослідження проведеного Центром Разумкова з 19 по 24 грудня 2014 року (одразу після парламентських виборів), які є ще одним каменем спотикання для існуючої виборчої системи. Наведені дані опитування виборців, на рахунок того чи знають вони чи ні кого було обрано депутатом в їхньому мажоритарному окрузі. Як бачимо, результати шокуючі, майже половина виборців не має поняття хто буде представляти їх інтереси в українському парламенті.

Останнім аргументом який спонукає змінити українське виборче законодавство, та доводить недоцільність діючої змішаної виборчої системи є бажання населення повести дострокові парламентські вибори. Як бачимо на діаграмі знизу, більша половина населення «за» проведення дострокових виборів у Верховну Раду України. Це при тому, що 16,2% населення ще не визначилися.

З таких даних випливає висновок, що зміна виборчого законодавства в Україні просто життєво необхідна, адже існуюче законодавство змушує політичні процеси стояти фактично на місці, політична еліта не здатна змінюватися, адже до влади весь час приходять одні й ті ж самі люди. А що стосується виборчої системи, то вона не може стовідсотково репрезентувати інтереси населення, звісно, навіть теоретично, жодна з існуючих виборчих систем не здатна репрезентувати інтереси громадян повністю. Але в будь-якому випадку, на мою думку, пропорційна система з відкритими списками зможе вдихнути життя в українське політичні процеси.

Так	Ні	Важко відповісти
52.4	31.5	16.2

Отже, розглянувши наявну ситуацію, та виявивши всі переваги та недоліки українського електорального законодавства, в висновку можна стверджувати, що воно застаріле та вже неактуальне, тому реформування є необхідними. Як відомо, 12.11.17 було прийнято новий виборчий кодекс в першому читанні, звичайно, новий кодекс повністю запрацює лише після другого читання, та підписання Президентом України, але варто зауважити, що перший крок вже зроблено, тому варто звернути увагу, та проаналізувати що нове виборче законодавство змінює, та які проблеми можуть бути на шляху його ухвалення.

Новий виборчий кодекс: переваги та недоліки

Розглянемо нове виборче законодавство, яке пропонує нам зміни виборчого кодексу та виборчої системи загалом. Як нам відомо, Верховна Рада в першому читанні проголосувала кількістю 226 депутатів «за» новий виборчий кодекс. Що він нам пропонує? Загалом, відбудеться зменшення виборчого бар'єру, який згідно з ще фактично діючим на даний момент законодавством складає 5 відсотків, а згідно нового виборчого кодексу складати лише 4 відсотки, таким чином в теорії повинне збільшитися представництво нових політичних сил, які можливо, ще не мають потужної виборчої бази, але здатні запропонувати щось нове для українського політичного життя.

Ще одним фактором, котрий змінить виборчу систему, це відмова від мажоритарних виборів, та започаткування пропорційної виборчої системи з відкритими списками. Суть цієї системи полягає в тому, що виборець голосує не тільки за політичну партію, а й за кандидата, котрого він вважає найбільш гідним представляти його інтереси в Верховній Раді

України. Центровиборчком буде піднімати вгору в таблиці тих кандидатів, які отримають найбільшу підтримку виборців. Таким чином, не партійний бос визначатиме, хто конкретно пройде до парламенту з цієї партії. Не буде більше 225 округів, а залишиться лише 27, по кожному на область, лише Київ та Київська область будуть представлені 2 округами, аналогічна ситуація з Дніпром та областю.

Також зникає поняття першої п'ятірки, що теж позитивно впливатиме на вибір громадян, оскільки кандидати представлятимуть не стільки політичні партії, а більшою мірою певні регіони. З одного боку, для виборця нічого складного немає, лише дві галочки за партію та за конкретного кандидата, але для Центральної Виборчої Комісії це може складати труднощі, оскільки підрахунок голосів стане важчим.

Зазначимо, що виборче законодавство має регуляторний характер в глобальних межах, тому напевне не цілком доцільно подавати його як законодавство що вирішує лише проблему виборчої системи. Що стосується виборчої системи із відкритими списками вона хоч і досить складна для розуміння виборця і для її реалізації загалом, також вона дає змогу представляти в парламенті інтереси більшої кількості регіонів та соціальних груп, та й певною мірою розвиває зв'язки між депутатом та виборцем, а також дає нове дихання внутрішньопартійній демократії.

Венеціанська комісія, і європейські стандарти загалом вимагають дотримання певних норм та критеріїв розподілення мандатів між округами з дотримання певного балансу, і в першу чергу це стосується чисельності населення: певні відхилення від норм виборців не можуть перевищувати 10 відсотків, за винятком особливих обставин, наприклад компактного проживання національних меншин.

В новому електоральному законодавстві пропонується двадцять сім регіональних округів або регіонів, на котрі буде розділено країну на парламентських виборах. Зауважимо, що вага кожного голосу звичайного виборця буде різною, що саме по собі суперечить принципам рівного виборчого права та демократії. Візьмемо до прикладу п'ятий виборчий регіон, який буде сформованим на Волині, його чисельність приблизно один мільйон виборців, а от вже Харківський регіон, міститиме аж 2,7 мільйона виборців, що відповідно в тричі більше, отож, виходить що будуть порушені норми європейського виборчого законодавства.

Окрему увагу варто приділити відсутності чітких критеріїв за якими перед виборами будуть формуватися виборчі округи та дільниці. Теоретично не правильно створювати якісь спеціальні або закордонні виборчі дільниці, які неможливо віднести до структури територіальної організації виборів, як це на даний момент передбачає виборчий кодекс.

Крім того, Кодексом не передбачено жодного розширення обсягу виборчих прав громадян і гарантування їх реалізації через застосування системи електронного врядування. Виборцю не забезпечено можливості звертатися до будь-якого органу, закладу, установи для уточнення чи перевірки відомостей щодо його персональних даних у Реєстрі за допомогою електронних комунікацій. Не прописані вимоги щодо формування виборчих округів на місцевих виборах: немає критеріїв визначення центру, загальних розмірів округу, комунікацій, зв'язку, меж, суміжних територій тощо. Саме тому, варто проаналізувати можливості, загрози, сильні сторони та слабкі сторони нового виборчого кодексу.

Загрози:

- Складні умови для прийняття законодавства загалом
- Відкриті списки як новий тренд, котрий намагаються «продати виборцю»
- Не якісне формулювання самого тексту виборчого кодексу, що може послужити приводом його неприйняття
- Відсутність зацікавлення в діючої політичної еліти змінювати законодавство, з загрозою втрати впливу

Сильні сторони:

- Зменшення виборчого бар'єру з 5 до 4 відсотків
- Скасування мажоритарної виборчої системи

- Відсутність поняття «першої п'ятірки»
- Збільшення регіонального представництва серед кандидатів
- Підвищення професіоналізму членів виборчих комісій
- Навчання майбутніх членів виборчих комісій
- Лідер партії не має впливу на формування партійних списків
- Лідер партії, теоретично може не пройти взагалі, оскільки все залежить від вибору конкретного виборця

Слабкі сторони:

- Законопроект не створює бази проти підкупу виборців
- Запроваджується повністю нова система яка зовсім невідома пересічному виборцю
- Дуже «великий» бюлетень, в якому буде досить важко розібратись
- Один загальнодержавний список партійних кандидатів
- Складність підрахування голосів ЦВК

Можливості:

- Налагодження відносин з Європейським Союзом
- Пришвидшення євроінтеграції
- Формування нової політичної еліти
- Початок державного фінансування політичних партій
- Оновлення місцевого електорального законодавства, з метою покращення якості представництва на місцях
- Забезпечення контролю та покращення якості роботи ЦВК

ПРЕЗИДЕНТСЬКІ ВИБОРИ 2019: МОЖЛИВІ КАНДИДАТИ І ЇХ СТРАТЕГІЇ ТА ТАКТИКИ: SWAT-АНАЛІЗ

Основні кандидати:

Арсеній Яценюк ще не робив гучної заяви, але всі фактори вказують на те, що саме він балотуватися на пост президента від Народного Фронту.

"Арсеній Яценюк є єдиним можливим кандидатом на пост президента України. Він є лідером партії і зрозуміло, що він зараз є найбільше готовим до того, щоб виконувати обов'язки президента України. Ви ж бачили це з його виступу", - сказав Геращенко на одному з з'їздів партії в Києві.

Петро Порошенко

"Ще є майже два роки президентських повноважень і потрібно ще багато чого зробити. Що стосується другого терміну, то згідно з Конституцією кожен громадянин з певними обмеженнями має право балотуватися в президенти. Я думаю, що у нас на сьогодні ще наразі занадто рано говорити про склад потенційних президентських кандидатів", - сказав Порошенко.

Юлія Тимошенко

"Я буду балотуватися на пост президента. Ми будемо перемагати заради того, щоб країну поставити на ноги", - сказала Тимошенко. Вона додала, що раніше підтримувала Віктора Ющенка на посту президента і Арсенія Яценюка на посаді прем'єр-міністра, але більше голос своєї команди і людей, яким довіряє, нікому не віддасть.

Олег Ляшко

Статус: буде приймати участь у виборах

Олег Ляшко буде балотуватися на президенти, але варто розуміти, що він не сподівається на перемога, але лише хоче створити конкуренцію Юлії Володимирівні, і показати себе як вигідного кадра у Порошенка.

Андрій Садовий

Статус : не підтвердив свою участь у виборах

«Давайте не забегаем вперед. За два года многое изменится в нашей стране», — просит глава «Самопоміч». Є велика підтримка з боку Західних регіонів України, але є акценти в політичній діяльності, які можуть провокативно використати інші кандидати.

Анатолій Грищенко

Статус : не підтвердив свою участь у виборах

Анатолій Грищенко – особа, яка за даними деяких соціологічних досліджень замикає трійку можливих лідерів у кандидатів на пост президента. Цей кандидат є ініціатором процесу

об'єднання «Самопоміч» Андрія Садового, «Руху нових сил» М. Саакашвілі, Європейської партії України Миколи Катеринчука, «ДемАльянс» і ін. Кандидат готовий знехтувати власними амбіціями заради цього об'єднання, а отже може передати свої голоси іншому кандидату.

В цьому списку немає ні В.Зеленського ні С.Вакарчука, що говорить про несерйозність їх висування в президенти

Як бачимо зараз поки зарано говорити про 100-их кандидатів в президенти, адже ще цілий рік виборчих кампаній і політичних подій, які можуть змінити хід підтримки того чи іншого кандидата

SWOT аналіз

Використання даного методу дає нам змогу здійснити аналіз сильних і слабких сторін можливих кандидатів у президенти. запити та потреби соціуму здебільшого є відображенням відповідної поведінки потенційних політичних лідерів. Оскільки це ситуаційний метод аналізу, то основною розгляду для нас буде етап передвиборчої агітації (з моменту її неофіційного старту).

Основні кандидати:

Петро Порошенко

З О В Н І Ш Н Є С Е Р Е Д О В И Щ Е	Сильні сторони	Слабкі сторони
	Переваги "S" — STRENGTH	Недоліки "W" — WEAKNESS
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Цілеспрямований, впевнений у собі. 2. Достатньо аргументований, оперує фактологічною та статистичною інформацією, змістовно, у своїй передвиборчій риторичі, протистоїть політичним опонентам. 3. Дотримується проукраїнської лінії 4. Відстоює національні інтереси України на міжнародній арені, відстоює визнання українського минулого у світовій спільноті. 5. Буде свою передвиборчу кампанію не як засіб, а як мету. Позиціонує себе як конструктивний та фаховий політик. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Гучні висловлювання і мало реальних дій. 2. Відсутність принципності в політичному плані 3. Бажання в усьому доходити консенсусу, навіть тоді, коли треба наполягати на своїй лінії поведінки. 4. Неготовність та нездатність йти на ризик, відсутність авантюризму, натомість уповільнення в діях, що вимагають негайного вирішення; достеменно, часом прискіпливе обдумування прийнятого рішення. 5. Політик нереалізованих сподівань
Можливості OPPORTUNITIES	"O" —	Загрози "T" — THREATS

	<p>1. Прозахідна (про європейська) позиція дасть можливість поступово рухатися Україні в бік євроінтеграційних процесів та відповідним чином «окультурюватися» та демократизуватися, позбуваюсь небезпечних рудиментів радянського періоду.</p> <p>2. Розгалужена мережа його особистих зв'язків, яку він послідовно продовжує вибудовувати на всіх рівнях державної влади в Україні</p> <p>3. Сильні ораторські і дипломатичні здібності для ведення переговорів з ЄС.</p>	<p>1. політична поведінка, яку можна визначити як: «і вашим, і нашим».</p> <p>2. відсутність чіткої політичної стратегії на перспективу, стратегії державного розвитку і розвитку державної влади. Дії Порошенка демонструють те, що він націлений насамперед на реалізацію власних інтересів.</p> <p>3. Збільшення рейтингу опонентів</p>
--	---	--

SWOT-таблиця 2. Анатолій Гриценко

З О В Н І Ш Н Є С Е Р Е Д О В И Щ Е	Сильні сторони	Слабкі сторони
	Переваги "S" — STRENGTH	Недоліки "W" — WEAKNESS
	<p>1. Міністр-інтелектуал (високий рівень інтелекту і аналітичного складу розуму) .</p> <p>2. Уміння вести переговори з іноземними колегами в неконфліктному форматі</p> <p>3. Реформування військового міністерства</p> <p>4. Не залишився осторонь військової ситуації на сході України</p>	<p>1. Відносна не публічність, практично до самого початку передвиборчого старту.</p> <p>2. Нездатність привернути уваги до себе з якогось іншого ракурсу, окрім твердого та наполегливого «пересилування» всіх кандидатів та цілої країни.</p> <p>3. Надмірна стриманість. Як бажання відобразити силу волі, в цілому формалізують особу кандидата, як такого, що не затни до прояву елементарних емоцій, а виявляє свій ентузіазм виключно «у справі».</p>
Можливості "O" — OPPORTUNITIES	Загрози "T" — THREATS	

	<p>1. Падіння довіри громадян до провідних політичних партій (в т.ч. опозиційним) дає АГ непоганий шанс для самореалізації.</p> <p>2. Суттєво посилює арсенал можливостей АГ його вміння організувати і налагодити роботу, а також позитивну робочу атмосферу в конкретній організації навіть при несприятливих зовнішніх умовах.</p>	<p>1. недолік політичного досвіду, що неодмінно додасть йому труднощів у вирішенні складних завдань</p> <p>2. Спроба побудувати «ГП» на основі організацій Комітету виборців України завершилася провалом.</p> <p>3. неодноразово відкидав вигідні фінансові пропозиції відомих бізнесменів оскільки сумнівався в чистоті їхніх грошей. Це відштовхує багатьох потенційних донорів його передвиборної кампанії.</p>
--	---	---

SWOT-таблиця 3. Юлія Тимошенко

З О В Н І Ш Н Є С Е Р Е Д О В И Щ Е	Сильні сторони	Слабкі сторони
	Переваги "S" — STRENGTH	Недоліки "W" — WEAKNESS
	<p>1. Здатність та вміння постійно перебувати в центрі уваги як серед владних гілок, у політичних кулуарах так і преси та громадськості (вдалих політичний PR як частина всієї діяльності).</p> <p>2. Вміння поєднувати відверті чоловічі риси та використовувати у якості зброї (обеззброєння) непересічну жіночність.</p> <p>3. Не гребує жодними засобами для досягнення поставленої мети.</p> <p>4. Швидка реакція та відповідь на можливі загрози й імпульси ззовні. Динамізм та вміння швидко оцінювати події та приймати комплекс необхідних рішень.</p> <p>5. Талановитий оратор, харизматичний лідер, який, щоправда, частково «зліпив» себе сам.</p>	<p>1. Амбітність та відсутність емоційної витривалості часто призводить до того, що Юлія Тимошенко може неконтрольовано зриватися на крик та проводити свою політику застосовуючи ультиматуми та погрози.</p> <p>2. Найкраще проявляє себе у ситуаціях протистояння та конфліктів, коли необхідно вдаватися до рішучих і радикальних дій, натомість перебуває у «стагнації», коли ситуація стабілізується. Звідси і її непересічне бажання згущувати фарби та нагнітати ситуації (як у випадку з епідемією).</p> <p>3. Зловживання владним ресурсами, як от заборона через суд критикувати діяльність уряду, характеризує діяльність Юлії Тимошенко як таку, що далека від декларованої демократичної.</p>
	Можливості "O" — OPPORTUNITIES	Загрози "T" — THREATS

	<p>1. Сильний вольовий стрижень, який дозволяє їй знищувати усі негативні стереотипи щодо жінки в політиці й позиціонувати себе на рівні навіть вищому, ніж «сильні світу цього».</p> <p>2. Здатність удаватися до застосування особистого шарму навіть у веденні ділових переговорів свідчить про не аби які дипломатичні можливості, підкріплені у свою чергу →</p> <p>3. умінням логічно мислити, оперувати інформацією, спростовувати негативні повідомлення, обертаючи їх у бік супротивника.</p>	<p>1. Хвороблива зацикленість на здобутті максимальної влади, використовуючи усі можливі методи.</p> <p>2. Звідси дещо гіперболізована переоцінка особистих можливостей і сил, що в кінцевому результаті можуть обернутися ударом.</p> <p>3. Часто з небувалою легкістю обертає своїх політичних партнерів та однодумців у ворогів, виставляючи їх собі на користь, а їм у збиток, у про вокативному, якнайнегативнішому світлі, що зрештою може мати наслідком цілковиту недовіру до її персони.</p> <p>4. Часто по-суті необгрунтоване звільнення відповідальних міністрів і зосередження в особистому ручному керуванні діяльність міністерств.</p>
--	--	--

SWOT-таблиця 4. Арсеній Яценюк

З	Сильні сторони	Слабкі сторони
	Переваги "S" — STRENGTH	Недоліки "W" — WEAKNESS

<p>1. Високі інтелектуальні здібності, вміння оперувати фактами, наводити приклади, часто метафоричного характеру, проводити вдалі паралелі між минулим та сьогоденням.</p> <p>2. Порівняна новизна на політичному полі, претензія на статус «наної політичної генерації».</p> <p>3. Передчасний початок виборчої агітації, що міг би дати змогу врахувати потенційні електоральні запити і за потреби виправити ситуацію на час офіційного початку «перегонів»</p> <p>4. В особистісному аспекті – відсутність гордовитості, натомість яскраво виражене почуття гумору з долею самокритичної іронії.</p>	<p>1. «Фальстарт» передвиборчої кампанії і таки не враховані та не взяті до уваги її помилки.</p> <p>2. Відсутність чіткого бачення розвитку України, маневрування між темами «Великої Європи» та «НАТО».</p> <p>3. Надмірна презентація свого походження (чернівчанин) та родоводу, релігійної приналежності (греко-католик) як чітка орієнтація на західноукраїнський електорат.</p> <p>4. Разом із тим, незадовго – перебіг на східноукраїнське електоральне поле, білі плями з темою НАТО та російської мови. Як наслідок – не закріплена популярність.</p> <p>5. Негативізм передвиборчої кампанії в цілому (як в колористиці, так і в основних гаслах та декларованих обіцянок).</p>
<p>Можливості "O" — OPPORTUNITIES</p>	<p>Загрози "T" — THREATS</p>
<p>1. Закріпивши за собою електорат Галичини, плюс проведення ефективної передвиборчої кампанії з орієнтацією також на проблемні регіони могло б дати змогу вийти до другого туру президентських виборів.</p> <p>2. Створення ефективної команди однодумців, що у перспективі дало би змогу пройти до парламенту і мати помітний вплив у законодавчому та ймовірно виконавчому органах влади.</p> <p>3. Співпраця з одним із конкурентоспроможних кандидатів та домовленості щодо отримання у разі перемоги останнього, посади прем'єр-міністра.</p>	<p>1. Негативне сприйняття кандидата через його гнучкість, що в очах спостережливого електорату трансформується у пристосуванство.</p> <p>2. Його штучно створений образ україновольового кандидата, що здатен за необхідності застосовувати силу та виявляти зовнішню агресію, провокуватиме думку, що і його інтелектуальний імідж завідомо є роздутий, позаяк не підкріплений жодним науковим ступенем, авторськими працями чи іншими доробками на науковій ниві.</p>

SWOT-таблиця 5. Святослав Вакарчук

З О В Н І Ш Н Є С Е Р Е Д О В И Щ Е	Сильні сторони	Слабкі сторони
	Переваги "S" — STRENGTH	Недоліки "W" — WEAKNESS
	<ol style="list-style-type: none"> 1. Успішний музикант, громадський діяч, народний депутат України. 2. Участь у волонтерській допомозі військовим на Сході 3. Його пісні надихають на підняття національного духу в народа. 4. В особистісному вимірі: вольовий, рішучий та послідовний. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Дуже мізерний досвід політичної діяльності 2. Відсутність політичних друзів 3. Минулий досвід приходу до влади людей з народу (Андрій Шевченко, Віталій Кличко)
	Можливості "O" — OPPORTUNITIES	Загрози "T" — THREATS
<ol style="list-style-type: none"> 1. Прагматичний, 2. Розвинуте коло зв'язків з бізнес-елітою (Сергій Львовичкін і Ігор Коломойський) 3. Формування лідерських якостей 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Більш впливові конкуренти які мають сильні політичні зв'язки 2. він ліберально ставиться як до повсталих на Донбасі (закликаючи почати з ними «діалог»), так і не поспішає оголошувати бойкот окупантам, а тому впевнено їде в саме пекло здавалося б ідеологічних ворогів, але не для переконання їх в несправедливості суджень про Україну, а для того, щоб скласти імідж «свого хлопця». Так, під час Майдану Вакарчук їздив до Росії з концертами, що було показано, ніби він мало партизанським рейдом пройшовся по ворожій території. 	

Отже, проведений нами аналіз із застосуванням методики «SWOT», а також методу прогнозування дає зрозуміти основні переваги і недоліки основних кандидатів на пост президента України в 2019 році.

В нинішніх умовах кандидати у своїх передвиборчих програмах будуть посилатися на існуючу ситуацію зі Сходом, а також АР Крим задля отримання більшого авторитету серед населення. Достеменно не ясно повного списку кандидатів на посаду президента, але можна дійти висновку, що підтримка правлячого президента в разі балотування на наступних виборах буде набагато меншою. Явка виборців на 2019 році можливо буде найнижчою за останні 10 років, адже старі обличчя набридли електорату, а висунення нових потребує більшого часу для публічної уваги.

Петро Порошенко будучи теперішнім президентом має широкі зв'язки з політичними і олігархічними колами. Багато в чому результат виборів 2019 року буде залежати від домовленості Порошенка з Коломойським.

Кандидат у президенти Юлія Тимошенко йде на вибори з метою балансу сил проти владного кандидата і не виключається факт технічних кандидатів, які можуть створити реальну конкуренцію Порошенку.

Юлія Тимошенко не гребує жодними способами і методами досягнення поставленої мети. Юлія Володимирівна гарний оратор і політик лис, який може досягти власної користі у будь-якій ситуації.

Арсеній Яценюк, може стати “темною конячкою” у боротьбі П.Порошенка.

Андрій Садовий отримає велику підтримку на виборах у 2019 році, але він кандидат регіональний, тому перемога на виборах малоімовірна.

Анатолій Гриценко – сильний політик з аналітичними здібностями. Буде мати великий шанс поборотися за місце президента України.

Це все старі обличчя політики. Новим кандидатом може бути С.Вакарчук, але гучних заяв щодо згоди бути обраним від нього не було почуто, але і відмови також. Зважаючи на сильну фінансову підтримку Львовичкіна і Коломойського, а також публічності і рівня підтримки з боку населення він міг стати достойним конкурентом існуючому президенту.

УРЯД ЯЦЕНЮКА І УРЯД ГРОЙСМАНА: КІЛЬКІСНО-ЯКІСНИЙ ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ

14 квітня 2017 року минув рік діяльності уряду В. Гройсмана, що спонукає проаналізувати його діяльність та зробити деякі висновки про його ефективність. Доцільним вбачається порівняння діючого уряду із урядом попередників, який пропрацював трохи довше – близько півтора року (якщо рахувати лише другу каденцію А. Яценюка в якості Прем'єр-Міністра, і трохи більше двох років з урахуванням першої каденції). Таким чином, в своїй аналітичній роботі ми беремо до уваги саме другий уряд А. Яценюка, як такий, який пропрацював довше та такий, що діяв безпосередньо перед зміною на уряд В. Гройсмана.

У своїй роботі ми використовуємо такі методики як *контент-аналіз* (кількісний та якісний у поєднанні) та *статистичну методику*, котрі дозволять у найповнішому обсязі здійснити якісно-кількісний порівняльний аналіз обох урядів.

Основним *інформаційним масивом*, яким ми послуговувались у своєму дослідженні є: дані від VoxUkraine, дані від iMoRe, дані від програми моніторингу ЗМІ «Медіатека».

Структура і послідовність нашого дослідження:

- Порівняння складу обох урядів: хто залишився на посадах, хто був призначений;
- Порівняння виконання програм обох урядів;
- Ініціативність обох урядів;
- Реформаційна діяльність обох урядів;
- Прогресивність реформаційної діяльності обох урядів;
- Аналіз опитування населення від VoxUkraine щодо того, який із урядів кращий.
- «Згадуваність» обох урядів у ЗМІ;
- Підведення підсумків.

1. Склад уряду.

Другий уряд А. Яценюка був сформований 2 грудня 2014 року коаліцією депутатських фракцій «Європейська Україна» у Верховній Раді України VIII скликання. 27 листопада 2014 року А. Яценюка призначили на посаду прем'єр-міністра України 341 голосом «за». 2 грудня новопризначеним прем'єром був запропонований пакет міністрів, за який проголосувало 288 депутатів.

Фракція	а	П роти	Утрим алося	Не голосувало	Відс утні
БПП	39	2	2	1	1
Народний фронт	3	0	0	0	0
Опозиційний блок		0	0	28	11
Об'єднання «Самопоміч»	2	0	0	0	0
Радикальна партія Олега Ляшка	1	0	1	0	0
ВО «Батьківщина»	8	0	0	0	1
Економічний розвиток	6	0	0	2	1
Воля Народу	9	0	0	0	1
Позафракційні	2	0	4	9	13
Загалом	41	2	7	40	28

Уряд В. Гройсмана було сформовано 14 квітня 2016 року одразу після відставки другого уряду А. Яценюка коаліцією депутатських фракцій «Блок Петра Порошенка» та «Народний фронт» у Верховній Раді України VIII скликання. За кандидатуру В. Гройсмана на пост прем'єр-міністра проголосували 257 депутатів. В той же день було представлено пакет міністрів (в якому був відсутній кандидат на пост міністра охорони здоров'я), за котрий проголосували 239 депутатів, зокрема:

Фракція	а	Проти	Утрималося	Не голосувало	Відсутні
БПП	25	2	4	5	10
Народний фронт	2	0	2	1	6
Опозиційний блок	0	12	0	18	13
Об'єднання «Самопоміч»	0	1	22	0	3
Радикальна партія Олега Ляшка	0	18	1	1	1
ВО «Батьківщина»	0	5	4	3	7
«Відродження»	2	0	0	1	0
Воля Народу	2	0	0	4	3
Позафракційні	8	10	5	9	10
Загалом	39	8	38	42	53

На відміну від другого уряду А. Яценюка, в початковому варіанту уряду, сформованому В. Гройсманом, взагалі не було «українізованих» іноземців. Лише в серпні 2016 року з'явилась американська українка У. Супрун в якості в. о. міністра охорони здоров'я. Проте варто відзначити, що в новому уряді залишились одразу 9 представників другого Кабінету міністрів А. Яценюка.

Склад уряду А. Яценюка: віце-прем'єр-міністри – В. Вощевський, Г. Зубко, В. Кириленко; П. Петренко (міністр юстиції), І. Жданов (міністр молоді та спорту), В. Кириленко (міністр культури), С. Квіт (міністр освіти і науки), А. Абромавичус (міністр економічного розвитку та торгівлі), О. Квіташвілі (міністр охорони здоров'я), П. Розенко (міністр праці та соціальної політики), І. Шевченко (міністр екології та природних ресурсів), П. Клімкін (міністр закордонних справ), О. Павленко (міністр аграрної політики та продовольства), В. Демчишин (міністр енергетики та вугільної промисловості), А. Аваков (міністр внутрішніх справ), С. Полторак (міністр оборони), Г. Зубко (міністр регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства), А. Пивоварський (міністр інфраструктури), Н. Ярецько (міністр фінансів), Ю. Стець (міністр інформаційної політики), Г. Онищенко (міністр Кабінету Міністрів).

Склад уряду В. Гройсмана: віце-прем'єр-міністри – С. Кубів, П. Розенко, І. Климпуш-Цинцадзе, В. Кістюн, В. Кириленко, Г. Зубко; О. Данилюк (міністр фінансів), С. Кубів (міністр економічного розвитку та торгівлі), С. Полторак (міністр оборони), П. Клімкін (міністр закордонних справ), А. Аваков (міністр внутрішніх справ), П. Петренко (міністр юстиції), А. Рева (міністр соціальної політики), О. Семерак (міністр екології та природних ресурсів), Т. Кутовий (міністр аграрної політики та продовольства), Ю. Стець (міністр інформаційної політики), Л. Гриневич (міністр освіти і науки), І. Жданов (міністр молоді та спорту), Є. Нищук (міністр культури), В. Омелян (міністр інфраструктури), Г. Зубко (міністр

регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства), І. Насалик (міністр енергетики та вугільної промисловості), У. Супрун (міністр охорони здоров'я), В. Черниш (міністр з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб), О. Саєнко (міністр Кабінету Міністрів).

Загалом, серед міністрів, що залишилися з попереднього уряду, ми бачимо Кириленка, Зубка, Петренка, Полторака, Клімкіна, Стеця, Жаднова та Авакова. Розенко також залишився, проте змінив посаду.

2. Програми урядів.

Для аналізу цього аспекту ми беремо до уваги Програму діяльності КМУ 2015 року для уряду А. Яценюка та План пріоритетних дій уряду на 2016 рік для уряду Гройсмана. Звісно, і ПД КМУ, і ППДУ не можна вважали найвищою точкою об'єктивності, адже завдання міністерства прописують собі самі і самі регулюють їх виконання, проте як один із чинників оцінки програмної діяльності урядів ми можемо їх використати.

В загальному, міністерства отримували від -2 балів (якщо завдання не виконанні) до +2 балів (якщо завдання виконані у повному або майже повному обсязі).

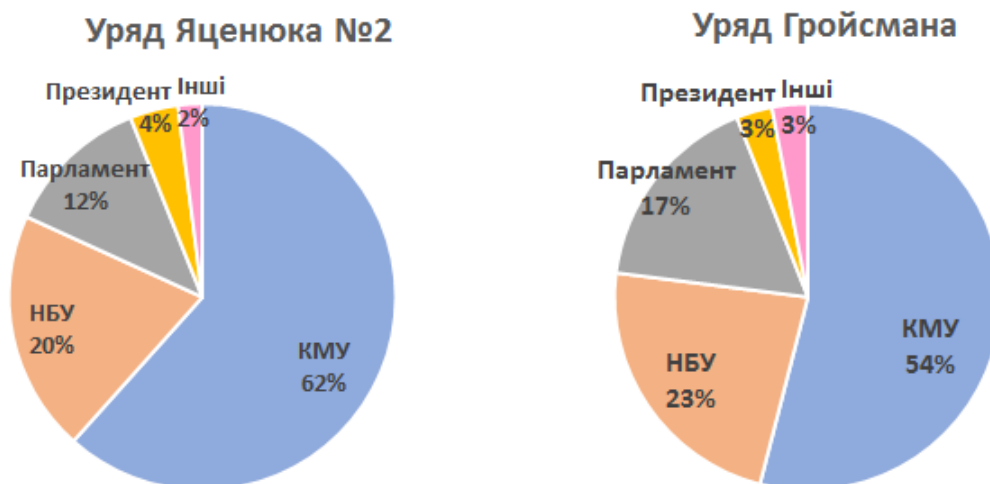
Ті міністерства, котрі вказані в списку першими і отримали максимум балів – виконали понад 80% поставлених перед ними завдань, ті, що отримали найменше балів в рейтингу – менше, ніж 40% від завдань, що були вказані в програмах.

Проте варто зазначити, що деякі міністерства корегували свої завдання протягом року, тому дані не є остаточними.

Виконання програми КМУ		Уряд Уряд Гройсмана	Яценюка	
	МЕРТ			
	Міністерство соціальної політики			
	МІНРЕГІОНБУД			
	Міністерство аграрної політики		Міністерство з питань тимчасово окуп. тер.	2
	Міністерство молоді та спорту		Міністерство культури	2
	Міністерство фінансів		МВС	2
	Міністерство юстиції		Міністерство молоді та спорту	2
	Міністерство культури		Міністерство закордонних справ	1
	Міністерство охорони здоров'я		Міністерство оборони	1
	Міністерство закордонних справ		Міністерство соціальної політики	1
	Міністерство екології		Міністерство освіти та науки	1
	Міністерство енергетики		Міністерство охорони здоров'я	1
	Міністерство оборони		Міністерство фінансів	1
	Міністерство інформаційної політики		Міністерство інфраструктури	0
	Міністерство освіти та науки		МІНРЕГІОНБУД	0
	Міністерство інфраструктури		Міністерство юстиції	0
	МВС		МЕРТ	0
			Міністерство інформаційної політики	-1
			Міністерство аграрної політики	-1
			Міністерство енергетики	-1
			Міністерство екології	-1

3. Ініціативність урядів.

Як ми знаємо, ініціювати законопроекти може не тільки Уряд, а й Президент та Парламент, а також НБУ. І уряд Яценюка, і уряд Гройсмана майже однаково активні в цьому плані, тому можна говорити про реформаторські настрої обох урядів.

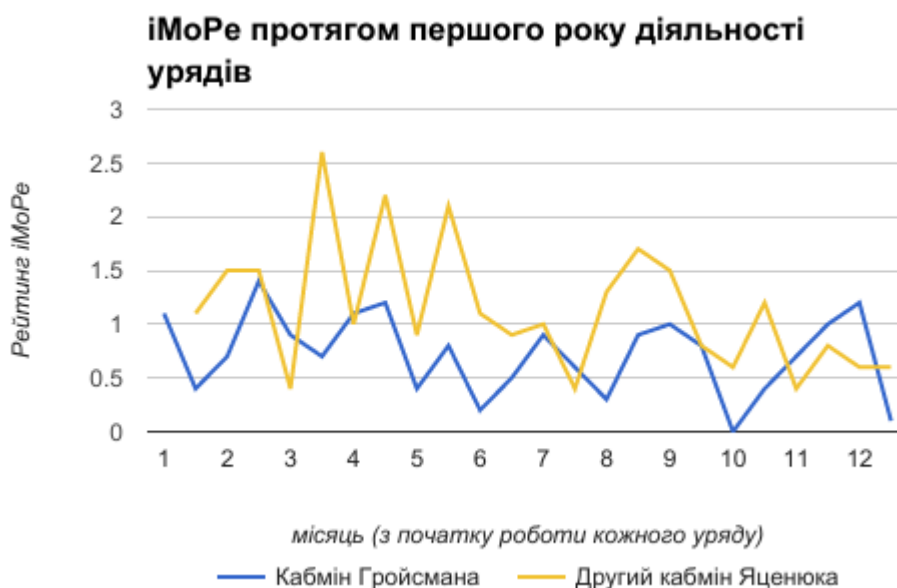

Загалом простежується така тенденція, що уряд Яценюка був більше орієнтований на законодавчу ініціативу та, по можливості, втілення реформ в життя, тоді як уряд Гройсмана більш зосереджує увагу на імплементацію законів, які вже були прийняті. Проте і законодавча ініціатива не залишалась поза увагою.

4. Реформаційна діяльність урядів.

Для більш наглядного розгляду «реформаційності» обох урядів візьмемо до уваги індекс моніторингу iMoPe, який розраховується експертами VoxUkraine.

Загалом, дані за рік діяльності кожного з урядів виглядають таким чином:

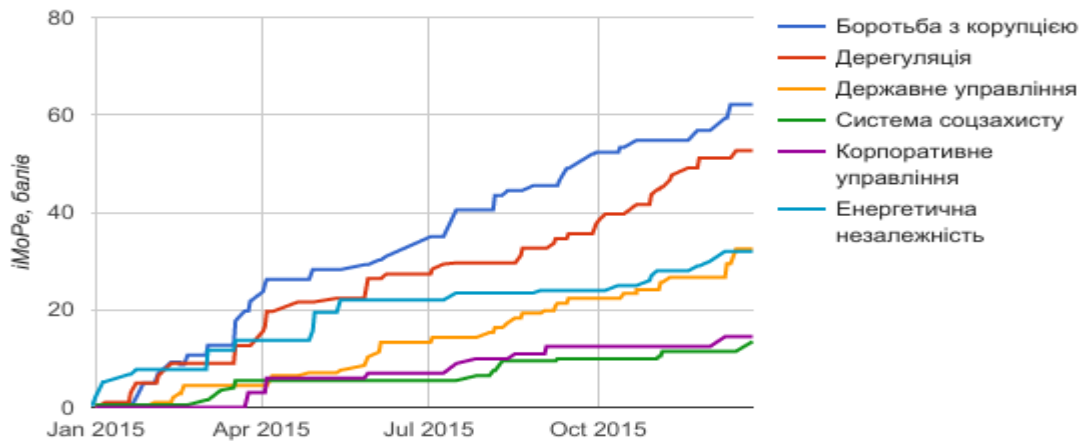

Варто зазначити, що реформи доволі повільно просувались як при уряді А. Яценюка, так і при уряді В. Гройсмана. На те є об'єктивні причини: в першому випадку – бойові дії на східних територіях, які на той час лише недавно почалися, а також фінансова нестабільність в державі та відтік інвесторів, в другому випадку – внутрішні конфлікти в Парламенті, нестабільність коаліції, та той факт, що найбільш прості у виконанні реформи уже були втіленні (або були в процесі) в життя.

5. Прогресивність реформ обох урядів.

Якщо розглянути реформи урядів більш детально, то відкривається наступна картина:

іMoRe: Прогрес реформ другого уряду Яценюка за напрямками

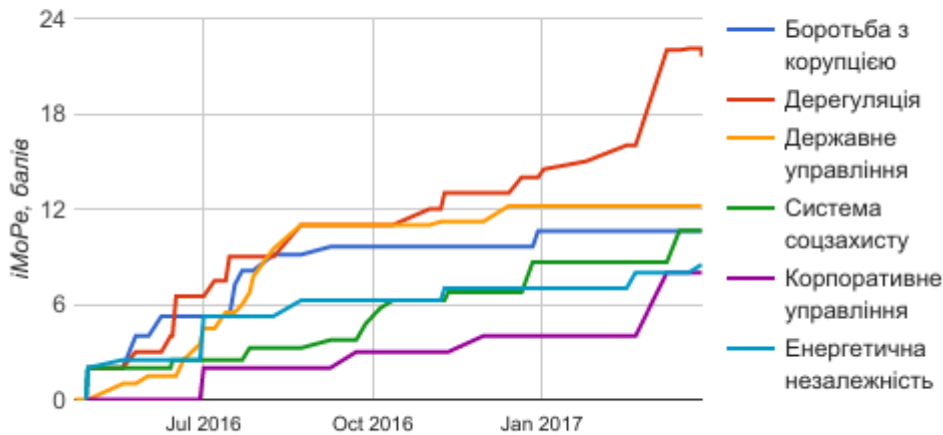

На графіку виведено ті напрямки реформ, в яких був досягнутий найбільший прогрес в порівнянні з іншими. Одним з основних напрямків діяльності уряду А. Яценюка була боротьба з корупцією, тому були зроблені кроки в цьому напрямку, зокрема такі як передача державних закупівель ліків міжнародним організаціям, ліквідація монополії ДП Укресресурси, розкриття інформації про закупівлі підприємств, що підлегли Міністерствк інфраструктури, Закон про дерегуляцію, який відповідав стандартами ЄС та спростив дозвільні та узгоджувальні процедури для бізнесу, зменшив вплив державних органів на суб'єкти господарювання тощо.

Уряд В. Гройсмана продовжив лінію попередників, доводячи до кінця початі реформи, а також звертаючи значну увагу на реформу сфери охорони здоров'я.

Загалом прогрес реформ уряду В. Гройсмана виглядає так:

іMoRe: Прогрес реформ уряду Гройсмана за напрямками

Варто звернути увагу на те, що уряд В. Гройсмана значну увагу приділив покращенню умов ведення бізнесу шляхом ініціювання значних змін до Податкового кодексу, завдяки яким був запроваджений єдиний публічний Реєстр заяв на бюджетне відшкодування ПДВ та ліквідація податкової міліції. Також було налагоджено та врегульовано подання електронних заяв та документів, запроваджений порядок роботи «єдиного вікна на митниці», врегулювання цін на газ відносно імпортних, запровадженні медичні програми такі як «доступні ліки» та відшкодування коштів за певні препарати.

Проте що один уряд, що інший, лишили без уваги такі сфери, як пенсійна, освітня, державної служби та земельна, що також вже давно потребують реформ.

6. Опитування населення.

Очевидно, що це опитування не є повністю об'єктивним, адже проводилось в Інтернеті, тому вибірка не є репрезентативною. При відповідях респонденти вказували свою стать, вік, щомісячний дохід та величину населеного пункту, в якому проживають, а також свій ступінь зацікавленості політикою. Загалом в опитуванні взяли участь більше ніж 1200 респондентів, відповідаючи на такі питання, як от котрий із Прем'єр-міністрів – Яценюк чи Гройсман, – був ефективнішим, а також віддавали перевагу тим чи іншим міністрам урядів, або діяльності одного міністра в той чи інший період знаходження на посаді.

Цікавим є той факт, що згідно результатам опитування, уряд А. Яценюка, на думку респондентів, був кращим та ефективнішим за нині діючий уряд В. Гройсмана, адже обігнав уряд наступника по 12 пунктам проти 7, в яких перемогу отримала його команда. Загалом співвідношення голосів респондентів між міністрами двох різних урядів має такий вигляд:

Другий уряд Яценюка	%	Уряд Гройсмана	
Арсеній Яценюк	52	48	Володимир Гройсман
Айварас Абрамовічус	80	20	Степан Кубів
Наталія Яресько	76	24	Олександр Данилюк
Арсен Аваков	72	28	Арсен Аваков
Володимир Демчишин	69	31	Ігор Насалик
Павло Розенко	60	40	Андрій Рева
Олексій Павленко	57	43	Тарас Кутувий
Андрій Пивоварський	56	44	Володимир Омелян
Павло Петренко	55	45	Павло Петренко
Геннадій Зубко	55	45	Геннадій Зубко
Ігор Жданов	54	46	Ігор Жданов
Юрій Стець	53	47	Юрій Стець
Ганна Онищенко	49	51	Олександр Саєнко
Павло Клімкін	49	51	Павло Клімкін
Степан Полторак	48	52	Степан Полторак
Сергій Квіт	37	63	Лілія Гриневич
В'ячеслав Кириленко	30	70	Євген Нищук
Олександр Квіташвілі	25	75	Уляна Супрун
Ігор Шевченко	18	82	Остап Семерак

7. «Згадуванність» урядів у ЗМІ.

Те, скільки разів згадували членів уряду А. Яценюка та членів уряду В. Гройсмана у ЗМІ та співвідношення цих згадок на перший погляд може здатися не надто важливим фактором в аналізі їхньої діяльності, проте це свідчить про популярність або скандальність

того чи іншого члена уряду, що так чи інакше має плив на їхню подальшу діяльність. А тому має значення для якісно-кількісного аналізу.

Зокрема, за допомогою програми моніторингу ЗМІ «Медіатека» можна прослідкувати, скільки разів згадувався той чи інший член уряду у ЗМІ. Таким чином, можна дізнатись, що за 2016 рік ім'я А. Яценюка згадувалось 276 818 разів, а В. Гройсмана – 229 525 разів. Проте найбільша частина згадок про А. Яценюка відноситься до періоду його відставки – на квітень 2016 року, потім спостерігається зниження згадуванності.

Загалом, згадок про членів уряду В. Гройсмана більше, ніж про членів уряду А. Яценюка – це пояснюється специфікою періоду аналізу, який охоплює 2016 рік, коли в квітні один уряд змінив інший. Проте найбільш згадуваним міністром серед міністрів обох урядів залишається А. Аваков – 124 885 згадок. До того ж, члени уряду В. Гройсмана більш активні у соціальних мережах, у медійному просторі, що забезпечує їм більш часте згадування у ЗМІ. Тоді як згадки членів уряду А. Яценюка, котрі після відставки в більшості своїй пішли у тінь, частіше пов'язані з якимись скандалами або резонансними подіями.

8. Висновки.

1. Можемо зробити висновок, що призначення А. Яценюка на посаду Прем'єр-міністра було більш узгодженим та більш одностайним, ніж призначення В. Гройсмана. Це видно по кількості голосів «за» (341 проти 257), по кількості голосів «проти» (2 проти 48), та загальній явці на таке важливе пленарне засідання. До того ж важливим фактором є те, що під час пропозиції пакету міністрів А. Яценюка вони були представлені в повному обсязі, а під час пропозиції В. Гройсмана на рахунок однієї кандидатури так і не змогли домовитись. Також варто зазначити, що дев'ятеро міністрів із уряду А. Яценюка залишились і в уряді В. Гройсмана.

2. Програми урядів були доволі подібними, уряд В. Гройсмана продовжував основну лінію попередників, основними завданнями було боротьба з корупцією та впровадження реформ. На приведених графіках ми бачимо деяку кореляцію серед міністерств – одні з них покращили свої показники в виконанні поставлених завдань, інші навпаки погіршили. Хоча різючої різниці немає, проте варто відзначити Міністерство внутрішніх справ, яке значно покращило свої показники та новостворене за уряду В. Гройсмана Міністерство з питань тимчасово окупованих територій та внутрішньо переміщених осіб. Значно погіршило свої показники Міністерство аграрної політики.

3. Ініціативність урядів, в загальному, була майже однаково активна, а на невелику різницю в відсотковому співвідношенні впливають об'єктивні причини діяльності і умови впровадження законодавчих ініціатив – для уряду В. Гройсмана це завдання стало дещо більш проблематичним через посилення протистояння в Парламенті та серед депутатів, де частіше почали лунати популістичні гасла та більш помітним стало загальне протистояння, що значно сповільнює законодавчі процеси.

4. Реформаційна діяльність урядів також відрізняється не дуже різюче, проте ми можемо зробити висновки, що уряд В. Гройсмана є більш повільним у проведенні реформ, ніж уряд А. Яценюка. Це пояснюється тими ж причинами, що і в випадку з законодавчими ініціативами, а також тим фактом, що найбільш швидкодіючі реформи уже були введені попередниками. Уряд В. Гройсмана, продовжуючи лінію уряду А. Яценюка, розширив коло реформ також реформами в економічній сфері, енергетичній сфері та в сфері охорони здоров'я, що стало найпомітнішими реформами цього уряду на даний момент.

5. В прогресивності реформ обох урядів ми вже можемо прослідкувати деякі зміни. Якщо в уряді А. Яценюка на першому місці була боротьба з корупцією, то в уряді В. Гройсмана це місце вже займає дерегуляція. Найнижче місце з представлених (та не найгірше опрацьованих) серед реформ в уряді А. Яценюка займає сфера системи соціального захисту, а в уряді В. Гройсмана – сфера корпоративного управління. Загалом, простежується схожа специфіка роботи урядів, схожа їх направленість, проте з особливими акцентами в обох випадках. Варто також зазначити, що й один уряд, й інший, лишили без уваги такі

сфери, як пенсійна, освітня, державної служби та земельна, що також вже давно потребують реформ.

6. За опитуванням громадян в мережі Інтернет, яке не є репрезентативним, як і будь-яке онлайн-опитування, проте в якому взяла участь понад 1200 респондентів, виявилось, що уряд А. Яценюка є більш популярним та більш ефективним, на думку громадян, ніж уряд В. Гройсмана. Цікавим є також той факт, що уряд Гройсмана підтримала та частина респондентів, дохід яких становив більше 15000 гривень, а уряд Яценюка – та, дохід яких був, в більшості, до 5000 гривень. Проте, також варто зазначити, що відрив між двома урядами був не дуже значним – урядовці А. Яценюка отримали «перемогу» в 12 пунктах, а урядовці В. Гройсмана – в 7 пунктах.

7. Однак за параметрами «згадуваності» перевагу отримав уряд В. Гройсмана, котрий в ЗМІ згадується частіше за попередників. Такі результати зумовлені значною медійністю діючих урядовців, їх активністю в соціальних мережах, а також тим, що аналіз був здійснений за 2016 рік, тоді як вже в квітні 2016 року уряд А. Яценюка пішов у відставку. Відтак згадки про міністрів попереднього уряду в основному пов'язані із скандалами або резонансними справами. Окремої уваги заслуговують ті міністри, котрі зберегли свої посади, зокрема А. Аваков, котрий став найбільш згадуваним міністром.

Відтак, завдяки проведеному дослідженню, можемо зробити висновок, що уряд В. Гройсмана в цілому продовжив лінію дій уряду А. Яценюка, внівши незначні зміни до курсу. Так само як і в попередників, був зроблений акцент на боротьбу з корупцією та запровадження реформ, проте в якійсь мірі специфіка реформ уже дещо відрізнялась (зокрема в сфері охорони здоров'я). Наразі ефективність діяльності обох урядів видаються майже рівнозначними, із своїми успіхами і проблемами. Чи буде уряд В. Гройсмана ефективнішим за уряд А. Яценюка в майбутньому – покаже час. Адже в такому разі уряд Гройсмана протримається довше, ніж попередники, і зможе встигнути більше.

ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ: МОЖЛИВОСТІ ТА БАР'ЄРИ

ЄС можливості та бар'єри

На даному етапі актуальним питанням є формування важливих дружніх та партнерських відносин між Європейським союзом та Україною. ЄС давно є активним учасником, актором в геополітичному просторі. Європейське об'єднання є однією з найпотужніших, та значущих подій 20 – го століття. Він є сильним геополітичним центром, який займається вирішення не тільки внутрішніх, але і зовнішніх питань. Для України європейська інтеграція має неабияке значення, адже ми позиціонуємо себе, як європейська держава. Співпраця України та ЄС триває не один рік, проте про інтеграцію заговорили відносно не давно. Серед населення Українська інтеграція до Європи означає ідею, яка змінює суспільство з середини, яка дає гідне правосуддя, вільні медіа та соціальні можливості. Для промисловості означає гідну конкуренцію, що несе собою подальший розвиток підприємств та ріст економіки країни.

Співпраця з ЄС: недалеке минуле й оцінки експертів

На даному етапі, одним з основних напрямків співпраці України з Європейським союзом є торгівля, енергетика, внутрішні справи та наближення законодавства нашої держави, до законодавства ЄС. Важливим є також охорона навколишнього середовища, та співпраця у космічній сфері.

Оскільки в дослідженні проведено огляд думок експертів з приводу зовнішньополітичного напрямку співпраці станом на 2013 рік, варто, хоча б побіжно, подивитися на економічні взаємовідносини в цифрах. Ситуація у сфері торгівлі та інвестицій є наступною: у I півріччі 2012 р. експорт товарів до країн ЄС склав 8135,5 млн. дол. США і зменшився по відношенню до відповідного періоду минулого року на 13,7%, імпорт – відповідно 12456,5 млн. дол. США і збільшився на 10,2%. Негативне сальдо становило 4321 млн. дол. США (мінус 1876,8 млн. дол. США у I півріччі 2011 р.)¹. Обсяг прямих інвестицій з країн ЄС в економіку України на 01.07.2012 становив 41,3 млрд. дол. США, що складає 78,8% загального обсягу інвестицій в Україну (на 01.01.2012 – 40,1 млрд. дол. США, 80%). Обсяг прямих інвестицій з України в економіці країн ЄС на 01.07.2012 складав 6015,9 млн. дол. США, або 94% загального обсягу інвестицій з України (на 01.01.2012 – 6518,3 млн. дол. США, 94,5%). У першому кварталі 2012 року обсяг зовнішньої торгівлі на Митний Союз Росії, Білорусі та Казахстану припадає більша частка зовнішньоекономічного обороту України – приблизно 40%. У грошовому вираженні за 2012 р., за попередніми даними, вона склала 65-70 млн. доларів США.² Звідси невеликий висновок – підтверджується теза про те, що все-таки Україна для ЄС виступала у ролі стратегічного партнера, а не навпаки.

Незважаючи на чітку асиметрію у взаємовідносинах більшість експертів сказали своє «за», щодо продовження підтримки Україною курсу на євроінтеграцію (7,8 бали). Майже однакова кількість стояла на баченні необхідності співпраці з Євразійським Союзом чи США або ж іншим світовим лідером. Політику «ні вашим, ні нашим» або ж «режим маневрування» між ЄС та ЄС (Євразійським Союзом) підтримала менша частка опитаних (4,5 бали). І як найменш перспективний варіант розвитку подій отримала категорія «опора на власні сили».

1 Торгівля та інвестиції. [Електронний ресурс] // Урядовий портал, 2012. - Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article%3FshowHidden=1&art_id=244813671&cat_id=244813667&ctime=1324574541625.

2 Гончаренко Олександр Михайлович. Проблеми та перспективи ЄС України. [Електронний ресурс] // - Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/viewFile/5915/6665>

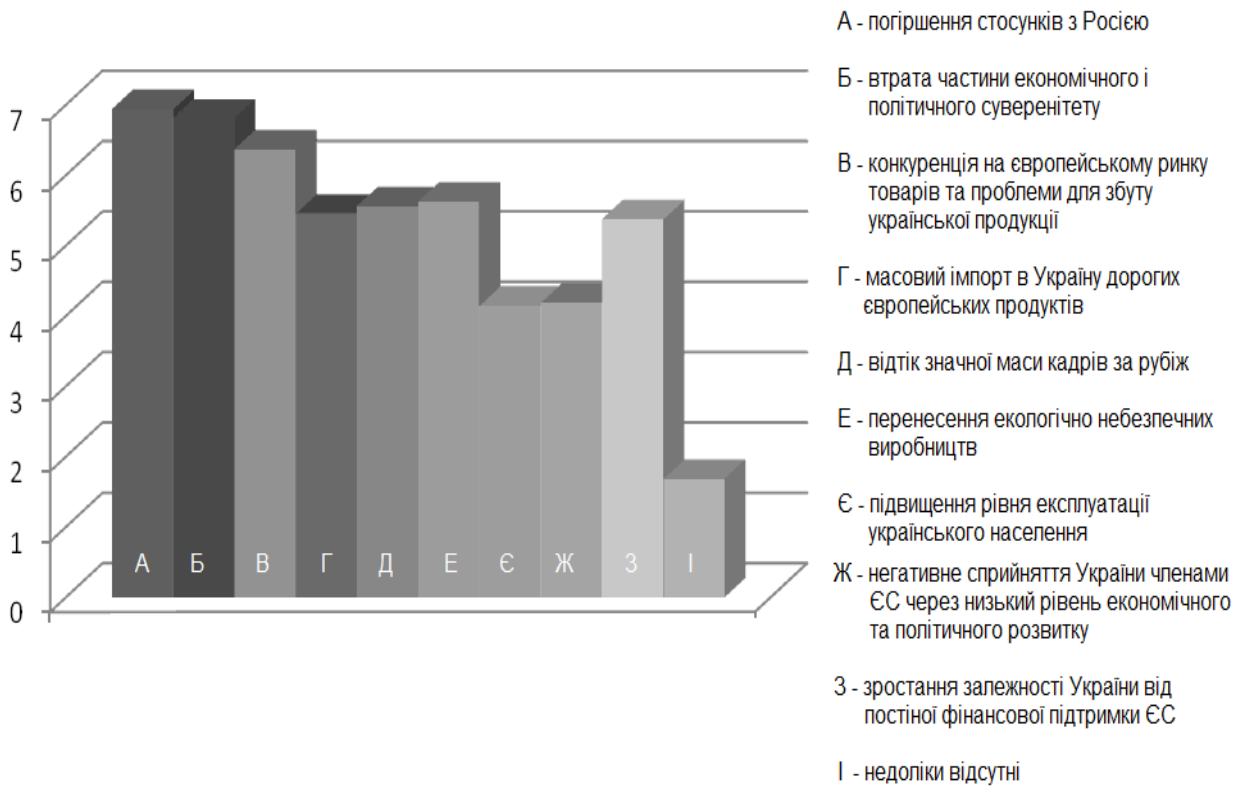

- 1 Курс на європейську інтеграцію
- 2 Курс на співпрацю с Євразійським Союзом
- 3 Курс на співробітництво з США чи з іншим майбутнім світовим лідером
- 4 Опора на власні сили
- 5 Маневрування між Європейським і Євразійським Союзом

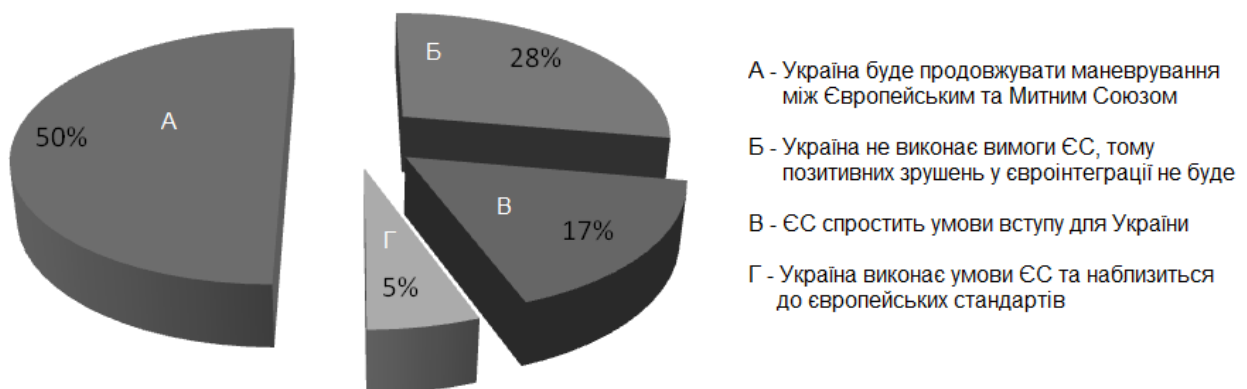
Половина експертів висловили думку про те, що рівню поінформованості українців про ЄС можна поставити оцінку «незадовільно», третина 36% з тих хто прийняли участь в опитуванні оцінили рівень володіння українцями інформацією щодо ЄС як «задовільний». Як «високий» рівень поінформованості українців оцінили лише 3%, а 11% вказали на те, що українці зовсім не володіють інформацію про ЄС (майже нульовий рівень).

- Погіршення відносин з Росією
- Часткова втрата суверенітету, як політичного так і економічного
- Висока конкуренція на ринку ЄС серед промисловості
- Великий рівень імпорту дорогих продуктів з ЄС

50 відсотків опитаних зазначили, - Україна буде продовжувати безсистемне маневрування між двома регіональними об'єднаннями – МС і ЄС, не намагаючись приєднатися до жодного. 28 відсотків опитаних відповіли що, наразі влада країни не хоче і не може виконувати вимоги ЄС, тому Україні не вдасться добитися позитивних зрушень в даному напрямку. 17 відсотків експертів схиляються до думки про те, що ЄС, скоріше за все, спростить умови вступу України до Союзу, аби розширити свій вплив на Схід і не допустити домінування інших суб'єктів міжнародних відносин. Найоптимістичнішою думки виявились всього лише 5 відсотків питаних експертів, які вважають, що Україна виконає вимоги ЄС, докладне реальних зусиль для наближення до європейських стандартів³.

³ Проблеми та перспективи ЄС України. /[Електронний ресурс] // - Режим доступу: <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/IMV/article/viewFile/5915/6665>

Україна і ЄС: обіцяні перспективи

У 2013 році Валерій П'ятницький (який в той час займав пост урядового уповноваженого з питань європейської інтеграції) спільно з Марком Хейліреєм підготували роз'яснення з приводу переваг поглибленої та всеосяжної угоди про вільну торгівлю, так звана зона вільної торгівлі, між Україною та ЄС⁴. Згідно роз'яснень, у загальному розумінні Зона Вільної Торгівлі - це тип міжнародної інтеграції, за якої в країнах-учасниках скасовуються митні збори і кількісні обмеження у взаємній торгівлі. ГВЗВТ між Україною та ЄС передбачає скасування (в окремих випадках - суттєве зменшення) експортних та імпортних мит Україною приблизно на 97%, ЄС - на 96,3%; ввізних мит на промислові товари Україною на 82,6%, ЄС - на 91,8%; для сільськогосподарської продукції мита скасовуються Україною на 35,2% тарифних ліній, у ЄС - на 83,1%. Для 52% тарифних ліній Україна запроваджує перехідні періоди тривалістю від 1 до 7 років, для 9,8% - часткову лібералізацію, для 3% - безмитні тарифні квоти. Це означає, що для особливо чутливих секторів ГВЗВТ українським виробникам потрібно більше часу для адаптації до конкурентного середовища. Таким чином, внаслідок скасування мит українські експортери будуть заощаджувати 487 млн. євро щороку, ЄС - 391 млн. євро відповідно.⁵ У таблиці нижче ми можемо поглянути на детальну інформацію про митні платежі, та їх зміни після запровадження торгівлі. Платежі зазначені на основні товари України які експортувалися до ЄС.

<i>Товари</i>	<i>Мито ЄС, що зараз сплачує Україна</i>	<i>Мито/квота за ЗВТ+</i>
---------------	--	---------------------------

⁴ Торговля з ЄС в рамках поглибленої та всеосяжної угоди про вільну торгівлю.

/[Електронний ресурс] // - Режим доступу: <https://www.gov.uk/government/publications/selling-to-the-eu-under-the-dcfta.uk>

⁵ І квартал 2016 р. Впровадження економічної частини Угоди про асоціацію між Україною та ЄС: перспективи та ризики. /[Електронний ресурс] // - Режим доступу: <http://zounb.zp.ua/node/4594>

Експорт сільськогосподарської продукції в ЄС		
<i>Овочі, фрукти та горіхи (ГС 0713,0802,0811)</i>	<i>До 20,8% + 8,4 €/100kg/net</i>	<i>0%</i>
<i>Пшениця (ГС 1001)</i>	<i>До 186 €/т</i>	<i>0% для перших 950 тис. тонн зі збільшенням до 1 млн. тонн протягом 5 років. Експорт у 2012 р. - 1,522 млн. тонн.</i>
<i>Кукурудза (ГС 1005)</i>	<i>До 94 €/т</i>	<i>0% для перших 400 тис. тонн зі збільшенням до 650 тис. тонн протягом 5 років. Експорт у 2012 р. - 1,182 млн. тонн.</i>
<i>Товари</i>	<i>Мито ЄС, що зараз сплачує Україна</i>	<i>Мито/квота за ЗВТ+</i>
<i>Соеві боби, насіння та олійне насіння (ГС 1201, 1204, 1205, 1206, 1207, 1507, 1512, 2306)</i>	<i>До 9,6%</i>	<i>0%</i>
<i>Вироби з шоколаду (ГС 1806)</i>	<i>До 43%</i>	<i>0% для перших 2 тис. тонн зі збільшенням до 3 тис. тонн протягом 5 років. Експорт у 2012 р. - 45 тис. тонн.</i>
<i>Фруктовий сік (ГС 2009)</i>	<i>До 33,6% + 20,6 €/100 kg/net</i>	<i>0% для перших 10 тис. тонн зі збільшенням до 20 тис. тонн протягом 5 років. Експорт у 2012 р. - 42,56 тис. тонн.</i>
<i>Спирт (ГС 2208)</i>	<i>До 1%/об/гкл + 6,4 €/Ш</i>	<i>0% для перших 27 тис. тонн зі збільшенням до 100 тис. тонн протягом 5 років. Експорт у 2012 р. - 11 тис. тонн</i>
Експорт несільськогосподарської продукції в ЄС		
<i>Мінеральне паливо (ГС 25-27)</i>	<i>До 2,6 €/t/net</i>	<i>0% перехідний період до 3-х років</i>
<i>Хімічна продукція (ГС 28-38)</i>	<i>До 17,3%</i>	<i>0% перехідний період до 7-ми років</i>
<i>Вироби з пластику (ГС 3907, 3920, 3923)</i>	<i>До 6,5%</i>	<i>0% перехідний період до 3-х років</i>

<i>Деревина та вироби з дерева (4401-3, 4407, 4410, 4412, 4415, 4418)</i>	<i>До 10%</i>	<i>0% перехідний період до 5-ти років</i>
<i>Текстиль та одяг (ГС 5601,6303, 6307)</i>	<i>До 12%</i>	<i>0%</i>
<i>Устаткування та електроприлади (ГС 84-85)</i>	<i>До 14%</i>	<i>0% перехідний період до 7-ми років</i>
<i>Транспортні засоби та обладнання (ГС 8606,8708, 8802, 8901)</i>	<i>До 7,7%</i>	<i>0%</i>
<i>Медичне обладнання (ГС 9018,9401,9403)</i>	<i>До 5,6%</i>	<i>0%</i>
<i>Спортивне обладнання (ГС 9506)</i>	<i>До 4,7%</i>	<i>0%</i>

Однак експерти, залишили відкритим питання про кореляцію різних факторів економічного зростання, що у своїй сукупності відображають економічні ефекти в контексті переваг лібералізації торгівлі та можливих ризиків.

<i>Переваги</i>	<i>Застереження</i>
Чорна металургія	
<i>Скасування мит обумовить зростання на 0,4% обсягів випуску металургійної продукції у короткостроковому періоді. Збільшення експортного виторгу на 25-30 млн. євро. Уникнення антидемпінгових мит. Збільшення експортного виторгу за труби на 30 млн. євро.</i>	<i>Збільшення витрат на зниження шкідливого впливу на довкілля. Повне закриття металургійного ринку Митного союзу для України, що призведе до перевиробництва в Україні в межах 3,6 млн. т продукції. Скорочення обсягів металургійного виробництва в середньостроковій перспективі на 0,2%.</i>
Машинобудування	

<p><i>1. Прискорення модернізації на основі науково-технічних досягнень ЄС (30% нових технологій).</i></p> <p><i>Адаптація до технологічних, санітарних та екологічних стандартів ЄС.</i></p> <p><i>Встановлення нульових ставок ввізного мита на інвестиційні види машинобудівної продукції.</i></p> <p><i>Зниження ставки ввізного мита на транспортні засоби на 30%.</i></p>	<p><i>1. Збільшення на внутрішньому ринку України конкуруючого імпорту легкових автомобілів, тракторів, зернозбиральних комбайнів.</i></p> <p><i>Високі бар'єри входження українських виробників на європейський ринок через низький технологічний рівень.</i></p> <p><i>Зростає залежність вітчизняного машинобудування від імпорту високотехнологічної продукції.</i></p> <p><i>Зростає попит на інноваційні високотехнологічні види імпоротної машинобудівної продукції.</i></p>
<p>Деревообробна промисловість</p>	
<p><i>Україна має великий потенціал експорту деревини.</i></p> <p><i>Зростає перспектива економічного співробітництва України з ЄС в розширенні зовнішнього ринку продукції деревообробної про-</i></p>	<p><i>Існує ймовірність зростання імпорту продукції з високою доданою вартістю.</i></p> <p><i>Посилиться тенденція до збільшення сировинного експорту.</i></p>
<p>Енергетика</p>	
<p><i>Угода закріплює прийняті раніше зобов'язання в рамках Європейського енергетичного співтовариства і встановлює чіткий графік їхньої імплементації з моменту набрання угодою чинності.</i></p> <p><i>Об'єктивність запровадження реформ. Стабілізація енергозабезпечення економіки України та інтеграції енергетичної галузі до континентальних енергоринків після впровадження реформ та їхнього адекватного фінансового забезпечення.</i></p> <p><i>Інтенсифікація інвестиційного процесу до 2020 р. сприятиме збереженню конкурентних переваг українських товарів у довгостроковій перспективі.</i></p>	<p><i>Загальні витрати для досягнення енергоефективності до 2020 р. можуть становити 86,0 млрд. євро.</i></p> <p><i>Загальні витрати на інфраструктуру до 2020 р. можуть становити 100,7 млрд. євро.</i></p> <p><i>У промисловому секторі зростає капіталомісткість на 30%.</i></p> <p><i>Відбудеться зростання середньої вартості електроенергії.</i></p>

БПП: МИНУЛЕ, ТЕПЕРІШНЄ І МАЙБУТНЄ

БПП: Історія

Історія Блоку Петра Порошенка «Солідарність» почалася ще у, правда відносно, далекому 2000 році, коли діючий глава держави покинув ряди СДПУ(о) і створив свою незалежну лівоцентристську фракцію у Верховній Раді України «Солідарність», активні прихильники якої називалися Партією солідарності України. Керував П.О. Порошенко нею до 2002 року. У липні 2000 року «Солідарність» стала однією із п'яти політичних сил, які підтримали тодішнього главу держави Л.Д. Кучму (окрім «Солідарності» в п'ятірку сил ввійшли Всеукраїнська партія пенсіонерів, яку очолював Геннадій Самофалов, партія «За красиву Україну» лідером якої був Л. Черновецький, а також Партія регіонального відродження та Партія Праці) і об'єдналися у нову структуру, яка отримала назву «Партія регіонального відродження «Трудова солідарність України»».

У березні 2001 року, на черговому з'їзді цього об'єднання його знову перейменували, нова назва – «Партія Регіонів». Оскільки з самого початку заснування цю організацію вважали «політичним альянсом Порошенка і «донецьких», які до нього долучилися», то і передбачалося що сам Петро Олексійович очолить Партію регіонів. Однак, сталось так, що з'їзд партії неочікувано обрав лідером Миколу Азарова, тодішнього керівника податкової служби України. На цьому ж з'їзді новоспечений лідер підкреслив, що незважаючи на відсутність ідеологічних протиріч з П.О. Порошенком, свою роль та дії у політиці М.Я. Азаров, на відміну від Порошенка, більш тісно координує з діючим президентом Л.Д. Кучмою. В листопаді цього ж року члени партії «Солідарність» покинули Партію Регіонів. Раніше, 28 лютого цього ж року, «Солідарність» була перереєстрована і першим головою партії був Михайло Антонюк, оскільки сам Петро Олексійович залишався одним із лідерів Партії регіонів. Лише після виходу 15 листопада з лав Партії регіонів П.О. Порошенко став лідером своєї партії. А в грудні цього ж року партія «Солідарність» приєдналась до виборчого блоку В. Ющенко «Наша Україна».

БПП: Архітектура

Монолітною структурою Блок Петра Порошенка не був ніколи. В Україні взагалі –то небагато «зрілих» політичних проєктів, а Блок Петра Порошенка, у зв'язку з ситуацією, взагалі створювався за лічені місяці. Слід зазначити, що було досить непросто, зважаючи на те, що теперішній глава держави в свій час надовго пропав з горизонту української політики, «винирнувши із небуття» лише в ході «Євромайдану». І якщо стати улюбленцем публіки політик може стати буквально за лічені місяці, то створення команди вірних соратників – справа куди довша і складніша. Саме тому «реальних своїх» людей у Верховній Раді в Порошенка не так вже й багато. Серед них можна назвати Фріз І., Гриніва І., Южаніну Н., та декількох інших. А в основному Блок Петра Порошенка складається з груп та «підфракцій», члени яких, як прийнято в українському політикумі, в першу чергу зорієнтовані на власні інтереси. А БПП виник лише тоді коли ці інтереси співпали.

До цього часу з «президентської рати» отримали ярлик «дезертирів» декілька груп, які стали під знамена Блоку Петра Порошенка в 2014 році. До прикладу одними із таких стала група Коломойського (А. Денисенко, В. Купрій, О. Дубінін та інші), які відкололися від БПП в період загострення відносин між главою держави і самим І. Коломойським в 2015 році. Інший приклад – група «антикорупціонерів- реформістів» (Найєм, Лещенко, Заліщук), які фактично відмежувалися від БПП, хоча і залишилися формально у складі пропрезидентської фракції.

При спробі «групування» структура БПП приблизно набуде наступної форми:

1. «Власне люди президента» - в цю групу попадають вищезазначені І. Фріз, І. Гринів тощо. ДЦя група характеризується спільністю політичного минулого і звязків з главою держави на особистому рівні, і на їхню підтримку президент може розраховувати практично в будь якій ситуації, але, мабуть, в тих межах в яких таке взагалі є можливим в рамках української політики.

2. Група Кононенко- Грановського (Алексєєв, Березенко, Тригубенко, Арьєв, Саврасов та інші). Лояльність цих людей в основному визначається спільними бізнес-інтересами з главою держави, а це, слід зазначити, на нашому політичному Олімпі чи не найміцніших фундамент для довготермінових альянсів.

3. «Вінницькі» - група до якої належать такі персони як В. Гройсман, Домбровський, Заболотний, Мельничук, Ткачук і КО. З главою держави їх «ріднить» походження. Самі ж «вінницькі» досить тривалий час і досить серйозно конфліктують з групою Кононенка-Грановського, а президент виступав в ролі арбітра, запобігаючи розгоранню конфлікту до серйозних «розмірів», але і не давав йому погаснути.

4. «Медики» - нечисленна, але впливова група з лідерами Глібом Загорієм та Ольгою Богомолець. Ця група звязана з главою держави настільки наскільки це дозволяє впливати на розподіл грошових потоків у сфері національної охорони здоров'я.

5. УДАР В. Кличка – хребет Блоку Петра Порошенка. Недарма ж саме Віталій Кличко зайняв пост формального лідера БПП після поглинання президентською «Солідарністю» в серпні 2015 року.

6. Окрім чітко окреслених груп, перелічених вище, в Блоці Петра Порошенка існує «болото», яке сформоване з мажоритарників, які на виборах балотувалися під стягами БПП. Наочними прикладами є народні депутати Дмитро Голубов і Олександр Урбанський. Д. Голубов має давні і міцні відносини з мером Одеси Генадієм Трухановим, а статус «кандидата» від БПП отримав в рамках домовленостей згаданого мера з Адміністрацією Порошенка. Після перемоги Дмитро Голубов дисципліновано вступив в БПП, але «слухняним соратником» його назвати важко, оскільки він часто голосує всупереч партійній дисципліні. Олександр Урбанський ще яскравіше виглядає. Отримавши перемогу на виборах в Ізмаїлі потрапив до вищого законодавчого органу держави під прапорами «Сильної України», виявившись єдиним депутатом від цієї політичної сили у Верховній Раді. З позицією «Один в полі не воїн» одразу після виборів примкнув до пропрезидентської фракції.

Внутрішньопартійні конфлікти – це хвороба партійних проектів «клаптикового типу». Саме вони у свій час втопили «Нашу Україну» В.А. Ющенка, і Партію регіонів, яка в 2012-му році поглинала інші партійні проекти буквально пачками. Долю Партії регіонів в цьому контексті можна назвати хрестоматійною: при зовні значному «номінальному» числі соратників і прихильників, політсила розсипалася буквально відразу після того, як єдиний об'єднуючий фактор - президент В.Ф. Янукович - зник з екранів радарів. Аналогічна ситуація існує сьогодні і в БПП: внутрішньоблокові групи впливу постійно конфліктують одна з одною. Так, «вінницькі» постійно воюють з групою Кононенко, «медики» воюють за розподіл бюджетів з міністром охорони здоров'я У. Супрун. У свій час внутрішньопартійні конфлікти навіть були в якомусь сенсі вигідні главі держави: виступаючи в ролі арбітра, П.О. Порошенко стримував посилення тієї чи іншої групи, забезпечуючи собі безумовний контроль над політсилою в цілому - так само, як це в свого часу робив Віктор Янукович. Однак сьогодні, коли політичні позиції президента слабшають, а внутріпартійні конфлікти розпалюються з новою силою, міжгрупова боротьба починає загрожувати вже самій цілісності БПП - і всієї політичної конструкції, на якій тримається «режим Порошенка» в цілому.

Класичним прикладом в цьому сенсі є політика «вінницьких» і їхнього лідера – премера Володимира Гройсмана, який активно вів переговори з політичними гравцями за межами БПП. Причому мова йде не тільки про соратників по коаліції - «Народний фронт», а й про вчорашніх союзників, а сьогоднішніх конкурентів глави держави: «Самопоміч» та

«Батьківщину». Складно сказати, чи є ці переговори наслідком значного охолодження відносин між Гройсманом і Порошенком, які окреслились влітку 2016-го року, або ж причиною. Однак факт залишається фактом: прем'єр поводить себе так, ніби планував або, як мінімум, допускав розрив з БПП. З цього можна зробити висновок, що Гройсман не та людина, яка буде йти з П.О. Порошенком до кінця і «буде подавати йому патрони в обороні останньої барикади».

Аналогічна ситуація з «болотом»: від розрізнених і неорганізованих депутатів навряд чи можна очікувати якогось колективного демаршу проти Порошенка (на те вони й розрізнені і неорганізовані). Однак можна не сумніватися: якщо в стані президента щось піде не так, переважна більшість депутатів зрадить його не надто замислюючись - так само, як зрадили свого часу соратники по ПР Віктора Януковича, масово голосували за його відсторонення від посади. Але (як і у випадку з Партією регіонів) для того, щоб внутрішні деструктивні процеси вилилися в відкриту дезінтеграцію БПП, необхідний якийсь потужний поштовх.

«УДАР по БПП»

Політична партія УДАР мера Києва крім того, що є одним з найстаріших і надійних союзників Порошенка, ще й є найважливішою складовою пропрезидентського блоку. Злившись з БПП, «УДАР» забезпечив «президентську рать» розгалуженою мережею штабів і партійних осередків (чого так не вистачало БПП, особливо на місцевих виборах 2015 року). Треба сказати, що вже тоді далеко не всі члени УДАРу (особливо на місцях), були раді такому «ходу конем»: наприклад, одеська організація УДАРу, пов'язана з экс-мером Одеси Едуардом Гурвіцем, категорично не бажала мати справу з місцевим «порошенківцем» Гончаренко і фактично припинила своє існування. В якості компенсації УДАР отримав 30% місць в списках нової партії на місцевих виборах 2015-го року, а після відставки уряду Яценюка в квітні 2016 і формування нової коаліції між БПП і «Народним Фронтом» - ще й посаду першого віце-спікера, що дісталася «ударівці» Ірині Геращенко. Однак колишній міцний сьогодні дав тріщину. В липні 2016 року йшли переговори за представництво у виконавчій владі, а саме за пости низки заступників глав міністерств і відомств.

Чим «УДАР» може давити БПП? Є два важливих моменти на які варто звернути увагу: по-перше, БПП може позбутися партійних осередків в регіонах, якими в свій час УДАР великодушно підсилив «гвардію президента»; по-друге дружба з Ударом БПП необхідна, оскільки звістка про те, що Порошенко позбувся свого ключового союзника, який контролює до того ж столицю України, може стати якраз тим самим поштовхом, який запустить лавиноподібний процес дезінтеграції БПП і приведе в самому недалекому майбутньому до дострокових виборів - як мінімум, парламентським, а можливо і президентським теж. А це не вигідно ні БПП, який взагалі прагне відтягнути момент виборів, ні УДАРу, який може банально не встигнути підготуватися до кампанії і в підсумку програти її.

Чому ж у свій час постала загроза «розлучення» УДАРу з Блоком Петра Порошенка «Солідарність»? З цього приводу існують різні думки:

Версія №1 «Ударівці» були незадоволені ходом переговорів стосовно «великого об'єднання» Блоку Порошенка з «Народним фронтом», мета якого сформував «єдиної центристської проєвропейської політсили», яка не лише піде на наступні парламентські вибори, а й в майбутньому підтримає П.О. Порошенка на президентських виборах. Дане об'єднання обіцяє обом силам певні вигоди, проте воно пов'язане з чималими труднощами: зокрема, БПП доведеться надати «фронтвикам» певну кількість місць в прохідній частині виборчих списків, яка, судячи з динаміки підтримки цієї політсили серед населення, навряд чи буде надто великою. Але для того, щоб «взяти на борт фронтників», БПП доведеться когось з цього борту викинути. І в УДАРі небезпідставно побоюються, що «велике об'єднання» буде відбуватися не в останню чергу за їх рахунок.

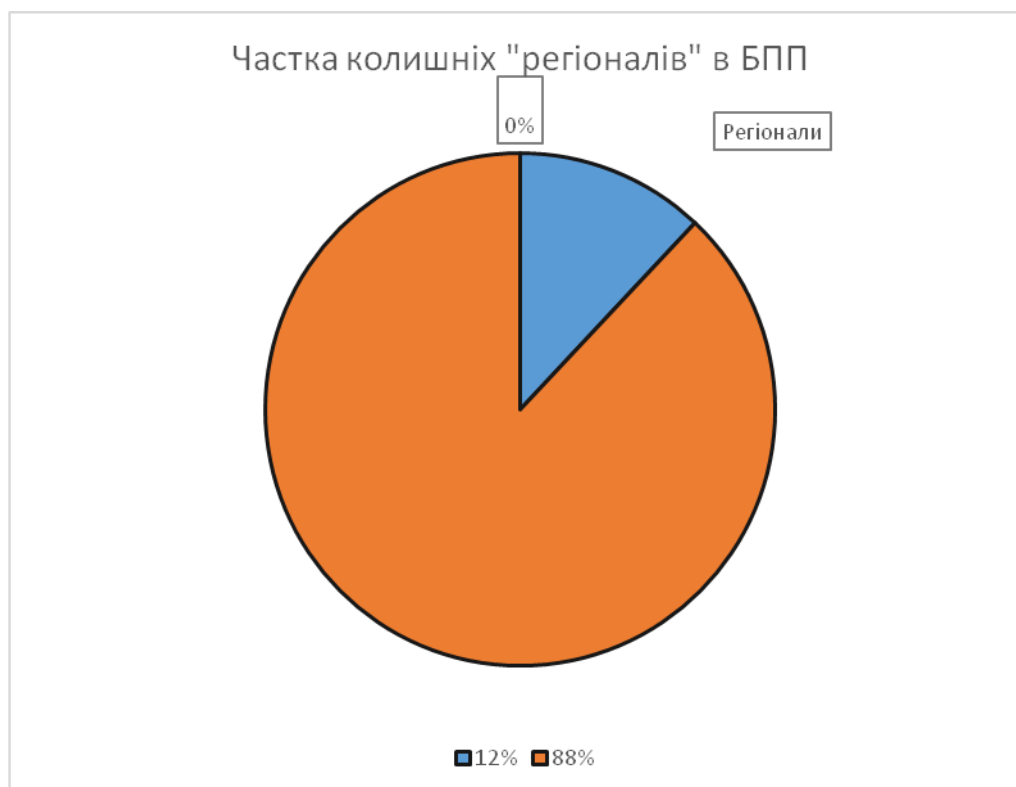
Версія №2 Зовнішньополітичний фактор. Згідно з нею, і в Європі, і в США остаточно розчарувалися в П.О. Порошенку і активно проводять «кастинг» на майбутнього нового «проєвропейського» главу держави. Імовірно кандидатурою вважають саме Кличка, який дистанціювався від Петра Порошенка. Прикладом цього є критика мера Києва рішення глави держави позбавити громадянства Михайла Саакашвілі - можливо, це один з випадків того, коли «шило» закулісних домовленостей на секунду виглянуло з мішка. До речі, перспектива побачити Кличка кандидатом в президенти повинна лякати діючого навіть більше, ніж перспектива розколу по партійній лінії. Адже це порушить всю ретельно сконструйовану систему позиціонування, яка повинна принести П.О. Порошенку перемогу. Згідно з нею, в центрі українського політикуму знаходиться «європеєць», ліберал, патріот і талановитий управлінець Петро Олексійович, якого з усіх боків оточують популісти (Тимошенко), замасковані агенти Кремля («Опозиційний блок»), безвідповідальні бездарності (Садовий, Саакашвілі), а також маргінальні радикали (всі інші). Поява Кличка в якості альтернативного кандидата геть ламає цю прекрасну картину. Цілком очевидно, що і Кличко, і Порошенко будуть боротися за голоси одних і тих же виборців, що істотно зменшить шанси чинного президента навіть вийти до другого туру виборів.

БПП в цифрах

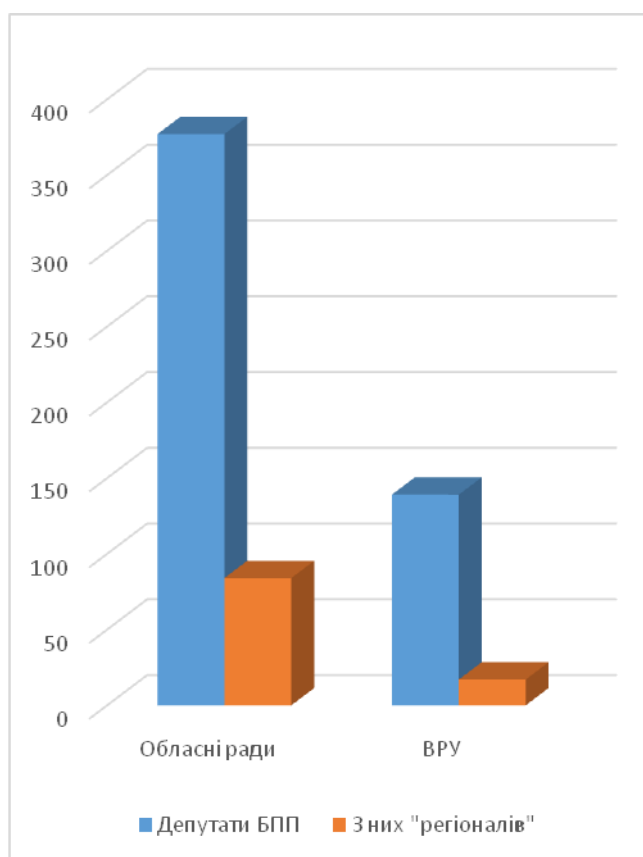
*«Нові лиця, нові люди – це те,
що зараз характеризує нашу країну...»
Порошенко П.О.*

А) «Чужі» серед своїх

Колишні регіонали в Блоці Петра Порошенка «Солідарність»: відсоткове співвідношення у ВРУ.

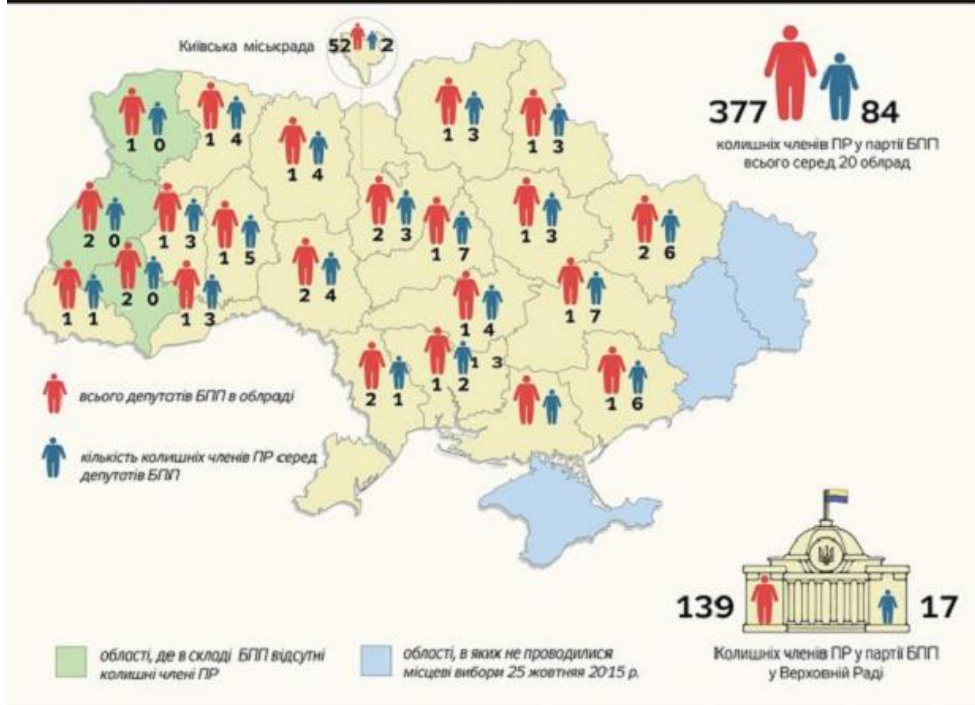

В обласних радах ситуація ще «цікавіша»: з 377 в обласних радах, які пройшли по списках Блоку Петра Порошенка 84 – це колишні члени партії Регіонів.

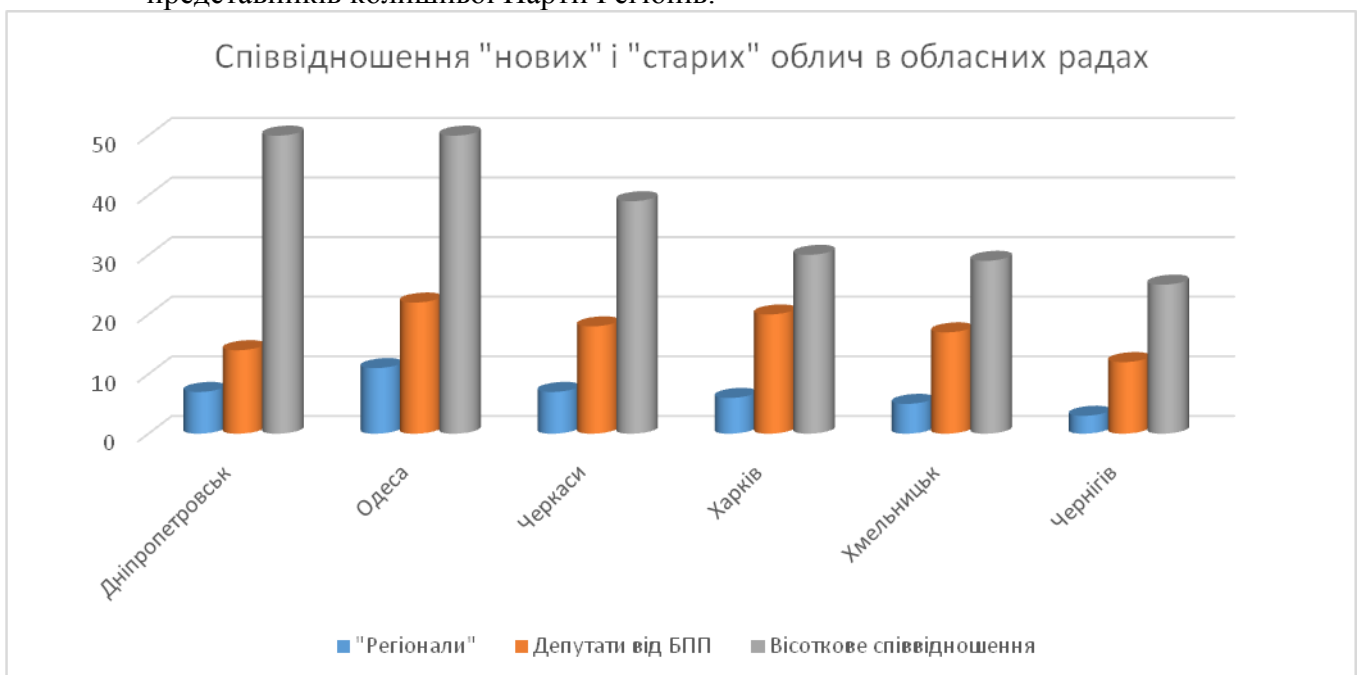
Використовуючи «поствиборчу» статистику спробуємо оцінити масштаби явища, а також ступінь інтеграції колишніх соратників В.Ф. Януковича в політсилу нового для них президента. Слід зазначити що інформація буде лише по 20 областях (виключено Луганськ та ДНР через відсутність даних, а також Львівську, Івано-Франківську та Волинську області, оскільки колишніх регіоналів там не виявлено).

Рис. 1. Кількість колишніх членів ПР серед депутатів БПП в обласних радах

Якщо окреслити точки найтіснішої співпраці нової влади із представниками старої, то у п'ятірку лідерів виглядатиме наступним чином:

1. Перше місце на п'єдесталі отримують одразу 2 - Дніпропетровська та Одеська області (50%): 7 із 14 та 11 із 22 депутатів колишні регіонали відповідно.
2. Черкаси менш рясно засіяні колишніми «регіоналами» (39%): 7 депутатів з 18.
3. Харківська область - 30% «регіоналів»: 6 із 20 депутатів.
4. Хмельницька область 29% - 5 із 17 представників колишнього режиму.
5. Останнє місце серед лідерів отримала Чернігівщина з результатом 25% - 3 із 12 представників колишньої Партії Регіонів.

Як ми можемо побачити вчорашні «регіонали» використовують нову партію влади як «дах» для повернення до влади не лише на сході країни. В керівний апарат міських, районних та обласних рад обрано 260 депутатів від Блоку Петра Порошенка «Солідарність». З них 55 (21%) – це корпус з колишніх «регіоналів», які пройшли під прапором блоку нового президента, а це означає, що кожен п'ятий місцевий керівник від БПП є экс-регіоналом.

Б) БПП у Верховній Раді – перший рік роботи

Криза та нестабільність – це ті умови, в яких починав працювати новообраний парламент. Така ситуація детермінувала критичну необхідність проведення швидких та радикальних законодавчих змін, а це в свою чергу змішувало працювати Верховну Раду на досить інтенсивному рівні. За перший рік роботи депутати відвідували роботу 89 днів і напрацювали в близько 5 тисяч законопроектів і проектів постанов.

У період 2014-2015 роки Верховна Рада розглянула 28% всіх зареєстрованих законопроектів та проектів постанов, а точніше 1344 нормативних актів, з яких 765 стали законами, тобто 16% від зареєстрованих і 57% від числа розглянутих. У їхньому числі 597 або 78% - ініціаторами яких виступили депутати, 110 або 14% - ініційовані урядом і лише 58 або 8% - главою держави.

КІЛЬКІСТЬ ЗАКОНОПРОЕКТІВ ЗА СУБ'ЄКТАМИ ЗАКОНОДАВЧОЇ АКТИВНОСТІ

НАРОДНІ ДЕПУТАТИ

УРЯД

ПРЕЗИДЕНТ

- ЗАРЕЄСТРОВАНО
- УХВАЛЕНО
- ЗАРЕЄСТРОВАНО
- УХВАЛЕНО
- ЗАРЕЄСТРОВАНО
- УХВАЛЕНО

Незважаючи на те, що Блок Петра Порошенка «Солідарність» приймав участь у розробці найбільшої кількості законопроектів, і зважаючи на чисельний склад депутатських фракцій та вирахувати середній показник на одного депутата від фракції, то лідером є ВО «Батьківщина».

ЗАКОНОТВОРЧА АКТИВНІСТЬ ФРАКЦІЙ

100 КІЛЬКІСТЬ ІНІЦІЮВАННЯ ЗАКОНОПРОЕКТІВ

14 СЕРЕДНІЙ ПОКАЗНИК

В усіх без виключення пленарних засіданнях Верховної Ради України взяли участь всього 9 народних депутатів з них 3 представники Блоку Петра Порошенка – Р. Князевич, Н. Новак, М. Томенко.

Сумісність голосування між фракціями показує, які політичні сили мають найбільшу історію політичних компромісів під час голосування за законопроекти. Результативним спільним голосуванням вважалось, якщо більше половини депутатів зі складу конкретної фракції брали участь у голосуванні за законопроект чи проект постанови, відповідно, величина фракції не вплинула на результат підрахунку. Для Блоку Петра Порошенка сумісність з іншими силами виявилась наступною

Назва фракції	ВО «Батьківщина»	Народний фронт	Радикальна Партія	Позафракційні	Самопоміч	Опозиційний Блок	Відродження	Воля Народу
БПП	68%	94%	81%	8%	67%	3%	15%	5%

Перед відкриттям кожного пленарного засідання проводиться реєстрація народних депутатів на підставі особистого пред'явлення посвідчення та засвідчення своєї присутності власноручним підписом (Закон України "Про регламент Верховної Ради України"). Електронна реєстрація відбувається у залі засідань Верховної Ради за допомогою електронної системи та особистої картки депутата.

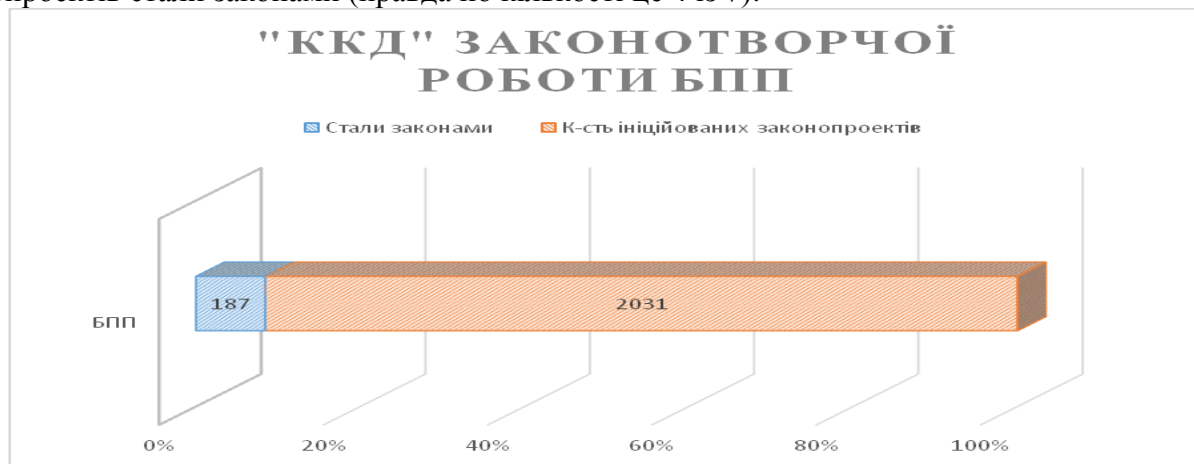
В) БПП у Верховній Раді – два роки роботи

ККД у роботі Верховної Ради України (співвідношення кількості зареєстрованих законопроектів до кількості прийнятих) складає лише 11%.

Головним детермінантом низького рівня продуктивності у виконанні свого головного завдання - законотворчої роботи, є надмірна кількість законопроектів, які «слуги народу» реєструють. Незважаючи на постійну динаміку росту ініційованих депутатами законопроектів постійно, кількість законів, які приймає Верховна Рада, лишається відносно стабільною – 8 з 9-ти проектів законів, зареєстрованих депутатами в парламенті, взагалі не мають перспектив стати законами. З 516 нині чинних законів, прийнятих головним законодавчим органом 51% було розроблено депутатами.

З 516 чинних законів 21 (в тому числі Закони «Про Рахункову палату» і «Про судоустрій і статус суддів») були прийняті без обов'язкового висновку Головного науково-експертного управління.

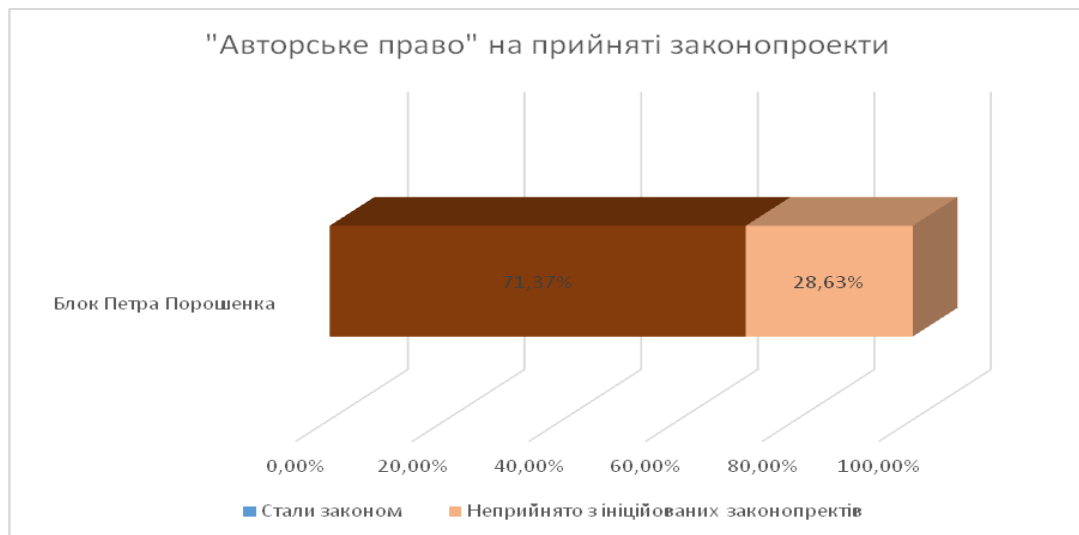
Немає суттєвих відмінностей між показниками законотворчої продуктивності різних фракцій. Коефіцієнт є однаково низьким. Для БПП цей показник склав 9,2 %, з середнім навантаженням на депутата в 14 законопроектів. Однак варто зазначити, що в рядах Блоку Петра Порошенка «Солідарність» є явний лідер з продуктивності. 57% ініційованих ним законопроектів стали законами (правда по кількості це 4 із 7).

Теж слід відзначити, що у розрізі фракцій головна відповідальність за створення поточної політики, через законодавчі ініціативи, лежить на «Блокові Петра Порошенка», члени якого долучилися до розробки 71% всіх нині чинних законів.

Спорідненість у процесі голосування фракцій характеризує рівень їхньої взаємодії та узгодженості. Фактично показник спільності голосувань демонструє, якою є реальна конфігурація парламентської більшості і наскільки вона є міцною. Після розпаду коаліції «Європейська Україна» показники сумісності голосувань фракцій, що входили до коаліції, суттєво не змінилися. Розпад парламентської коаліції спричинив переформатування Уряду і зміну риторики коаліційних фракцій, але не вплинув на поведінку цих фракцій під час голосувань. Відсоток сумісності голосувань для Блоку Петра Порошенка «Солідарність» з іншими парламентськими фракціями був наступним:

Назва фракції	ВО «Батьківщина»	Народний фронт	Радикальна Партія	Позафракційні	Самопоміч	Опозиційний Блок	Економічний розвиток	Воля Народу
БПП	63%	96%	75%	8%	68%	4%	18%	3%
Різниця з попереднім роком	-5%	+2%	-6%	0%	+1%	+1%		-2%

У розрізі фракцій трьома найбільш дисциплінованими парламентськими фракціями є «Народний фронт» (показник відвідуваності пленарних засідань – 88%), «Блок Петра Порошенка» (86%) і «Самопоміч» (83%). У порівнянні до попереднього року відсоток дисциплінованості БПП зріс на 4%.

«НАРОДНИЙ ФРОНТ» ВІД ЗЛЕТУ ДО ПАДІННЯ: ЧИ Є ПЕРСПЕКТИВИ У ПАРТІЇ ЯЦЕНЮКА»

1.2 Історія партії «Народний Фронт»

Історія партії «Народний Фронт» бере свій початок у 2014 році. Нас у поставленому дослідженні цікавить саме партія «Народний фронт», а не її минулі політичні форми. Такі як «Фронт змін», які стали предтечою створення партії з назвою «Народний Фронт», лідером якої став Арсеній Петрович Яценюк. Яценюк очолював партію «Фронт змін», яку ліквідували після об'єднання з «Батьківщиною» в червні 2013 р.

2014 року у березні в Міністерстві юстиції після розгляду подання заявки на отримання статусу політичної партії, видано наказ про реєстрацію партії «Народний фронт». Основними лицями нової політичної стали А. П. Яценюк і О.В. Турчинов, які вийшли з партії «Батьківщина» після того, як 21 серпня 2014 року політичний з'їзд партії вирішив, що Юлія Тимошенко очолить список партії на виборах у парламент.

Перший з'їзд новоствореної політичної сили відбувся 10 вересня 2014. Арсеній Яценюк єдиногосно був призначений головою партії. На цьому з'їзді Яценюк був обраний головою політради партії. Партія заявила про утворення центрального штабу у Києві та партійних осередків по всіх території України. Головою партійного штабу став Турчинов. До ряду батьків-засновників були додані командири батальйонів територіальної оборони. Було утворено «військову раду партії», яка займається питаннями забезпечення військових та волонтерською діяльністю у зоні АТО. З самого початку партія позицінувала себе як демократична. Навіть у своїй промові на обранні головою пратії Яценюк закликав до «об'єднання всіх демократичних сил», оскільки це є «рецептом нашої перемоги».

Якщо ж говорити про місце політичної партії у спектрі від лівих політичних сил до правих, то партія займає правоцентриську позицію. Регламентує роль втручання в економіку та підтримує засади консерватизму.

На початку свого політичного життя «Народний фронт» тісно співпрацював з політичною партією «Блок Петра Порошенка». Напередодні виборів 2014 року партії могли об'єднатися у єдину політичну силу, але цього не сприяли розбіжності щодо назви такого блоку. Бо представники «Народного фронту» хотіли зберегти у назві слово «Фронт», що б дало чітку асоціацію з їхньою політичною силою у виборців, а представники ж БПП відмовились, оскільки виступали за образ миролюбивої партії без військового забарвлення. У 2017 на конференції "Ялтинська європейська стратегія" у Києві Президент Петро Порошенко заявляв «Я президент миру, ми хочемо миру". Але якщо повернутись до 2014 року, то «Народний фронт» та «Блок Петра Порошенка» все ж дійшли згоди і пішли на вибори хоч і окремо, та не виставляли своїх кандидатів на мажоритарних округах, аби не створювати конкуренції. Було проведено перемовини щодо спільної участі у виборах до Верховної Ради.

Яценюк заявляв, що «Народний фронт» братиме участь у виборах самостійно: «Ми мали разом з президентом йти на вибори, але партія президента Порошенка — це мене не задовольнило. Отже, ми в різних таборах, але об'єднані консолідованою позицією заради змін, заради реформ».

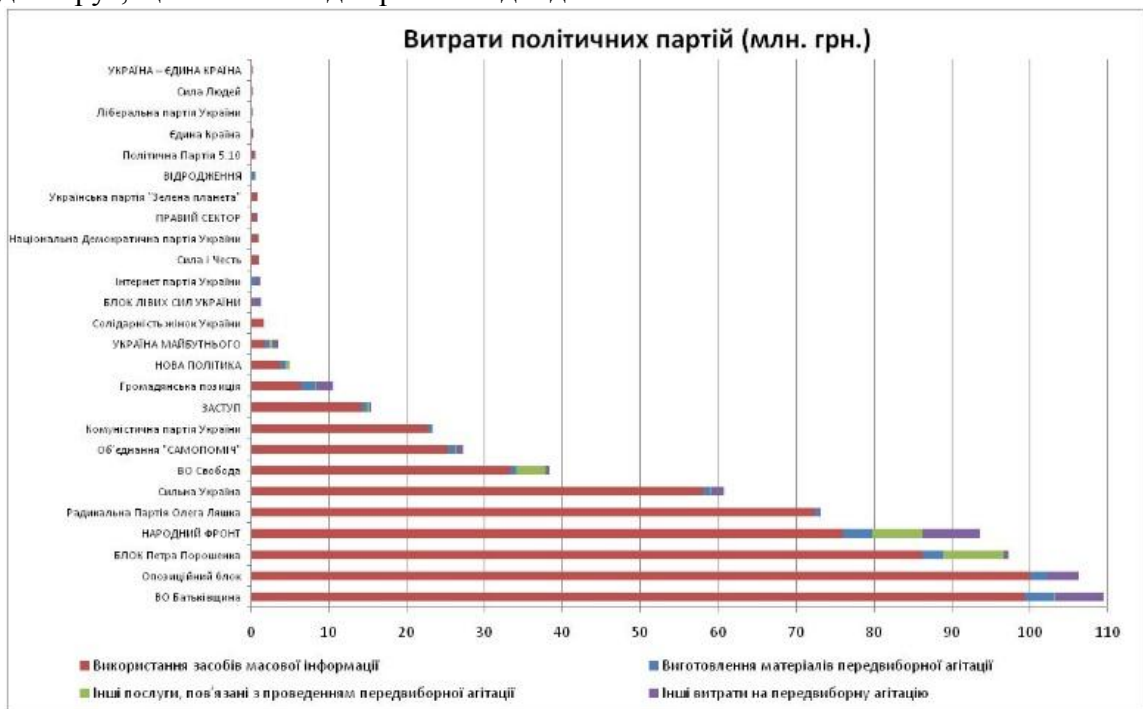
1.3 Рівень підтримки станом на 2014 рік

Для детального аналізу потрібно дізнатися рівень підтримки політичної партії на перших виборах, у яких вона взяла участь. Це парламентські вибори 2014 року.

На парламентських виборах «Народний фронт» обігнав і БПП, і «Батьківщину».

% опрацьованих протоколів по Україні		100.00		
№	Партія	Графік	Відсоток "ЗА"	Голосів "ЗА"
1	Політична партія "НАРОДНИЙ ФРОНТ"		22.14	3 488 114
2	ПАРТІЯ "БЛОК ПЕТРА ПОРОШЕНКА"		21.82	3 437 521
3	Політична партія "Об'єднання "САМОПОМІЧ"		10.97	1 729 271
4	Політична партія "Опозиційний блок"		9.43	1 486 203
5	Радикальна Партія Олега Ляшка		7.44	1 173 131
6	політична партія Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина"		5.68	894 837
7	політична партія Всеукраїнське об'єднання "Свобода"		4.71	742 022
8	Комуністична партія України		3.88	611 923
9	Партія Сергія Тігіпка "Сильна Україна"		3.11	491 471
10	Політична партія "Громадянська позиція (Анатолій Гриценко)"		3.10	480 523
11	ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ "ВСЕУКРАЇНСЬКЕ АГРАРНЕ ОБ'ЄДНАННЯ "ЗАСТУП"		2.65	418 301
12	Політична партія "ПРАВИЙ СЕКТОР"		1.80	284 943
13	Партія "Солідарність жінок України"		0.66	105 094
14	Політична Партія "5.10"		0.42	67 124
15	Політична партія "Інтернет партія України"		0.36	58 197
16	Партія Зелених України		0.25	39 636
17	Українська партія "Зелена планета"		0.23	37 726
18	Партія "ВІДРОДЖЕННЯ"		0.19	31 201
19	Політична партія "Єдина Країна"		0.17	28 145
20	політична партія ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ПОЛІТИЧНЕ ОБ'ЄДНАННЯ "УКРАЇНА – ЄДИНА КРАЇНА"		0.12	19 838
21	Політична партія "НОВА ПОЛІТИКА"		0.12	19 222
22	Політична партія "Сила Людей"		0.11	17 817
23	ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ "УКРАЇНА МАЙБУТЬОГО"		0.08	14 168

Посприяла цьому впізнаваність осіб, які представляли цю партію на виборах, велика кількість різноманітної політичної реклами та великі затрати на проведення політичної компанії. Досі невідомо звідки з'явилися кошти на проведення такої рекламної компанії. Партія декларує, що основним джерелом надходження коштів є членські внески.

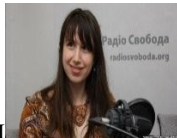

	грн/%	% на тел.	кіль-сть роликів
 Народний Фронт	6083,21	21,89	61
 Батьківщина	4203,06	15,12	7
 Блок Петра Порошенка	3333,41	12	1
 Опозиційний Блок	2816,33	10,13	3
 СИЛЬНА УКРАЇНА	2104,88	7,54	1
 Радикальна Партія Олега Ляшка	1179,8	4,25	34
 Самопоміч	740,07	2,66	7
 Свобода	513,02	1,85	4
 Комуністична партія	503,96	1,81	8
 Заступ	250,36	0,9	3
 5.10	29,66	0,11	1

Перша п'ятірка списку партії на парламентські вибори 2014 року:

Арсеній Яценюк (один з трьох лідерів Євромайдану, не завжди підтримуваних народом, але обличчя публічне і дуже відоме.)

Тетяна Чорновол (журналіст)

Олександр Турчинов (голова ВР)

Андрій Парубій (комендант майдану)

Андрій Тетерук (військовий командир батальйону «Миротворець»)

На позачергових виборах до Верховної ради 2014 року партія «Народний фронт» отримала (3 488 114 голосів — 22,14%), що дозволило їй у Верховній Раді України VIII скликання отримати 64 мандати за партійними списками.

На парламенський виборах утворилася система малих партій (за класифікацію П. Майра.)

Отже, перемогу у виборах здобули партії, які були створені фактично напередодні виборів, які не мають довгої тривалості і урядової чи парламентської довговічності. У Верховній Раді фракція БПП мала 150 депутатів за рахунок самовисуванців і разом із фракцією НФ налічує 232 мандати, що складає 54,85% усіх депутатських місць. Можна зробити висновок про надії виборців на краще життя і прихід нових політичних сил, які б посприяли політичній і економічній стабільності та безпеці. Обрання приємних і важливих для народу слів, як «євроінтеграція», «покращення життя» і «реформи» - хороша рекламна компанія і позиціонування лідера Яценюка як сильного стратега і тактика, який не боїться брати відповідальність за свої дії призвели до перемоги «Народного фронту» на виборах.

2. Дослідження причин злету та падіння підтримки партії «Народний Фронт»

2.1 Аналіз програми партії.

Програма політичної партії – це ті засади і принципи, від яких політична сила повинна відштовхуватись, ідучи на вибори і завоювавши владу. Це план дій і дуже часто у розвинутих європейських країнах невиконання цього плану веде до зниження рейтингів партій. Чи сталося так в Україні?

До стратегічних цілей партії увійшли: поновлення боєздатності українських військ, безпека і забезпечення прав і свобод громадян. Партія проголошує шлях всебічних реформ та наголошує на важливості інтересів кожної людини.

«Людина, її інтереси і потреби лежать в основі нашого політичного курсу.»

Як вже було сказано, робиться акцент на євроінтеграцію і відповідне впровадження реформ, які передбачені Угодою між Україною та ЄС. «Народний фронт» виступає за прийняття і втілення в життя Угоди про асоціацію.

Головними цілями політичної сили є безпека і розвиток. Трансформація політичної системи на пострадянському просторі. Цікавим є декларування бажання бачити Україну у першій двадцятці країн за індексом людського розвитку.

Безпека

У сфері національної безпеки партія бажає найшвидшого **відновлення територіальної цілісності України, звільнення її від терористів, іноземних військ та найманців**, встановлення належного контролю за державним кордоном та забезпечення його недоторканності.

З метою забезпечення надійних міжнародних і внутрішніх гарантій безпеки України, партія вважає за необхідне:

- законодавче відновлення та реалізацію стратегічного курсу на євроатлантичну інтеграцію;
- оновлення Стратегії національної безпеки України;
- реформування армії;
- оснащення ЗСУ, інших військових формувань (структур сектору безпеки і оборони) новими, сучасними видами озброєнь, військового обладнання, допоміжними засобами;
- підвищення престижності військової служби, посилення соціального захисту тих, хто захищає Вітчизну.

Партія виступає за реформування політичної системи, протидію корупції та необхідність кадрового очищення.

Партія виступає за розкриття структури власності підприємств. Виступає за перезавантаження судової системи і відновлення судового самоврядування.

.Економічний розвиток

Зосередження на сільському господарстві. Розвиток зеленої енергетики.

У програмі йдеться про своєрідний «План Маршалла для України». Міжнародний план допомоги Україні у зв'язку з війною. Йдеться про зменшення податкового тиску на

юридичних осіб і позбавлення від тіньової економіки. Партія виступає за розширення свободи підприємницької діяльності

Розвиток енергетики

Важливим чинником тут виступає заміна імпортного газу своїм.

Партія виступає за соціальне забезпечення, поширення меценатства, благодійного руху, реформування шкільної освіти відповідно до стандартів ЄС, відбудову і повернення Донбасу. Головною метою у ВР створення об'єднання для реалізації єдиного завдання – це, цитую: «Зробити Україну такою, що може захистити себе і своїх громадян, національні інтереси від будь-яких посягань – зовнішніх чи внутрішніх, гарантувати людям безпеку і розвиток.

Це час випробувань для України.

Це час, коли мають об'єднатися всі, хто готовий стати на захист України і взяти на себе відповідальність за долю мільйонів українців.

Це – час, коли Україна має шанс стати успішною європейською державою. **ВІД ЄДНАННЯ – ДО ПЕРЕМОГИ! ВІД ПЕРЕМОГИ – ДО МИРУ, БЕЗПЕКИ ТА РОЗВИТКУ!**

Можемо відзначити те, як красиво і гарно складена програма, вона є доступною для розуміння і привабливою. Бачимо, що вона орієнтована на середнього виборця і в дечому популярна, але це притаманно майже кожній політичній програмі України.

Проте, програма партії розходиться з реальними діями в парламенті. Постійні скандали і перипетії, викриття журналістами корупційних схем і неголосування за важливі демократичні закони показали істинне лице партії, яка, судячи з особистих вражень дослідника є залежною від олігархічних структур і кланів. Далі буде проведено інент-аналіз однієї з подій, яка послужила відправною точкою до падіння рейтингів політичної сили.

2.2 Інент-аналіз брифінгу лідера партії стосовно операції «Стіна»

Левову частку в контенті політичної партії «Народний Фронт» займає поняття «реформа». Реформа армії і побудова проекту «Європейського валу» або «Стіни» на кордоні з Росією призвело до падіння рейтингу політичної партії, через розкрадання державних коштів і невідповідність заяв з дійсністю.

Проект, презентований Арсенієм Яценюком на засіданні Кабінету Міністрів України 3 вересня 2014 року.

Проаналізуємо і подамо у таблиці результати інент-аналізу Арсенія Петровича Яценюка на цьому брифінгу.

№	Категорія	Інтенція	Брифінг	Всього:
1	Ми	Самопрезентація	2	2
2		Неявна самопрезентація	2	2
3		Презентація	4	4
4		Відведення звинувачень	0	0
5		Відведення критики	2	2
6		Самовиправдання	3	3
7		Самозбереження	1	1
8		Самокритика	1	1
Всього:			15	15
22% самопрезентація, 18% презентація(програми) 18% (самовиправдання)				

9	Вони	Звинувачення	3	3
10		Безособистісне звинувачення	4	4
11		Викриття	1	1
12		Безособистісне викриття	1	1
13		Дискредитація	1	1
14		Критика	2	2
15		Протистояння	1	1
16		Розмежування	2	2
17		Загроза	2	2
Всього:			17	17
18	Третя сторона	Кооперація	3	3
19		Заспокоєння аудиторії	4	4
20		Відмова у проханні	0	0
21		Спонука	3	3
22		Попередження	2	2
Всього:			12	12
23	Ситуація	Аналіз+	3	3
24		Аналіз-	1	1
25		Аналіз +/-	1	1
26		Оцінювання+	4	4
27		Інформація	3	3
Всього:			11	11

Отже, проведений інент-аналіз дає зрозуміти, що на брифінгу стосовно проекту «Стіна» Арсеній Петрович найчастіше апелює до категорій «вони».

Користується безособистісним звинуваченням по типу: «країни агресора», «їхніх військ», «окупантів».

Яценюк оперує фактами та емоціями, не уникає прямих звинувачень, називає головних осіб держави, звинувачуючи їх у тих чи інших діях (або бездіяльності). Стиль мовлення Яценюка нагадує атаку, він різко присікає критику на його адресу і зосереджений на пошуку внутрішнього ворога, який не дозволяє проводити якісних реформ.

Дуже частим є звертання до категорії «третя сторона» і тут він зосереджується на заспокоєнні європейських політиків та переконує у доцільності реформ. Говорить про повну підтримку курсу уряду. Зосереджується на аналізі і подачі позитивних сторін і не звертає уваги на мінуси. Оцінює свою роботу дуже високо. Дуже частим є звертання до інтенції аналіз – (33%) та інтенції позитивного оцінювання (40%) .

2.3 Теперішній рівень підтримки «Народного фронту»

Владні міжусобиці пов'язані з втратою прибутку в результаті голосування за зменшення розхідної частини б'юджету призвели до добровільної відставки Арсенія Петровича, яка відбулась 12 квітня 2016 року. Від вигуків « Я з ганьбою жити не буду» до заяв про процес зміни керівництва, що відбувається регулярно і стало схоже на безумний біг пройшло 2 роки. І треба сказати, що навіть у своїй прощальній заяві Яценюк апелює до категорії «вони». Хоч він, як старожил української політики, був і «вашим» і «нашим». Європейське співтовариство, яке так бурно підтримувало його, змирилось з його

звільненням, а сам Арсеній Петрович наразі відпочиває у Франції. Цікаво, що він у грудні став власником 30% акцій телеканалу еспресо тв і почалась компанія виборчих роликів.

Подальша діяльність партії стала для неї фатальною. Мінливість та неефективність політичних реформ, війна на сході, проект «Стіна», обвал гривні і погіршення стосунків з ЄС, корупційні схеми та скандали, як, до прикладу, рюкзаки Авакова-молодшого, призвели до падіння рейтингу політичної партії «Народний фронт», до рекордно низьких показників, що не дозволять їй пройти до наступного парламенту. Дослідження центру Розумкова показує, що якщо б вибори відбулись на початку 2018 року, то «Народний фронт» не набрав би прохідного бар'єру у 5%.

Поки партія бажає всіма силами не допустити позачергових парламентських виборів.

3. Прогноз на майбутнє для політичної партії «Народний Фронт»

Специфіка прогностичної оцінки у тому, що вона направлена у майбутнє і не має під собою чітких фактів. Але зі всієї множини фактів, наведених у дослідженні, можна зробити висновок, що політична партія «Народний фронт» якщо і подолає прохідний бар'єр на виборах 2019 року, бо на момент дослідження ми говоримо про чергові вибори, набере мінімальну кількість мандатів.

Порятунок для «Народного фронту» може стати ребрендинг, тобто зміна символів, які асоціюються з тією чи іншою партією, можливо, це зміна назви і усунення слова «фронт», хоча тоді перерветься історія цього політичного утворення. До ВР у будь-якому випадку пройдуть люди з першої 10 партії, можливо, від інших партій чи блоків. Арсеній Петрович Яценюк, який на даний момент втратив левову частку електорату, є досвідченою політичною фігурою у політичному житті країни і він вже заявив про намір балотуватися у президенти. Помічаємо також зміну іміджу політика і появу бороди.

Попри все, риторика не змінюється і можна сказати, що Яценюк зараз знаходиться у своїй звичній позиції. Коли категорія «вони» яскраво виражена і доповнюється радикальними заявами і «полюванням на відьом». Час показує, що владні вішки, на жаль, не під силу цьому політику, але бажання влади рухає його до нових і нових викликів.

Висновок

«Народний фронт» - молода партія з доволі давньою історією. Такий собі політичний оксюморон. Партія що вистрілила на парламентських виборах 2014 року зі своєю зрозумілою програмою, обіцянкою швидких змін і припиненням війни – на ділі показала свою неспроможність до консенсусу, порозуміння і протистоянню міжусобиць. Слабка партійна структура, що може бути спричинена молодістю партії і створенням її «під вибори», може пояснити недисциплінованість її членів.

2014 рік став роком триумфу для «Народного фронту». Хороша рекламна компанія, позиціонування себе як партії – за євроінтеграцію і економічні реформи дозволило на позачергових виборах до Верховної ради 2014 року партії «Народний фронт» отримати (3 488 114 голосів — 22,14%), що дозволило їй у Верховній Раді України VIII скликання отримати 64 мандати за партійними списками.

У Верховній Раді фракція БПП мала 150 депутатів за рахунок самовисуванців і разом із фракцією НФ налічує 232 мандати, що складає 54,85% усіх депутатських місць. Можна зробити висновок про надії виборців на краще життя і прихід нових політичних сил, які б посприяли політичній і економічній стабільності та безпеці. Обрання приємних і важливих для народу слів, як «євроінтеграція», «покращення життя» і «реформи» - хороша рекламна компанія і позиціонування лідера Яценюка як сильного стратега і тактика, який не боїться брати відповідальність за свої дії призвели до перемоги «Народного фронту» на виборах.

Проведений Інтент-аналіз спрямований на реконструкцію картини світу, про яку говорить суб'єкт на основі мовної продукції. В основі одержуваних даних лежить акт суб'єктивного оцінювання інтенціональної спрямованості аналізованого елемента дискурсу. Інтент-аналіз дає змогу обробляти інтенції мовця, розкрити прихований підтекст виступів.

Він показав, що Яценюк оперує фактами та емоціями, не уникає прямих звинувачень, називає головних осіб держави, звинувачуючи їх у тих чи інших діях (або бездіяльності). Стиль мовлення Яценюка нагадує атаку, він різко присікає критику на його адресу і зосереджений на пошуку внутрішнього ворога, який не дозволяє проводити якісних реформ.

Робимо також висновок, що на даному етапі і за даної виборчої системи партія не подолає 5% бар'єр, але відмічаємо активізації «Народного фронту» у ЗМІ, появу нової політичної реклами і нестабільність теперішньої політичної системи на ряду з постійною політичною кризою. Це дозволяє сміло допустити подолання «Народним фронтом» 5% бар'єру у 2019 році, партія очолюється на прикладі Макіавеллівської технології «лисом» і, судячи зі всього, підживлюється з альтернативних джерел фінансування, але все це суб'єктивні судження, які припустив дослідник вже у висновку.

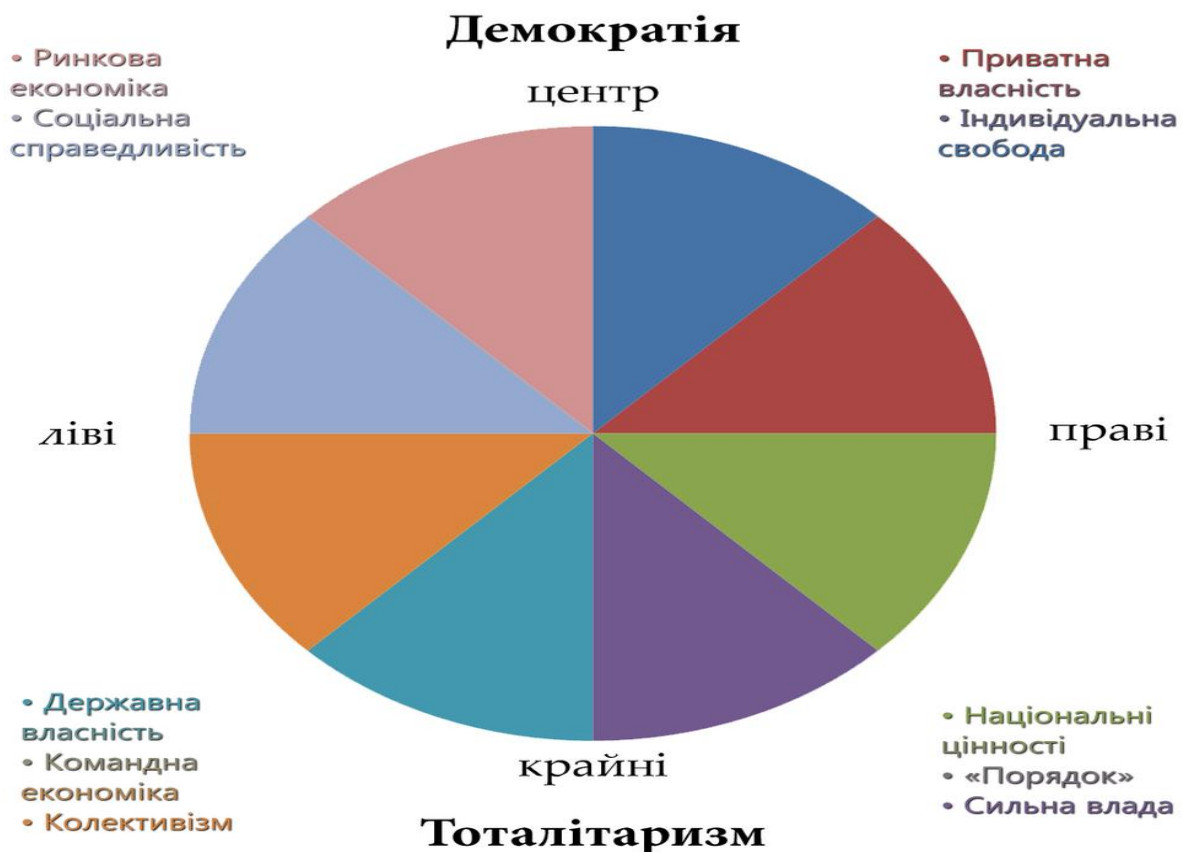
Щодо шансів на президентських виборах, то вони примарні і складуть до 4%, люди, як на мене, вже втомилися від Яценюка, але він не втомився від влади.

СТАН І ПЕРСПЕКТИВИ ПРАВОРАДИКАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ

Історія формування української державності пам'ятає безліч моментів боротьби її народу проти іноземних загарбників, які політичними хитроцями й військовими методами намагались знищити ідею української самодержавності й культури її народу. Тому, питання національно-визвольної боротьби викарбовано в пам'яті українців, так би мовити, укорінено в її історію. Починаючи від доби козацтва, українці прагнули створити власну державу, закріпити ментальність, традиції, побут і культуру українців на державному рівні. З плином часу змінювались методи й шляхи щодо досягнення своєї цілі, проте ідея завжди залишалась однією – незалежна Україна. З появою в середині 19 ст. спектру ідеологій, українська боротьба все більше огорталась ідеями націоналізму, національної ідентичності, самодержавності і набирала характеру правих. Такий процес активно проявився в середині 20 ст., коли на теренах західної України була створена праворадикальна партія ОУН (Організація Українських Націоналістів), яка активно виступала за створення незалежної України.

За часів СРСР, праві сили в Україні були подавлені повністю і лише після здобуття у 1991 році Україною незалежності, праві сили були відновлені і знову з'явилися на українській політичній авансцені.

Від початку великої французької революції, поняття «лівих» та «правих» дуже сильно видозмінювалось. Спочатку правими називали тих, хто підтримував сталий, консервативний політичний устрій. Згодом, у 20 ст., коли відбувався ідеологічний «бум», правими називали фашистів, фактично, тих, хто відстоював ідеї сильної влади, національної ідентичності, національних цінностей, порядку. Після краху правого тоталітаризму, ідеї що колись підтримували режим Гітлера та Муссоліні трансформувались у ідеї правого лібералізму: зменшення участі держави в економічному житті (зокрема, за зниження податків та витрат бюджету) і т.д. Наразі, дуже важко чітко виокремити праві та ліві політичні сили, адже спектр ідеологій з плином часу став дуже розмитим, зникли чіткі поняття та базові ідеї, які виокремлювали «ультраправих» та «ультралівих» серед інших політичних ідеологій

На картинці можна побачити повний спектр ідеологій у їх сучасному трактуванні. Варто зауважити, що картинка зроблена таким чином, щоб показати розмитість ідеологій, тобто їх фактичну залежність. Для того аби чітко зрозуміти, що таке праві політичні сили, потрібно аналізувати програму кожної політичної партії, громадської організації, політичного руху. Більше того, визначити чітко до якої ідеологічної сили належить партія можна лише після аналізу її діяльності і методів, які використовує ця сила задля досягнення певних політичних цілей.

В даній системі ідеологій також існують крайні політичні сили, тобто «ультраправі» та «ультраліві». Фактично, це крайній прояв правиці або лівиці, де чітко виокремлюються політичні ідеї, мотиви та цілі, які зазвичай повністю проставляються одна одній. Якщо візуально уявити собі маятник, то ультраправі та ультраліві будуть знаходитись на двох різних кінцях. Ультраправі - термін, що використовується для позначення граничних правих. Характеризуються крайньою програмою або радикальними методами дій. Люди з крайніми правими поглядами зазвичай прагнуть до виокремлення своєї нації на тлі інших. Вкрай праві політики зазвичай підтримують принцип супремасизму — переконання, що перевага одних індивідів і груп і неповноцінність інших є вродженою та об'єктивною реальністю, що веде за собою повну відмову від концепції соціальної рівності як норми. Вкрай праві політики часто підтримують принцип сегрегації: розділення груп людей, що вважаються «вищими», і груп, що вважаються «нижчими». Фактично, ультраправими в історії можна вважати лише Нацистів, які вважали, що арійська (на їх переконання) німецька раса має стояти вище інших націй. Натомість, партії, які ставлять собі за мету боротьбу за ідею національних цінностей, національної ідентичності, побудови національної держави вважаються правими.

1.2 Українська ментальність як плацдарм для формування правих сил.

Формування української ментальної ідентичності проходили в надзвичайно складних політичних, економічних та культурних умовах. Відсутність власної держави в українців і постійне перебування під іноземним управлінням впливало на культуру та побут українців, їхню національну свідомість та ідентичність. У свою чергу це створило надзвичайно сприятливий плацдарм для активного розвитку правих політичних сил в країні. В умовах, коли народ бореться за створення власної держави, коли всередині держави-загарбника він протистоїть її інститутам і органам, які спрямовані на подавлені мови, культури і традицій, права ідеологія розквітає. озброєні ідеями національної єдності, порядку, індивідуальної свободи, незалежної України, Організація Українських націоналістів стала однією із дійсно перших правих партій в українській історії. Дехто із російських істориків нині відносить ОУН-УПА до «ультраправих» сил, проте ці українські політичні сили боролись виключно за права української нації і побудови власної держави, лише на своїх етнічних землях. Перечитуючи програму ОУН там неможливо щось знайти про титулованість української нації її можливе домінування над іншими.

Українська правиця – це щось унікальне, симбіоз правих ідей та культурної ментальності українців. ОУН являло собою праву партію лише тому, що основною ідеєю тих часів була вільна Україна, а це у свою чергу боротьба, національно-визвольна боротьба, яка трактувалась останніми як похід нації проти загарбників (СССР і Нацистської Німеччини). Власне, проблема постійної відсутності власної держави й культурних утисків з боку агресивних сусідів зробили праву ідеологію в Україні дуже популярною. Проте, варто сказати, що права політична партія ОУН і праві політичні партії України в сучасному зрізі – це кардинально різні речі. І справа не у тому, що поняття правих сильно видозмінилось за останні 70-80 років, а у тому, що в 1991 році Україна отримала бажану незалежність. Фактично, ідея, яка стояла у витоків формування української політичної культури, яка генерувала націоналістів, людей, які були ладні віддати життя за свою державу – зникла. Варто сказати, що із зникненням магістральної ідеї українського націоналізму зникли реальні праві сили в Україні. Тобто, ті праві сили, які сформувались в рамках історично-політичних проблем українців протягом кількох століть, зникли. Також досить сильно на цей процес впливала жорстка політика радянських спеціальних служб (КДБ), які активно знищували

усіх націоналістів, патріотів, людей із розвиненою національною свідомістю. Як наслідок, на 1991 рік, коли Україна отримала реальну політичну, економічну, соціально-культурну незалежність, української еліти, яка б стала у керма держави – просто не було.

2. Сучасні праві партії України: чи потрібен мудрий пастир, якщо немає пастви?

І насправді, брак харизматичних, національних лідерів, які могли б стати у керма української держави у 1991 досить негативно відобразився на подальшому розвитку держави. Фактично, до влади прийшли всі ті ж комуністичні еліти: Леонід Кравчук та Леонід Кучма, які не бачили реальної можливості будувати Україну на кшталт західних держав. Перебудова органів та інститутів влади відбувалась повільно та неефективно, адже не було національної ідеї. Без неї, праві сили відходили на задній план політичного життя, вони стали не актуальні та не популярні. Останній претендент на харизму – В'ячеслав Чорновіл – не зміг вповні стати національним лідером. Визнання, яке прийшло до нього після смерті, поставило його у ранг національного героя, але не перетворило у свідомості людей на національного лідера. Найвищий результат, якого будь-коли добивався правий кандидат, це результат В. Чорновола на президентських виборах 1991 р. – 25% голосів. Він цілком співмірний з тими голосами, які традиційно здобувають під час виборчих кампаній представники Комуністичної партії України – наймасовішої лівої політичної партії. Більше того, Загибель В. Чорновола у 1999 р. та розкол Народного руху України призвели до пошуку лідерів у правоцентристському середовищі. Відтак фракції Руху очолили Геннадій Удовенко – професійний дипломат, екс-міністр закордонних справ, та Юрій Костенко – екс-міністр екологічної безпеки. Результати, які показали обидва лідери Руху (в сумі – ледь більше 3%) були неспівмірними з тими, які показав єдиний Рух, очолюваний В. Чорноволом, на парламентських виборах 1998 р. (майже 9%). Українська республіканська партія – найавторитетніша у правому середовищі політична партія на початку 90-х років – після двох розколів також відійшла на маргінес політичного життя. Колишні політв'язні-дисиденти, які гуртом руйнували радянську систему, не витримали випробування незалежністю і перетворилися на суперників – і Степан Хмара, і брати Горині, і Левко Лук'яненко. Жоден із них не зміг стати лідером всеукраїнського масштабу. Брак лідерів вкрай негативно відбився на культурно-політичному житті країни, в країні не було авторитетів, які могли б творити нову українську культуру, формувати політичну систему, нову ідею, яка б стала основою української політики. Християнських рух в Україні теж був не надто виразний, оскільки бракувало авторитетної людини у середовищі, близькому до християнсько-демократичних ідеалів. Християнам бракує постаті рівної Шептицькому та Огієнко, рівно як націоналістам Є. Коновальця та С. Бандери. Соціал-націоналістична партія України так і не визріла, для того аби в один момент вистрілити в політичному житті країни. Хоча, в 90 роки вона й зробила значний крок від романтизму до прагматизму, але так й оформитись в крупну праву політичну силу не змогла. Знову ж таки, не було лідера всеукраїнського масштабу, який б міг стати магнітом для електорату. Говорячи про правий рух в Україні варто згадати про «патріархів» цієї ідеології: Ярослава Дашкевича та багатолітнього політв'язня Юрія Шухевича. Можливо, бути харизматичними лідерами їм б не вдалося, то відігравати роль авторитетів правого руху вони б могли спокійно. Проте, в політичних реаліях тих років, обидвоє вирішили самоусунутись, відійти від політики. Можливо, через те, що вони не бачили реальної можливості розвитку правого руху в Україні, а можливо, через те, що українці на той час ще не дозріли до ідеалів українського правого руху.

Ще однією провідною проблемою українського правого руху в 1990 - 2000 є брак ідеї. Нові праві апелюють до традиційних ідей правих, які сформувались в Європі кільканадцять років тому. Ті ідеї, котрі вже відійшли в небуття у розвинутих країнах і не можуть існувати в рамках сучасної демократії та демократичних інститутів. Ідеологічні потуги ще одного правого Д. Корчинського не викликають у більшості населення захоплення, адже не несуть нічого нового. Це лише балачки про майбутнє України і її важке та героїчне минуле, яке аж ніяк не заспокоює великі маси населення. Фактично, праві не мають мети, не можуть запропонувати новий план розвитку держави, як економічний так і політичний. Зазвичай

праві сповідують ідею українізації задля українізації. Зрозуміло, що без чіткої ідеї та мети, вони не можуть сформувавши гідну програму, яка б дала можливість притягнути великі маси електорату, показати шлях виходу із кризи, виокремитись на фоні українського політичного блюзнірства.

Також великою проблемою правих в 1990 – 2000 роки є те, що праві у своїй риториці апелюють до ОУН-УПА, тягнуться у своїй політиці до ідеалів українського націоналіста тих часів, віруючи, що таким чином вони активізують ті незначні рештки свого електорату. Тут варто зазначити, що націоналісти ОУН бачили Україну «лівою» державою, тобто тою, в якій будуть високі соціальні стандарти, рівність людей і т.д. Єдине, мета була однією і найвищою – створення вільної України, шляхом національно-визвольної боротьби українського народу, шляхом активізації національної свідомості і гідності, тобто ідеалів правих. Оскільки, в 1991 році Україна отримала бажану незалежність, то єдиної і високої мети заради якої варто жити націоналісту вже немає, відтак, нові праві втратили мету до якої апелювати. А коли вони звертаються до програми ОУН і намагаються дублювати її у своїй програмі, то фактично перетворюються у лівих.

Важливою проблемою для правих є брак електорату, який зумовлений наступними факторами:

- Починаючи з 1991 року в Україну починає формуватись стан власників – необхідна передумова активізації й підтримки правих.
- Офіційна влада не підтримує правих, апелюючи до того, що «Національна ідея в Україні не спрацювала.
- Сильно дається взнаки анти-модернізм українських правих.
- Варто врахувати той факт, що у таборі правих відсутній сильний, харизматичний та популярний всеукраїнський лідер.

Отже, нові українські праві, які сформувались після отримання Україною незалежності у 1991 році не змогли зародити потужну політичну силу. Вони повністю програли боротьбу партноменклатурній еліті, яка прийшла до влади. Брак ідеї, електорату та сильного лідера змусили правих відійти на задній план політичної авансцени і чекати на якісь радикальні зміни у державі.

3. Нові «нові» праві. Активізація діяльності та прихід до влади.

Фактично, діяльність правої політичної сили в Україні можна поділити на 3 етапи:

1. *З 1991 по 2004 рік.* Фактичний занепад правих, відсутність ідеї, програми, лідера.
2. *З 2004 по 2014 рік.* Активізації правих політичних сил, на авансцені з'являються праворадикали. Український народ дедалі більше захоплюється героїчним минулим ОУН-УПА, УНР і т.д.
3. *З 2014 по сьогодні.* Праві замикають фланг, праворадикали активізуються, займають свої місця у ВР. Україна потребує націоналістів і нової національної ідеї для захисту власних кордонів.

Поділ розвитку правих та праворадикальних сил в Україні зумовлений в більшій мірі тим, що населення формувалось для встановлення громадянського суспільства, визрівало щодо створення і формування національної ідеї. Можна помітити, що злам відбувається в 2004 і 2014 роках, тобто в той період коли в Україні відбуваються революції, після яких до влади приходять продемократичний уряд. Фактично, післяреволюційні події стають каталізатором розвитку правих, а особливо, праворадикальних сил. Так, наприклад на парламентських виборах 2006 президентська політична партія «Наша Україна», яка в більшій мірі є правою, 14% голосів і 81 місце в парламенті. А на парламентських виборах 2012 року, вистрілює праворадикальна політична сила ВО «Свобода», яку очолює Олег Тягнибок

% опрацьованих протоколів по Україні		98.59		
№	Партія	Графік	Відсоток "ЗА"	Голосів "ЗА"
1	Партія регіонів		30.14	6 045 201
2	політична партія Всеукраїнське об'єднання "Батьківщина"		25.42	5 098 294
3	Політична партія "УДАР (Український Демократичний Альянс за Реформи) Віталія Кличка"		13.89	2 786 813
4	Комуністична партія України		13.23	2 652 956
5	політична партія Всеукраїнське об'єднання "Свобода"		10.40	2 085 560
6	Партія Наталії Королевської "Україна – Вперед!"		1.58	317 566
7	політична партія "Наша Україна"		1.11	223 292
8	Радикальна Партія Олега Ляшка		1.08	217 463
9	Партія Пенсіонерів України		0.56	112 506
10	Соціалістична партія України		0.45	92 132
11	Партія Зелених України		0.34	69 588
12	Українська партія "Зелена планета"		0.34	69 036
13	Партія "Руський блок"		0.31	62 706
14	Політична партія "Зелені"		0.25	50 844
15	ПОЛІТИЧНА ПАРТІЯ "УКРАЇНА МАЙБУТНЬОГО"		0.20	41 302
16	партія Політичне об'єднання "Рідна Вітчизна"		0.16	32 466
17	Політична партія "Народно-трудоий союз України"		0.11	23 058
18	Політична партія "НОВА ПОЛІТИКА"		0.10	20 952
19	Політична партія Всеукраїнське об'єднання "Громада"		0.08	17 419
20	політична партія Українська Національна Асамблея		0.08	17 171
21	Ліберальна партія України		0.07	15 314

www.gorodnya.net

За результатами виборів, ВО «Свобода» отримує 38 місць парламенті, що на 13 місць менше чим Комуністична партія України. В більшій мірі це говорить про те, що український народ визрів до ідеї націоналізму, національної ідентичності та національних цінностей. Влада режиму Януковича змусила людей переглянути свою позицію щодо правих та праворадикальних сил. Активна національна позиція Свободи, мітинги та акції в підтримку УПА та ОУН, боротьба із всім російським та спадщиною СРСР потрошки почали входити в моду. Для пересічного українця, діяльність та постулати Свободи були чимось новеньким, незрозумілим.

Політична об'єднання Свобода активно використовували молодь у тих чи інших політичних процесах. Молоді та радикально налаштовані молодики склали потужну силу партії, а основними елементом пропаганди стали мітинги, марші, ходи. Варто зауважити, що праворадикальна партія ВО «Свобода» стала набирати популярність тоді, коли люди почали активно розчаруватись у бандитському режимі Януковича. Так, наприклад:

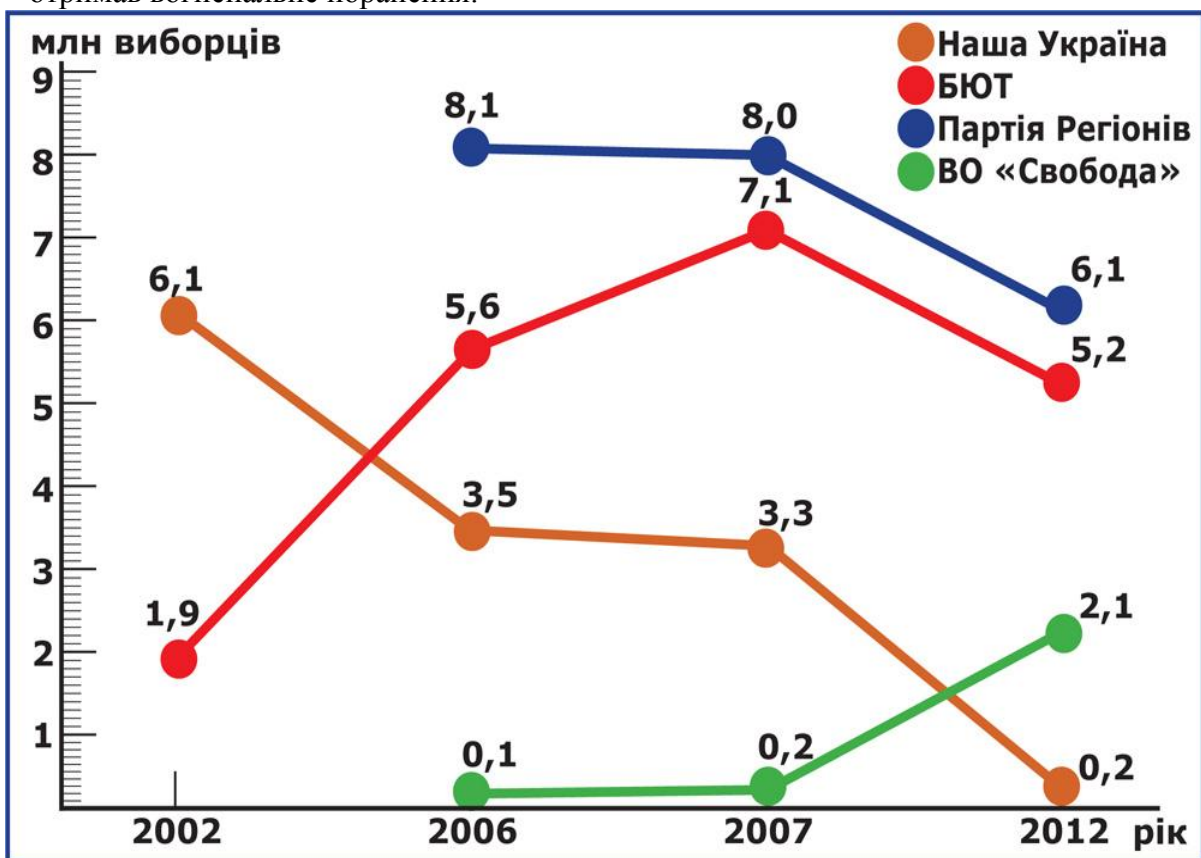
- У 2007 році на парламентських виборах 2007 року ВО «Свобода» набрала 0,76% голосів і до Парламенту не потрапила. Найбільшу підтримку (понад 3%) «Свобода» отримала в Галичині, найменшу — у Криму та в Донбасі — близько 0,1%. У Києві набрала 1,25%.

- У 2008 році на виборах до Київради 2008 року ВО «Свобода», що йшла під гаслом «Стольному граду — українську владу!»[70] набрала 2,08%, випередивши блок НУНС (2,01%)[71], проте цього результату було недостатньо для проходження у Київраду.

- У 2009 році за підсумками позачергових виборів до Тернопільської обласної ради, що відбулися 15 березня 2009, «Свобода» отримала перше місце, здобувши 154 325 голосів «за» (34,69%) і 50 із 120 місць у обласній раді. Уперше в історії партії вона посіла перше місце на виборах до якоїсь обласної ради.

- У 2010 році На початку року лідер партії, Олег Тягнибок, балотувався на пост Президента України. Він отримав підтримку 352 282 виборців (1,43%). 31 жовтня партія перемогла на виборах до обласних рад Львівщини (41 депутат) та Івано-Франківщини (17 депутатів). Свободівці також пройшли до обласних рад на Буковині (4 представники), Волині (6), Київщині (5), Рівненщині (5) та Хмельниччині (4) і до районних, міських і селищних рад цих регіонів. «Свобода» отримала по 2 мандати в міських радах Житомира та Вінниці.

- У 2011 році Широкого розголосу набули події у Львові під час відзначення Дня Перемоги 9 травня 2011. Представники ВО «Свобода» були учасниками численних сутичок з представниками лівих організацій. У результаті постраждало щонайменше 14 осіб, а помічник депутата Львівської міської ради від «Свободи» Олег Ковпак отримав вогнепальне поранення.

Отже, ми можемо спостерігати, що праві політичні сили набули значного поширення з 2004 по 2007 рік у лиці Нашої України, а також інших політичних сил. Активно починає розвиватись праворадикальна українська партія ВО «Свобода», яка у 2012 році набула свого рейтингового піку (2, 2 млн. виборців).

4. Сплеск патріотизму 2014 року та активне піднесення правих політичних сил України.

Події, які відбулись в Україні на межі 2013 – 2014 років відкрили нову модерну добу української держави. Незалежно від того, який в економічному чи політичному плані є результат Майдану сьогодні, він показав, що український народ готовий боротись за власну державу, об'єднаний спільною ідеєю, історією та традиціями. Фактично, події на Майдані стали відправною точкою, після якої починається нова сторінка в історії української державності. Починає викристалізовуватись національна ідея – думка про те, що Україна має і повинна бути української, відмова від спадщини СРСР (від ідолів, Леніна та Сталіна,

інститутів та органів, ментальності). Це ідея, яка поки формується і приймає певної форми під впливом тих чи інших політичних, економічних чи військових подій.

На мою думку, однією із найбільш перемог, які ми здобули після революції Гідності – це розрив політичних зв'язків із РФ. Після анексії Кримського півострова, більшість людей зрозуміла, що Російська Федерація не є другом для України, більше того, після вторгнення в Донецьк та Луганськ, українці згуртувались навколо спільного ворога. Відбувся небачений до того сплеск патріотизму. На захист суверенності України стали добровольці, фактично, люди, які не мали відношення до армії, жили звичайним цивільним життям, але пішли бороти власну країну. В більшій мірі, все ж таки, це показує ментальну згуртованість українців, вміння об'єднуватись перед спільною загрозою. Власне, те, як звичайні хлопці з автоматами руках боронили країну від 2 по силі армії на Землі дійсно заслуговує увійти в історію як героїчні події. Те саме можна говорити про волонтерів, які підтримували і підтримують матеріально-технічним обладнанням військових до сьогодні. Цей сплеск патріотизму – очевидний результат підйому національної свідомості на інший, зовсім новий рівень. Нині підтримка людей щодо незалежності України рекордно висока – 96% і це свідчить про те, що погляди загальнолюдські та українські цінності не змінилися, а змінилися кількість людей, яка їх підтримує. Війна на сході стала ключом до політичної активізації населення. Тепер українці набагато більше цікавляться політикою, утворюються нові політичні сили, рухи, організації та партії. За владою, хоч не так як в наших західних партнерах, ведеться контроль, який вимагає звітності і порядку. Люди включаються у політичний процес і що дуже важливо, влада насправді боїться людей і буде робити все, щоб не тільки зберегти владу, а й зберегти власну репутацію і, подекуди, життя.

Варто сказати, що після цього політичного сплеску все більше політиків долучаються до системної роботи із розбудови нових політичних сил за чіткими постулатами націоналізму. Варто зрозуміти, чому націоналізм або ж праві сили так активізувались за останні 2 роки? Насправді, цьому є цілком логічне пояснення, яке потрібно шукати у кількох системних чинниках: в країні є запит на чітку державницьку ідеологію, сучасну, стратегічно іншу. Націоналізм в даному плані пропонує розбудувати сильну економіку, не сподіваючись на жодну допомогу ззовні, є запит на міцну «сильну» владу, яка наведе лад у державних справах. По-друге, в Україні триває війна і саме запит на сильного, авторитетного, розумного й стратегічного лідера, який перемає ворога й виведе країну із кризи є базовим принципом націоналізму. По-третє, в Україні набагато поширеніші ліві партії, які використовують ідеї соціальної рівності, соціальних стандартів і стабільності для досягнення активізації власного електорату. Тому не дивно, що в суспільстві поступово зростає запит на праву ідеологію з ухилом до націонал-радикалізму.

Відтак, ми можемо бачити, що запит на базові аксіоми правих, тобто націоналізму в Україну формують попит на політичних лідерів правих сил. Відтак, формується безліч рухів, організацій і навіть партій правого спрямування, які у своїй політичній програмі пропонують виборцям бажані постулати. Так, наприклад, формується наразі усім відома політична партія «УКРОП». «Українське об'єднання патріотів» позиціонує себе як представник правочентризму. За словами Віталія Купрія партія має «...більш ліберальні погляди, не радикальні: це підтримка середнього класу, підтримка підприємництва, демонополізація економіки, зменшення торговельних бар'єрів, спрощення податкового законодавства. Але у нас обов'язково буде ухил на патріотизм»

Також варто додати про створення й інших менш популярних політичних рухів й сил, які сповідують правочентризм.

ПОЛІТИЧНІ ПАРТІЇ ПРАВОГО СПРЯМУВАННЯ ІЗ НАЦІОНАЛ-РАДИКАЛЬНОЮ ІДЕОЛОГІЄЮ*

Так, наприклад, усіма відома ВО «Свобода» вже досить давно діє на політичній авансцені України й, відповідно, має найбільшу підтримку 5-6%. Наступна партія – «Національний корпус АЗОВ», відносно недавно створена партія, яка за останній рік значно підняла рівень підтримки серед населення, за різними даними від 3-5%. Правий Сектор має від 1-2%.

Наразі найпомітнішою серед праворадикальних партій є ВО «Свобода», яка зробила собі ім'я в 2012 році як єдина опозиційна партія. На протестних настроях громадян, того часу, партія набрали трохи більше 10% голосів виборців. Проте, після активної участі в революції Гідності партія змогла осісти в новоспеченому уряді і, певно, саме «успіхи» її членів на посадах відвернули увагу виборців від цієї партії. На мою думку, ВО «Свобода» втратила свою популярність через постійно «спекуляцію патріотизмом» або ж «торгівлю патріотизмом». Вони використовували національну ідею та історію в своїх цілях, аби досягнути певної політичної мети.

Потужну конкуренцію Свободі складе новостворений «Національний корпус АЗОВ» на чолі з Андрієм Білецьким. Він є фактичним лідером добровольчого батальйону «Азов», який уже зараз є окремим загоном спеціального призначення Національної Гвардії. В тому ж «Національному корпусі» не приховують відверто націоналістичних поглядів. Вже зараз Білецький говорить про те, що ядром майбутньої партії стануть «азовці» і всі ті, хто

симпатизують добровольцям. За його підрахунками вже зараз партія може розраховувати на 10 000 голосів виборців.

Що ж до правого сектору, то тут варто сказати, що у партії є деякі складності із рейтингами тому, що основний ідеолог та провідник цієї політичної сили покинув її наприкінці 2015 року. Партія прийняла участь у позачергових парламентських виборах 2014 року, проте сам Ярош вибрав для себе одномандатний виборчий округ 39, що на Дніпропетровщині. Через гучні скандали, в яких постійно приймає участь Правий Сектор та брак конкретного лідера, сподіватись на якісь виграшні політичні призи можна лише після певної радикальної події, революції. Щодо Дмитра Яроша, то варто говорити про його нову політичну партію ДІА, яка була створена на базі окремих батальйонів «Добровольчого українського корпусу» «Правий Сектор» ДУК ПС. Про реальні результати чи діяльність самої партії поки говорити дуже важко, єдиний її рейтинг – це рейтинг її лідера Дмитра Яроша. Решта ж націонал-радикальних політичних сил, наприклад, «Братство» Дмитра Корчинського та «Конгрес українських націоналістів» КУН мають дуже низькі рейтинги, які пов'язані із низькою популярністю лідерів, браком коштів та реальної ідеї.

Наразі всі праві партії є опозиційними до чинної влади, що дає певний приріст в рейтингах останніх. Більшість «правих» партій, власне, виступають за рішучі зміни у міжнародній, економічній та політичній політиці, що зараз є дуже актуальним та популярним серед населення. В цьому ключі, й «Свобода» й «Національний корпус» пропонують відновити ядерний статус України, побудувати Балто-Чорноморську політичну вісь, розірвати усі дипломатичні відносини із РФ та запровадити із нею візовий режим. Обидві політичні сили виступають за інтеграцію до структури НАТО, проте в цьому випадку «Свобода» говорить про європейський україноцентризм, а «Національний корпус» взагалі пропонує не орієнтуватись на Європу. Обидві політичні партії схвально ставляться до легалізації вогнепальної зброї, а «Національний корпус» й взагалі пропонує запровадити смертну кару щодо деяких владних злочинців, в особливості, корупціонерів.

5. Перспективи праворадикальної політики в Україні.

Стосовно перспективи праворадикальної політики в Україні говорити важко, адже це питання потребує детального аналізу нинішньої внутрішньополітичної ситуації і, що головніше, прогнозування настроїв населення. Проте є деякі базові речі, проаналізувавши які, можна вивести загальну концепцію перспективи праворадикальної політики. Перше, основна перевага правих партій – це чіткість поглядів і максимальна мобілізація електорату. Виборець націоналістів – молодий, вмотивований, політично активний, що дає певну перевагу правим над партіями іншого гатунку. Потрібне сказати також про те, що із відсутністю адекватного реформування країни і зростаючою роллю популістських проєктів, праві партії будуть набирати високі рейтинги, можливо, не так швидко, проте стабільно і впевнено. До того ж, праві політичні сили дають можливість своєму виборцю взяти безпосередню участь у політичному процесі, тобто «доторкнутись» до реальної політики. Приймати участь у доленосних для країни рішеннях. Ще однією важливою особливістю правих політичних сил, що піднімає їхні рейтинги, є ухил до радикальних дій і це дуже імпонує молодим та активним людям.

Щоправда, більшість експертів сходяться на думці, що в Україні є певна електоральна межа для правих ідей. Цей показник коливається в рамках від 7 до 10% від тих громадян, які потенційно можуть взяти участь у наступних виборах. Тож найближчим часом нас очікують справжні політичні баталії в правому партійному спрямуванні в боротьбі за свого виборця.

На мою думку, праві політичні сили: праворадикальні (націоналістичні), активізуються тоді, коли країна заходить, або виходить із революцій, політичних потрясінь і т.д. Фактично, праві сили ловлять моменти, коли в країні йде хвиля патріотизму, підтримують його усілякими методами і на цьому роблять собі рейтинги. Це можна чітко побачити по історії української політики: до 2004 року – праві сили стояли на задньому плані політичної авансцени країни. Після помаранчевої революції з'являється «Свобода», яка позиціонує себе як радикально націоналістична, права партія. Хоча, активізація правих й була малопомітна,

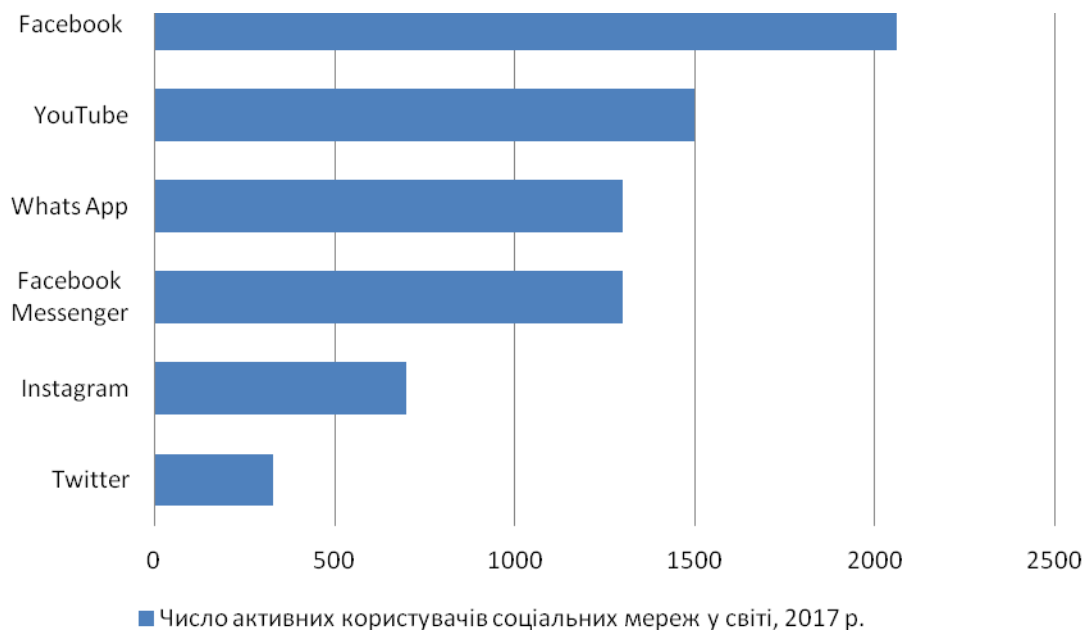
але все ж відбулась. Після революції Гідності у 2014, праві сили активізувались ще більше. Наразі ми говоримо про 4 основні праворадикальні партії: Свобода, Правий Сектор, Національний Корпус і Братство, 3 з яких, утворились після 2014 року. Це обґрунтовує той факт, постреволуційна країна потребує праворадикальні сили, які будуть ефективно працювати на благо країни. А особливо праворадикальні сили ефективні в тому випадку, коли в країні війна. Війна на сході України є плацдармом для політичної роботи більшості правих партій, саме на цьому вони підіймають значні рейтинги.

Потрібно сказати, що найбільшу перевагу на виборах може отримати та права політична партія, яка запропонує найбільш сприйнятливую стратегію змін у країні з ухилом у націоналізм, але без надання переваги в радикальних методах досягнення своїх цілей. Поки що всі націонал-радикальні партійні проекти намагаються мобілізувати свого виборця не надто раціональними закликами до політичного супротиву та боротьби, спекуючи на зростаючих протестних настроях українців.

НОВІТНІ МЕДІА ЯК ПРОСТІР РЕАЛІЗАЦІЇ ПОЛІТИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ПІД ЧАС ЄВРОМАЙДАНУ І РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ

Перш ніж приступити до аналізу новітніх соціальних медіа, необхідно зазначити, що коло уявлень, що охоплює поняття «соціальні медіа», перетинається з рядом інших понять, отже, існує необхідність чітко розмежувати їх значення. Зокрема, «соціальні медіа» не є синонімом поняття «новітні медіа». Термін «новітні медіа» з'явився для опису засобів масової комунікації, що виникли під впливом розповсюдження цифрових комп'ютерних технологій в 1980-ті рр. Вони, зокрема, включають в себе інтернет, комп'ютерні ігри, цифрове телебачення. Нові технології значно вплинули і на традиційні мас-медіа (наприклад, використання фото- та текстових редакторів при підготовці матеріалу в газеті). Соціальні медіа є частиною «нових медіа» і представляють частину інтернету, що володіє особливими властивостями. З іншого боку, не можна обмежувати дане поняття рамками певної технології, наприклад, прирівнювати його до «блогів». Соціальні медіа включають в себе блоги, але не обмежуються ними.

Для визначення поняття «соціальних медіа» необхідно означити хронологічні рамки в історії їх розвитку. Термін «соціальні медіа» був запропонований ще в 1954 р. соціологом Дж. Брансом, але поширився лише на початку 2000-х рр. Так, глобальне використання статичних веб-сторінок починаються в 1990-х рр. Такий веб-ресурс, під назвою форум надавав можливість його користувачам створювати теми для спілкування з іншими користувачами. В середині 1990-х рр. починають з'являтися перші блоги. Й. Бенклер, виникнення блогів пов'язує з появою програмного забезпечення, що допомагає змінювати сторінки за допомогою простого інтерфейсу. В 1998 р. відбувся запуск перших онлайн-блогів «Open Diary», головною особливістю якого стало коментування записів. «Open Diary» представляв собою ранню форму сучасної соціальної мережі. 1999 р. заснування онлайн блог-платформи «LiveJournal», яка виконувала ті ж функції, що й інші аналогічні сервіси, Однак «LiveJournal» відрізнявся від інших блогів наявністю спільнот, які охоплюють всі аспекти повсякденного життя і культури, і деяких традиційних властивостей соціальних мереж. 2001 р. запуск багатомовного довідкового ресурсу «Wikipedia», який дозволяє користувачам писати і редагувати статті. У 2003 р. відбувся запуск інтернет-соціальної мережі «MySpace», на якому представлена можливість створення спільнот за інтересами, персональних профілів, ведення блогів, розміщенням фото-, відео- та музичного контенту. 2004 р. – заснування найвпливовішої соціальної мережі Facebook. 2005 р. - запуск відеохостингу «YouTube», дозволяє користувачам завантажувати, переглядати та коментувати відео. У 2006 р. відбулося заснування мережі мікроблогів «Twitter». Його відмітна особливість - це обмеження розміру повідомлення до 140 символів - формат, який зробив його популярним серед користувачів і зручним для моніторингу та аналізу політичних ситуацій.

Узагальнивши хронологічні межі, визначимо соціальні медіа, як один з видів нових медіа, що дозволяють аудиторії брати участь в процесі створення, зберігання та поширення інформації. Нові соціальні медіа змінюють природу взаємодії суспільства та держави. Соціальні медіа не є місцем, де можна поширювати інформацію традиційними методами. Методи, що включають в себе прес-релізи, флаєри, дірект-мейли є неефективними у подібній сфері. При традиційних підходах до поширення інформації повідомлення надсилається потенційному споживачу інформації. При використанні соціальних медіа необхідно створити умови, при яких споживача інформації інтересуватиме її споживання та пошук. Такі умови виникають при включенні стійких зв'язків між елементами мережі, якими є як виробники, так і споживачі інформації. Ці зв'язки є необхідною умовою для поєднання окремих користувачів у соціальну мережу. Звідси, впливають й інші особливості соціальних медіа: участь у формі комунікації, інтеракцій; відкритість для зворотнього зв'язку; швидкість і легкість публікації інформації; відсутність просторових і часових обмежень; швидкий зворотний зв'язок та ін.

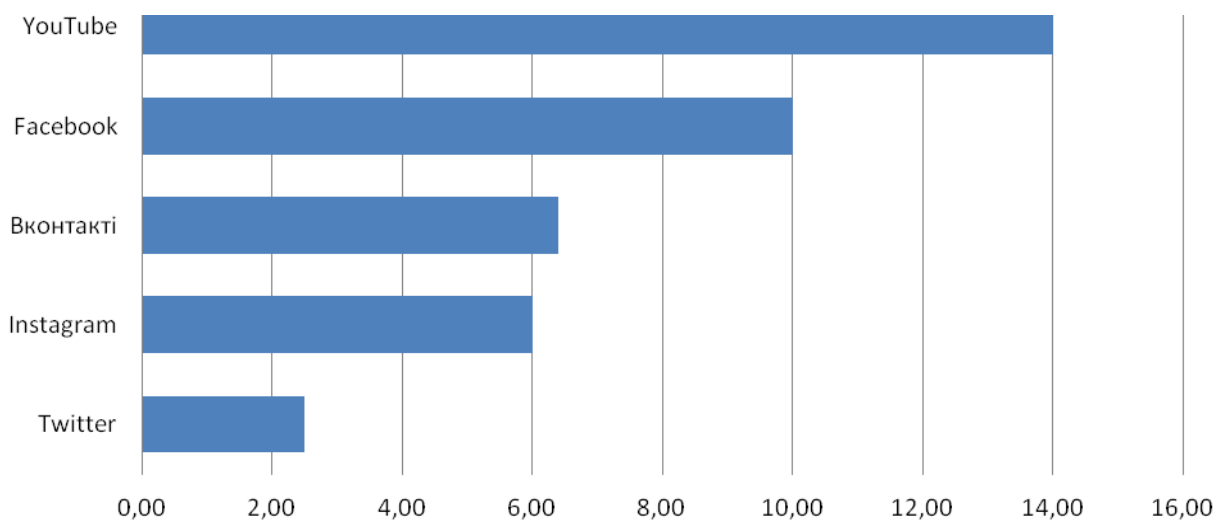
Незважаючи на ряд спільних рис, засоби, що входять в категорію соціальних медіа можуть значно відрізнятися за функціями і можливостям, які вони дають користувачам, а також принципам і нормами, що діють на «території» кожного конкретного сайту. Однак, до форм соціальних медіа слід віднести: соціальні мережі, блоги та мікро-блоги, контент хостинги.

Особливу роль серед соціальних медіа відіграють соціальні мережі. Соціальні мережі - це веб-сайти та інші інструменти Інтернету, головною особливістю яких є надання можливості користувачам взаємодіяти один з одним і обмінюватися різними видами інформації. Соціальна мережа – інтерактивний, розрахований на багато користувачів сайт, контент якого наповнюється самими користувачами мережі. Сучасні соціальні мережі стають основним робочим інструментом для діяльності політика чи громадянина. Відтак, продемонструємо статистичні дані, які надають інформацію про найпопулярніші мережі в усьому світі станом на вересень 2017 р. За кількістю активних облікових записів лідером ринку став Facebook - перша соціальна мережа, яка перевищила 1 мільярд зареєстрованих облікових записів, і в даний час налічує 2,06 мільярда активних користувачів щомісяця⁷. Друге місце за кількістю користувачів займає відеохостинг YouTube, що надає послуги

⁷ The Statistics Portal. Most famous social network sites worldwide as of September 2017, ranked by number of active users (in millions). – Режим доступу: <https://www.statista.com/statistics/272014/global-social-networks-ranked-by-number-of-users/>

розміщення відеоматеріалів. Цей відеохостинг служить переважно для зберігання та розміщення відео-контенту та можливості поділитися ним з користувачами інших соціальних мереж. Найменше число активних користувачів, сьогодні, має улюблена соціальна мережа американського президента Д. Трампа – Twitter. Twitter являє собою мережу мікроблогів, що дає змогу надсилати короткі текстові повідомлення. Сьогодні такі мережі як блоги, відіграють велику роль в поширенні інформації, ідей, впливу. В політичних умовах вони виступають не тільки як «поле-битви і серйозний мобілізаційний ресурс, але й як простір для реалізації інших політичних технологій.

Особливості використання соціальних мереж в Україні, які наведені нижче, демонструють, що за кількістю активних користувачів, лідерами стали: відеохостинг YouTube та соціальна мережа Facebook. Цікаво, що попри заборону соціальної мережі ВКонтакті, її використовують понад 6 млн. українців. Активними користувачами найефективнішої платформи для залучення аудиторії Instagram є 6 млн. українців. Користувачами платформи мікроблогів Twitter є 2,5 млн. українців⁸.

■ Число активних користувачів соціальних мереж в Україні, млн.

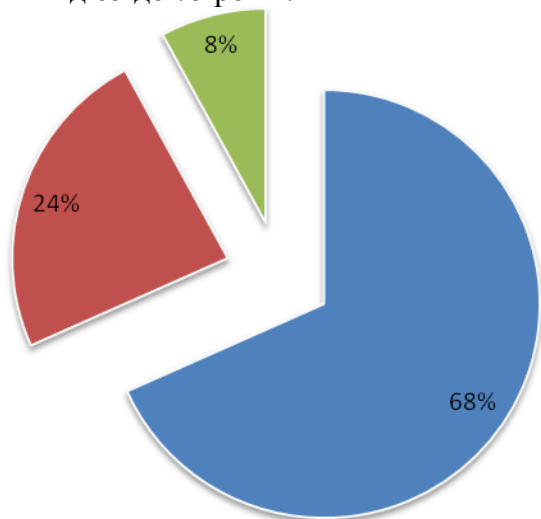
Facebook і Twitter як основні технології мобілізації суспільства під час стихійних політичних подій

Використання соціальних мереж найкраще мобілізує суспільство під час виборів, протестів, масових заворушень та інших стихійних політичних подій. Простежується, що соціальні мережі забезпечують політичну участь суспільства, окрім того, виконують маніпулятивну, маркетингову та піар функції. Тенденцію до мобілізації за допомогою соціальних мереж, можна було помітити під час українських протестів 2013-2-14 рр. Найактивніше використовувалася соціальна мережа Facebook і платформа мікроблогів Twitter. Публікації журналістів та активістів у Facebook і Twitter стали ключовим механізмом, який вивів на вулиці сотні тисяч українців. Крім того, за допомогою соціальних мереж стало зрозуміло, що більшість учасників прийшли на акції протесту з друзями та близькими або самостійно.

Незважаючи на те, що українські студенти та молодь стали головними акторами протестів, більшість протестувальників (69%) фактично старші за 30 років. Середній вік

⁸ Дмитренко О. Кількість українських користувачів в Instagram зросла до 6 млн, а Facebook припинив ріст. Режим Доступу: <http://watcher.com.ua/2017/08/18/kilkist-ukrayinskyh-korystuvachiv-v-instagram-zroslo-do-6-mln-a-facebook-prypynyv-rist/>

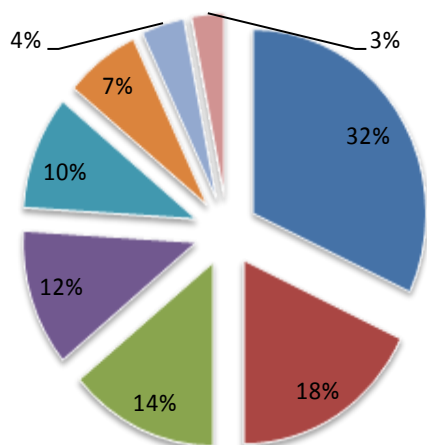
протестуючих в Києві ближче до 36, приблизно 24% учасників старше 55 років. Близько 8 відсотків - від 65 до 75 років.

Віковий склад учасників протестів

- старші 30 років
- сарше 55 років
- 65 -75 років

Щоб краще зрозуміти вікову різноманітність мітингувальників, слід визначити

Стали учасниками акцій протесту разом з...

- друзями
- самостійно
- з близькими друзями
- з членами сім'ї
- зі студентами свого вузу
- з сім'єю
- з колегами

домінуючі цілі різних вікових груп:

Мета протесту	Вік учасників протесту
<i>Вступ до ЄС, свобода, основні права людини</i>	До 30 років
<i>Економічна безпека, кращі можливості для дітей, бажання жити в європейській демократії</i>	35-40 років
<i>Здатні протестувати, в той час як молодше покоління повинне працювати та виховувати дітей</i>	Старше 55 років

Основні джерела інформації про протести⁹:

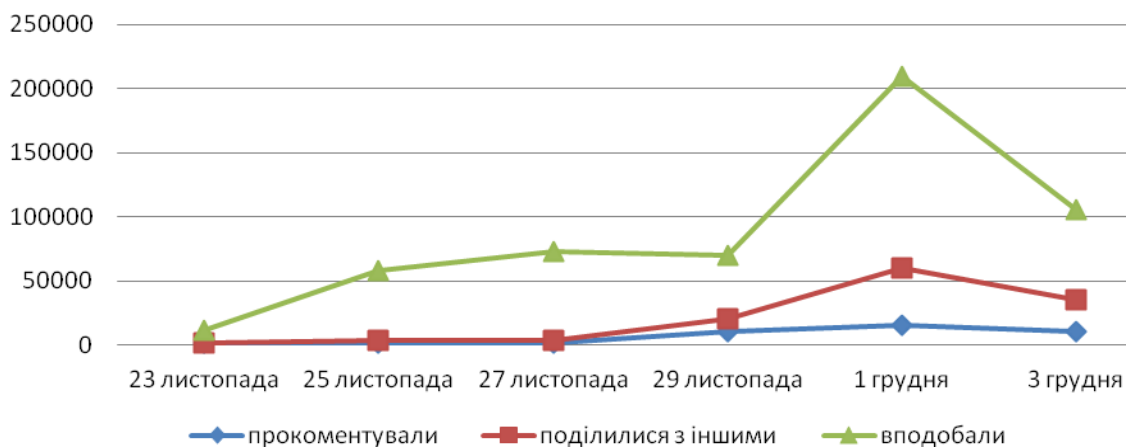
⁹ Onuch O. EuroMaidan Protests in Ukraine: Social Media Versus Social Networks/O. Onuch/ Journal Problems of Post-Communism. – 2015. – № 62. – Режим доступу: https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2014/01/02/social-networks-and-social-media-in-ukrainian-euromaidan-protests-2/?utm_term=.b0e507fa71a5

Facebook як основний мобілізаційний та координаційний ресурс під час протестів «Євромайдан»

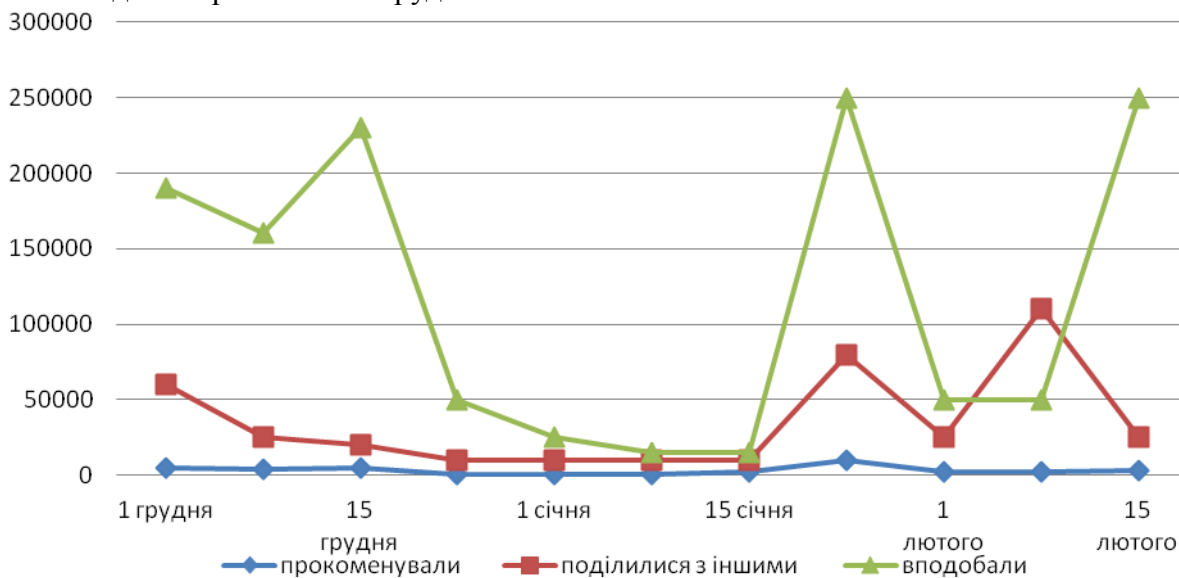
Офіційна сторінка «Євромайдан» у Facebook була розпочата 21 листопада 2013 р. Станом на 1 грудня 2013 р. нараховувала понад 126 000 послідовників¹⁰. Майже вся інформація на цій сторінці публікувалася українською мовою, що свідчить про те, що ця інформація орієнтована на місцевих жителів, а не на міжнародне співтовариство. Спостерігалось, що сторінка «Євромайдан» у Facebook виконувала подвійну мету: надавала інформацію про поточні протести особам, які не беруть в них участі та координувала демонстрантів. Найпопулярніші публікації на цій сторінці, підтверджують наступне: багато постів надавали новини, які створювали інтенсивні обговорення, а також важливу матеріально-технічну інформацію для протестуючих. Є, наприклад, пости з картами місць, де можна було отримати безкоштовний чай і доступ до пунктів обігріву; поради щодо того, як уникнути провокацій; друківані листівки для друку та розповсюдження по місту, а також інформація про те, де будуть присутні демонстранти. Найголовніше, що люди взаємодіяли з цією інформацією. Вміст сторінки був прокоментований сотні тисяч разів і вподобаний більше мільйона разів. На графіку нижче показано діяльність Facebook в перші дні протесту.

¹⁰ Onuch O. EuroMaidan Protests in Ukraine: Social Media Versus Social Networks/O. Onuch/ Journal Problems of Post-Communism. – 2015. – № 62. – Режим доступу: https://www.washingtonpost.com/news/monkey-cage/wp/2014/01/02/social-networks-and-social-media-in-ukrainian-euromaidan-protests-2/?utm_term=.b0e507fa71a5

Оскільки протести продовжувались та ставали більш жорстокими, ми побачили, що загальні тенденції участі в Facebook залишалися досить подібними, але конкретно адаптувалися до змін ситуації.

В перші дні протестів, були створенні нові сторінки у Facebook для обслуговування конкретних потреб і ресурсів. Це зокрема сторінки, які допомагали заарештованим отримати правову допомогу та координували надання медичних послуг, внаслідок посилення насильства. Після посилення насильства проти мітингувальників, головна сторінка «Євромайдан» у Facebook поширювала інформацію про померлих та поранених, координувала мітинги, поширювала відео та зображення насильства проти демонстрантів. На графіку продемонстровано активність користувачів Facebook під час таких подій: ухвалення репресивних законів проти громадянських прав, протистояння на вулиці В. Грушевського, захоплення адміністративних споруд.

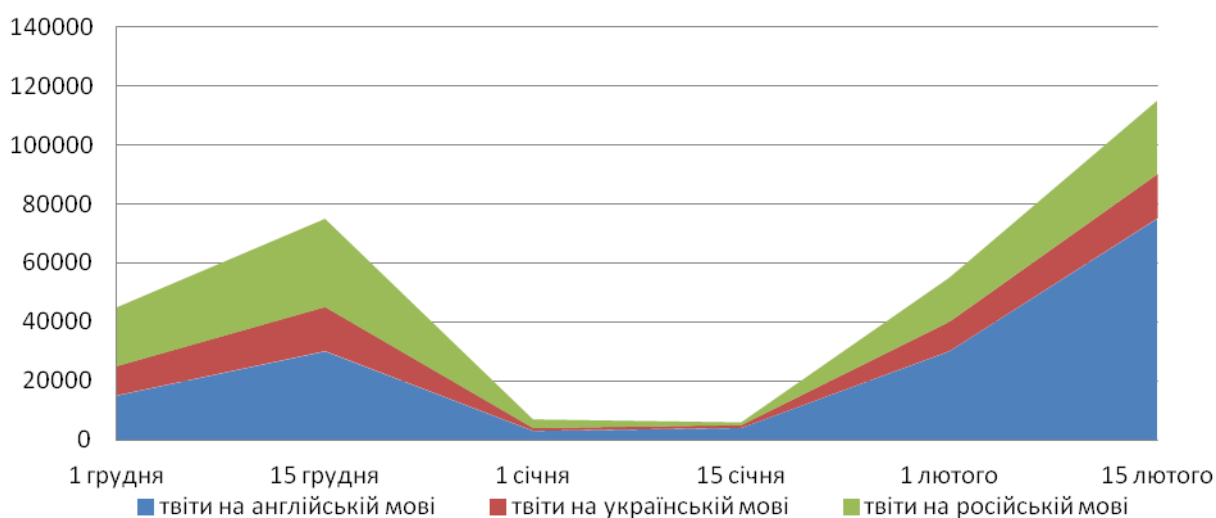

Twitter як основний інструмент інформування міжнародного співтовариства під час протестів «Євромайдан»

Важливу роль в інформуванні різних аудиторій щодо протестів «Євромайдан» виконав і Twitter. Хоча використання мікроблогів Twitter в протестах було набагато нижчим, ніж Facebook (що пояснюється відносно низькою популярністю Twitter в Україні), багато людей приєдналися до Twitter вже у перші дні протестів. Велику кількість облікових записів Twitter, було створено в перші дні масових акцій протесту, особливо в неділю, 1 грудня.

Як і Facebook, Twitter відіграв помітну роль в організації та мотивації українських демонстрантів. Але найголовніше, Twitter став механізмом поширення й обміну інформації за межами України, тому що основні події висвітлювалися на англійській мові. З самого початку «Євромайдан» став однією з найпопулярніших тем у Twitter. Наприклад, в перші дні грудня 2013 року 1 з 1000 твітів у світі був з хештегом «EuroMaidan», тоді як 1 грудня 1 з 200 твітів містив інформацію про українські протести. Тобто, Twitter використовувався як інструмент для передачі інформації про протест саме для міжнародної спільноти¹¹.

Роль інтернет-видань під час протестів Євромайдану в Україні

Протести 2013-2014 рр. значною мірою сприяли появі альтернативних новинних інтернет-медіа. Їх основною особливістю було те, що вони об'єднали сильні команди молодих журналістів, які готові були працювати за невеликі гроші. Одна з яскравих історій успіху Інтернет-телебачення в Україні - це проект «Hromadske.ua» і «Spilno TV», які були зареєстровані як недержавні організації в 2013 році. Фінансуються інтернет-канали методом краудфандингу, що дозволяє телеканалам існувати без підтримки українських політиків та олігархів. Спільною характеристикою Hromadske.ua і Spilno TV є те, що пряма трансляція з місця подій відбувалася за допомогою побутових технічних засобів (смартфони, планшети),

¹¹ Barberá P. Metzger M. Tweeting the Revolution: Social Media Use and the #EuroMaidan Protests /P. Barberá M. Metzger / Huffington Post. - 2014. - Режим доступу: http://www.huffingtonpost.com/pablo-barbera/tweeting-the-revolution-s_b_4831104.html

які волонтери використовували для передачі записів безпосередньо в студії. Наукове товариство Британська Академія показало, що 51 % громадян України отримували інформацію про протести з інтернет новинних сайтів, таких як Hromadske.ua і Spilno TV.

Висновки:

Таким чином, аналіз таких соціальних медіа як новинних інтернет-медіа, Facebook, Twitter дав можливість дійти до таких висновків:

1. Протягом останніх років, використання соціальних мереж під час стихійних політичних подій стало однією з основних тем політичних досліджень.

2. Використання Facebook і Twitter відіграло важливу роль під час протестів «Євромайдан» в Україні. Особливо перші публікації в соціальних мережах активістів та журналістів стали ключовим механізмом, який вивів на вулиці сотні тисяч українців.

3. Перша помітна тенденція: Facebook використовувався набагато активніше ніж Twitter. Здебільшого вся інформація на Facebook була опублікована на українській мові, що свідчить про орієнтованість саме на українських громадян. Крім того, спостереження показало, що Facebook виконував подвійну мету: мобілізація та координація дій активістів, учасників протестів та інформування онлайн-аудиторії про поточні протести.

4. Друга помітна тенденція: Twitter став інструментом передачі інформації для міжнародної спільноти, адже більшість публікацій українці здійснювали на англійській мові. Крім того, найцікавіша особливість Twitter – це сплеск реєстрації українських користувачів на платформі мікроблогів, який розпочався одночасно з протестами.

5. Роль інтернет-видань під час протестів «Євромайдан» в Україні також є значною. Протести 2013-2014 рр. сприяли появі альтернативних новинних інтернет-медіа, таких як «Hromadske.ua» і «Spilno TV». «Hromadske.ua» і «Spilno TV» існують без підтримки українських політиків та олігархів, а фінансуються за допомогою краудфандингу.

6. Визначено, що соціальні мережі в Україні відіграють значну роль під час стихійних політичних подій. Зокрема, Facebook і Twitter є чутливими до політичних подій. Також, соціальні мережі мобілізують, координують активістів і ресурси; розповсюджують інформацію від активних учасників подій до менш залучених громадян; формують колективну ідентичність; сприяють емоційній мобілізації політично апатичних сегментів суспільства.

БЕЗВІЗОВИЙ РЕЖИМ ДЛЯ УКРАЇНИ: ПРАКТИЧНИЙ І СИМВОЛІЧНИЙ ВИМІРИ

Питання надання Україні безвізового режиму Європейським союзом було одним з основних в українській політиці та ЗМІ. Проєвропейські політичні сили в тому числі президент неодноразово заявляли про близький старт безвізового режиму з Європою. Настільки часто ці обіцянки не виконувалися європейськими колегами України, що здобуття безвізового режиму на туристичні поїздки перетворилося на справу честі для держави, уряду, та пересічних громадян. Проблеми з наданням цього статусу неодноразово ставали причиною насмішки над владою всередині країни, та над цілою державою за її межами. Тому такий чисто тривіальний безвізовий режим зі сторони ЄС набув в Україні символічного і в деякій мірі навіть сакрального значення.

Тема безвізового режиму з країнами Шенгенської угоди була однією з ключових в агітації пропрезидентської політичної партії і також цілого ряду інших сил, представлених в парламенті. Дата цього «доленосного» для українців рішення називалася не раз. Спочатку називався 2015 рік, потім кілька днів початку безвізового режиму пророкували в 2016-м поки, нарешті, не з'ясувалося, що найоптимістичніший термін, коли європейські політики зможуть зайнятися українським питанням - кінець зими - весна 2017 року. На щастя рішення все таки було прийняти і від 11 червня українці мають можливість відвідувати країни Шенгенської зони терміном до 90 днів у півріччя за наявності біометричного паспорта, страхового полісу та документів підтвердження заявленої на кордоні мети.

Проте всі ці перипетії на шляху до отримання «безвізу» нівелювали заслугу української влади, якби сильно вона не доводила протилежне. Сьогодні можна констатувати, що тема вільних (без отримання віз) поїздок громадян з того, що в разі успіху збільшувало рейтинги президента, перетворюється в банальний анекдот. Наприклад, за даними соціології Українського інституту Майбутнього навіть влітку 2017 лише трохи більше 14% українців вважали б успіхом завершення епопеї «безвіз для країни».

Признак #90. 89. Чи є отримання безвізового режиму України з ЄС великим успіхом П.Порошенка та уряду?
Всього 2000. Відповіли 1989 (99.4%).

	Код	Частота	% до всіх	% до відпов
Так, це великий успіх	1	282	14,1	14,2
Це позитив, але він не змінить принципово ситуацію	2	927	46,3	46,6
Це не має значення для мене та моїх близьких	3	690	34,5	34,7
В/В	98	90	4,5	4,5
Нема відповіді		11	0,6	

Суб'єктивне значення безвізового для українців теж сильно переоцінено. Більшість українців не цікавить «безвіз» з ЄС. Про це свідчать дані соціологічного дослідження, проведеного з 4 по 13 листопада 2016 року Київським міжнародним інститутом соціології.

На питання "Для Вас особисто введення безвізового режиму з Європейським союзом є важливим або неважливим" 40,1% відповіли, що вважають це "важливим". Введення безвізового режиму є неважливим для 52%. Ще 7,9% респондентів не змогли відповісти на питання.

Також повідомляється, що серед респондентів західного макрорегіону 67,2% опитаних вибрали варіант "важливим", серед респондентів центрального макрорегіону цей показник склав 36,6%. У південному макрорегіоні - 21,7%, в східному макрорегіоні - 25,3%, на Донбасі - 17,8%.

Також малий інтерес українців до безвізового режиму виражається слабкій обізнаності стосовно реального механізму безвізового режиму. Тільки 25% українців знають,

як буде працювати безвізовий режим з ЄС. Про це свідчать дані опитування, проведеного Київським міжнародним інститутом соціології, які публікує представництво ЄС в Україні.

Тільки 25% опитаних змогли правильно відповісти на питання, скільки часу можна буде перебувати на території ЄС в умовах безвізового режиму. У той же час 20% респондентів вважають, що безвізовий режим дозволить залишатися в ЄС довше 90 днів в будь-який 180-денний період. Лише 33% респондентів назвали наявність біометричного паспорта одним з необхідних умов для перетину Шенгенського кордону без візи.

Уявлення пересічних українців про життя з «безвізом» чітко показує, що це питання не є важливим для більшості. Актуальне опитування проводилося з 26 травня по 1 червня.

За його результатами 65,2% респондентів, опитаних центром соціальних досліджень "Софія", заявляють, що для них нічого не змінилося, після отримання Україною безвізового режиму з Європейським союзом, так як вони не мають достатньо коштів для поїздок в Європу.

У той же час, 12,1% респондентів вказали, що вони і раніше їздили в Європу, і безвізовий режим особисто їм нічого не дав. Тільки 18,7% опитаних заявили, що безвізовий режим дає їм можливість відвідати країни, в яких раніше потрапити було складно. Не визначилися з відповіддю - 4% респондентів.

Також слід зазначити, що за весь час невиконання обіцянок про безвізовий режим українці втратили віру в його можливість. Станом на лютий 2017 року 62% українців не вірили в можливість введення безвізового режиму з Європейським союзом. Про це йдеться в даних соціологічного опитування компанії Research & Branding Group.

Опитування показало, що в лютому 2017 року можливість введення безвізового режиму між Україною та ЄС вірив кожен п'ятий житель країни (22%), тоді як дві третини українців (62%) дотримувалися протилежної точки зору.

З результатів цього дослідження також стає зрозуміло, що українці не знають, що таке «безвіз» насправді. Кожен другий житель України (52%) має на увазі під безвізовим режимом відсутність віз для туристичних поїздок і відпочинку; кожен четвертий (24%) - відсутність віз для робітників / ділових відряджень; кожен п'ятий (21%) - відсутність віз при влаштуванні на роботу і кожен десятий (12%) - відсутність віз при навчанні / стажуванні в країнах ЄС.

Відзначається, що більше половини українців (53%) не висловили готовність скористатися безвізовим режимом з ЄС в разі його введення, тоді як третина опитаних (34%) безвізовим режимом скористалися б. Дослідження було проведено в період з 1 по 10 лютого 2017 року.

За весь час розмов про безвізовий режим з країнами ЄС ця тема встигла перетворитися на символ пустих обіцянок. Особливо цим відзначився діючий президент України Петро Порошенко. Постійне бажання президента дистанціюватися від негативу населення стосовно дій уряду зумовило практику піару лише на позитивних темах. Президент з'являється в полі зору ЗМІ коли відбуваються зустрічі з закордонними партнерами України, коли відкривається нова лінія заводу, або святкове відкриття відремонтованої школи в райцентрі. Передача відремонтованої воєнної техніки військовим теж не обходиться без виступу українського лідера на камери. Тема євроінтеграції України була і є однією з ключових в програмі Петра Порошенка, тому саме на асоціацію і безвізовий режим постійно акцентується увага. І саме ці питання зіграли з Петром Олексійовичем злий жарт. На жаль його очікування вкрай рідко збігались з діями чиновників ЄС і тому обіцянка «безвізу» у виступах президента кочувала з року в рік.

"Я вам гарантую, я вам обіцяю, що вже з 1 січня 2015 року ви поїдете в Європу без віз", - сказав тоді ще народний депутат Петро Порошенко в інтерв'ю тернопільському каналу 4tv 27 квітня 2014 року. Незважаючи на полум'яні обіцянки майбутнього президента, репортер йому не повірив. Це був перший раз, коли Петро Порошенко пообіцяв безвізовий режим. І ця обіцянка стала одним з головних в його передвиборчій програмі.

23 травня 2014 року кандидат в президенти Петро Порошенко після зустрічі з послами Данії і Норвегії заявив, що Україна виконала першу фазу вимог і готова перейти до другої фази. "Українці мають реальні шанси вже з першого січня (мається на увазі 1 січня 2015 року) їздити без віз до Європейського Союзу. І ми зробимо все можливе, щоб максимально скоротити, за 3-4 місяці пройти цей другий етап, імплементаційний", - сказав він.

22 квітня 2015 року, вже будучи президентом України, Петро Порошенко заявив, що українці зможуть їздити в Європу без віз з 1 січня 2016 року. "Ми сподіваємося, що ми зможемо знайти формат, який дозволить українським громадянам з 1 січня 2016 року їздити в ЄС без віз", - сказав він під час спільної прес-конференції з президентом Франції Франсуа Олландом в Парижі. Петро Порошенко сподівався, що рішення про «безвіз» буде прийнято на саміті Східного партнерства 21-22 травня 2015 року в Ризі. Однак рішення про надання безвізового режиму Україні в Ризі так і не було прийнято.

Нова хвиля обіцянок припала на зиму 2015-2016 років. 21 грудня 2015 року Порошенко заявив, що безвізовий режим з країнами Європейського Союзу для громадян України стане реальністю вже в 2016 році. "Разом ми відвоювали для громадян України заслужене право на вільні безвізові поїздки в країни Євросоюзу. Вони стануть реальністю вже в наступному році", - сказав президент у своєму зверненні до українського народу.

Схоже, що ця тема стала для президента нав'язливою, він не забував про неї і влітку. 27 червня 2016 року під час саміту в Брюсселі він заявив, що очікує «безвіз» вже влітку 2016 року. "Я хотів би подякувати членам комітету із закордонних справ Європарламенту за надзвичайно професійну роботу, яка була зроблена для розгляду цього питання. Ми очікуємо, що формальні процедури в комітетах будуть завершені до літніх канікул в парламенті", - сказав Порошенко.

Восени обіцянки президента почастишали. 23 жовтня 2016 Петро Порошенко заявив, що Євросоюз до 24 листопада повинен завершити всі процедури надання Україні безвізового режиму.

"24 листопада відбудеться саміт Україна-ЄС. Ми домовилися, що на цей саміт документи будуть готові. Затримка була пов'язана з розробкою механізму призупинення безвізового режиму. Я дуже сподіваюся, що згода буде досягнуто. На наступному тижні буде проголосований механізм припинення і знайдений компроміс", - заявив Порошенко.

Не лише Президент обіцяв «безвіз» безліч українських дипломатів, послів, консулів, а також міністрів і представників України в ЄС робили подібні прогнози. Вочевидь вони не були безпідставні, але в останні моменти Європейський союз відкладав вирішення цього питання на пізніше в зв'язку з власними проблемами в тому числі передвиборними чим виставляв українську владу на посміховисько. Власне через такий тернистий шлях до «безвізу» він і набув символічного значення для української еліти, питання стало принциповим і не дивно, що остаточне запровадження безвізового режиму 11 червня 2017 року викликало нестримно бурну реакцію української влади, яка безумовно скористається плодами цього рішення. Також великий символізм цього рішення виражається у реакції ЗМІ рішення та освітлення самого процесу впровадження «безвізу».

Також символізм виражається у реальному зближенні України і ЄС. Попри відсутність доленосних змін він полегшує життя нашим громадянам які прагнуть відвідати Європу, а значить завести нові зв'язки, навчитися нового і побачити на практиці європейські порядки, що безумовно призведе до подальшої євроінтеграції України у європейський культурний простір.

Також символізм безвізового режиму чітко проявив у своєму виступі з цієї нагоди Петро Порошенко заявивши про остаточний розрив України з Російською імперією(до слова, безвізу з ЄС у Росії нема і не передбачається).

Насправді такі події мають мале практичне значення проте значення культурне і символічне не слід недооцінювати. Чого варта лише реакція російських ЗМІ. Улюблена газета Володимира Путіна «Комсомольская правда» звернулася до поетичних метафор, написавши, що українці тепер можуть «побачити Париж і померти, але буквально».

На «Першому» телеканалі Дмитро Кисельов розповідав про непоправну образу, якої європейці нібито завдали громадянам України. Адже перетнути кордон "стане складніше", поїздку на Захід можуть собі дозволити нібито менше 8% українців, і візову лібералізацію можуть в будь-який момент скасувати. І взагалі, не зрозуміло, чому це українці стають в черги за біометричними паспортами, щоб потім на кордоні з них знущалися європейці.

Скасування віз для українців стало сильним ударом для Кремля. Кожен його представник протягом трьох років рішуче стверджував, що громадяни "бандерівського Києва" дочекаються хіба що "вух дохлого осла" (улюблена приказка Путіна), а не «безвіза». Але відкриття кордонів змушує росіян задуматися. Особливий привід для рефлексій отримали жителі Криму, для яких "безвіз" був потрібен навіть більше, ніж людям з інших регіонів України.

Як вже було сказано вище виходячи з соціології більшість українців не знає, що таке «безвіз» і які його правила. Це може породити багато непорозумінь стосовно його використання, проте найвірогідніше користуватися «безвізом» будуть люди які вже неодноразово отримували візи і знають стан речей.

Отже, в'їжджати до ЄС без візи буде дозволено виключно тим, хто має біометричний паспорт. Тобто паспорт із чипом, на якому міститься фото, підпис та відбитки пальців даної особи. Така вимога діє до всіх без винятку держав, що пройшли візову лібералізацію з ЄС за останнє десятиріччя; та й у самому Євросоюзі давно видають виключно біометричні паспорти.

Кілька років тому лунали застереження проти біометрики у релігійних колах, але нині згасла і ця проблема. В Українській православній церкві Київського патріархату остаточно зняли питання до нових документів (патріарх Філарет особисто отримав біометричний паспорт), УГКЦ нині також не має претензій до паспортів з чипами. Заперечення часом лунають лише від представників УПЦ Московського патріархату.

Також слід знати, що немає жодної додаткової вимоги до тих подорожуючих, які їдуть до ЄС за безвізовим режимом. Європейські прикордонники перевірятимуть мету поїздки тих, хто їде за «безвізом», але вимоги до них точно такі, які і до власників візи. У прикордонному кодексі є п'ять вимог, які поширюються як на "візових", так і на "безвізових" іноземців. В'їзд до країн ЄС дозволений тим громадянам, які:

- 1) мають на руках документ для перетину кордону (закордонний паспорт, проїзний документ дитини, диппаспорт тощо);
- 2) можуть обґрунтувати мету та умови свого перебування в ЄС;
- 3) мають достатні фінансові засоби як для перебування в ЄС, так і для повернення в Україну, або ж здатні отримати їх законним чином (це – пряма цитата із прикордонного кодексу);
- 4) не перебувають у переліку осіб, яким заборонений в'їзд до ЄС;
- 5) не становлять загрозу для громадського порядку, безпеки, громадського здоров'я та міжнародних відносин.

З цього робимо висновок, що безвізовий режим це не «джек-пот» і не «молочні ріки». Це всього полегшення життя подорожуючим і визнання українських громадян благонадійними.

Підсумовуючи вище сказане ми можемо зробити висновок, що практичний і символічний аспекти безвізового режиму для України не співставні значенням і масштабами. Попри те, що право і можливість скористатися безвізовим режимом мають всі громадяни України (за виключенням окупованих територій), не всі ним скористаються в силу багатьох причин, починаючи від особистої незацікавленості закінчуючи принциповою відмовою, або фінансовими труднощами. Звісно, певно частина українців, особливо мобільна молодь скоріш за все відчує зручності «безвізу» на практиці, проте на решту українців, багато з яких не виїжджали за межі своєї області, безвізовий режим безпосередньо не вплине.

Символічний аспект виражається в остаточному закріпленні євро-атлантичного вектору розвитку не лише держави, але й просто українців. Безвізовий режим наближує

українців до європейської цивілізації фактично і духовно, що допомагає боротися з комплексом меншовартості. Адже раніше для того щоб з'їздити до друзів, знайомих, бізнес-партнерів, або просто подорожувати і знайомитися з європейською культурою і звичаями українцю доводилось стояти в чергах, платити консульський збір і надіятись на безперешкодне отримання візи - підтвердження нормальності, добропорядності і законослухняності.

11 червня 2017 року українці отримали заслужене і природне право подорожувати Європою, саме зараз можна констатувати що «залізно-паперова» завіса між європейськими націями впала.

МІСЦЕВІ ВИБОРИ В УКРАЇНІ У 2015 РОЦІ: ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ

Чергові місцеві вибори 2015 відбувались за новою редакцією закону «Про місцеві вибори». Він викликав багато запитань щодо якості та необхідності саме такого закону. Сама система виборів депутатів до місцевих рад була докорінно змінена цим законом. Виборча система, за якою відбувались вибори, підрахунок голосів, оголошення результатів викликали найбільше зауважень у політологів та всіх, хто брав активну участь у виборах.

Відповідно до закону, вибори повинні проходити за пропорційною системою, а сільських та селищних рад – за мажоритарною системою. Закон виключає участь політичних блоків, а також передбачає, що вибори не відбудуться на частині Донбасу та в Криму. При голосуванні була врахована пропозиція про виключення блоків з переліку суб'єктів виборчого процесу.

У перехідних положеннях закону встановлено, що вибори до місцевих рад Криму і деяких районів Донецької та Луганської областей, призначені на 25 жовтня, не проводяться «у зв'язку із здійсненням РФ тимчасової окупації і збройної агресії проти України і неможливістю забезпечити дотримання стандартів проведення виборів ОБСЄ».

Відповідно до прийнятого закону, вибори депутатів сільських і селищних рад проводяться за мажоритарною системою відносної більшості в одномандатних виборчих округах, на які поділяється територія відповідних адміністративних одиниць. Обласні, міські та районні ради обиратимуться за пропорційною системою з відкритими списками.

У місцевих виборах можуть брати участь політичні партії, зареєстровані станом на день опублікування закону.

Даний документ передбачає також механізм відкликання депутатів.

Крім того, встановлено 5% виборчий бар'єр для партій (на виборах у 2010 році діяв 3% бар'єр).

Виборча кампанія починається за 50 днів до дня голосування.

Правовою основою виборів став новий Закон «Про місцеві вибори» від 14 липня 2015 року

30 вересня, о 00:00 завершився термін подачі заяв на участь у місцевих виборах міських голів та депутатів місцевих рад.

ГІПОТЕЗА: Місцеві вибори 2015 року відбувались за недостатньо якісним законом «Про місцеві вибори». Недоліки цього закону виявились тоді, коли його випробували на практиці. Тодішній період розцінюють як постмайданівський, адже після революційних подій багато небайдужих громадян на місцях вирішили брати безпосередню участь у прийнятті рішень на місцевому рівні. Але нова редакція закону «Про місцеві вибори» містить положення, за якими участь у виборчих перегонах беруть політичні партії. Нам відомо, що рівень довіри громадян до політичних партій є дуже низьким, тому це положення автоматично відкинуло багатьох ідейних, справді кваліфікованих та професійних активістів від виборчого процесу. Нарізка округів, гендерна квота (відсоток жіночої статі у списку політичної партії), 5-ти відсотковий бар'єр – це найбільш розкритиковані положення нової редакції закону Про місцеві вибори.

ЦІЛІ. ЗАВДАННЯ: Перед нами постали завдання: дослідити політико-правову сторону виборчої кампанії 2015 року, зокрема розглянути Закон «Про місцеві вибори» редакції 14 липня 2015 року. На основі опитувань та аналітики, зробити відповідні висновки, які вкажуть нам на «плюси» та «мінуси» існуючого закону та наштовхнуть нас до пропозицій щодо вирішення недоліків діючого закону.

МЕТОДИКА: Дослідження проводилося із застосуванням методів:

Контент-аналізу. Аналіз масиву текстової інформації, щодо виборчої кампанії 2015 року.

ІНФОРМАЦІЙНИЙ МАСИВ: Для проведення контент-аналізу були використані такі інформаційні джерела (новини) як «Юридична Газета», «Вголос», «Громадянська мережа

ОПОРА», Закон «Про місцеві вибори», «Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ», «Фонд Демократичні ініціативи».

Експертні опитування. Наступним етапом нашого дослідження було проведення експертного опитування.

Метод SWOT-аналізу.

Застосовується для аналізу середовища, метод SWOT (аббревіатуру складають перші літери англійських слів: сила, слабкість, можливості, загрози), широко застосовується для дослідження та вивчення як зовнішнього так і внутрішнього середовища. Методологія SWOT передбачає спершу виявлення сильних і слабких сторін, а також загроз і можливостей.

Для нашого дослідження важливим є саме якісний контент-аналіз, узагальнення, за допомогою якого ми змогли скласти цілісну картину якості нового закону «Про місцеві вибори».

Процес виконання

Контент-аналіз, когнітивне картування

Так, проведений контент-аналіз інформаційних джерел «Юридична Газета», «Вголос», «Громадянська мережа ОПОРА», Закон «Про місцеві вибори», «Центр досліджень соціальних комунікацій НБУВ», «Фонд Демократичні ініціативи», починаючи з дня офіційного початку передвиборчої кампанії дав змогу зробити відповідні узагальнення та висновки.

Після виборів до місцевих рад, всі Інтернет ресурси були переповнені критикою та скаргами щодо нового закону «Про місцеві вибори». Це підтверджують статті, а саме:

- **Приклад з «Юридичної Газети»**

З прийняттям нового Закону «Про місцеві вибори» (далі – Закон) 14 липня 2015 року було докорінно змінено систему виборів депутатів місцевих рад та голів. Певна кількість нововведень, безумовно, виявились позитивною, проте деякі положення Закону (чи її відсутність) викликали низку питань з боку експертів і громадськості.

Отже, розглянемо основні недоліки Закону через призму його першого практичного застосування на місцевих виборах 2015 року та запропонуємо шляхи їх вирішення.

1. Нові виклики представницькій демократії

Місцеві вибори за новим Законом проводяться одночасно за 3 виборчими системами:

- *мажоритарною системою відносної більшості (вибори депутатів сільських/селищних рад, старост, сільських/селищних та міських (у містах з мени ніж 90 тис. виборців) голів);*
- *мажоритарною системою абсолютної більшості (вибори міських голів у містах з більш ніж 90 тис. виборцями);*
- *модифікованим варіантом пропорційної системи (вибори депутатів обласних, районних, міських, районних у містах рад).*

У той час як запровадження мажоритарної системи абсолютної більшості з проведенням виборів мера у два тури (якщо жоден не набрав 50%+1 у першому турі) загалом отримало позитивну оцінку експертів та громадськості, новий варіант пропорційної системи був небезпідставно підданий критиці.

Окрім запровадження 5% прохідного бар'єру і заборони самовисування в депутати відповідних рад, ця система допускає можливість отримання депутатських мандатів відразу декількома депутатами від одного виборчого округу, у той час як деякі округи виявляються непередставленими. Статистика виборів у Київську міську раду – тому підтвердження: 85 округів матимуть у Київграді по одному народному обранцю, 15 округів – по два депутати, а 20 округів – взагалі не матимуть власного представника в Київграді.

Таким чином, Закон руйнує основоположний принцип представницької демократії, фактично позбавляючи виборців округу можливості делегувати свого представника. Дійсно, Київграда як колегіальний орган представляє інтереси усієї територіальної громади м. Києва, проте який саме депутат буде виконувати у цьому «непредставленому» окрузі

положення статті 10 Закону «Про статус депутатів місцевих рад» під назвою «Обов'язки депутата місцевої ради у виборчому окрузі» – звітувати про виконану роботу, приймати виборців, проводити громадські слухання? Окрім цього, стаття 17 цього закону передбачає, що «виборці можуть давати своєму депутатові місцевої ради доручення»; виникає питання – хто саме буде вважатись «своїм» депутатом у разі, якщо жоден кандидат від округу не отримав мандат?

На додаток, нова виборча система в радах (окрім сільської та селищної) породила конкурентну боротьбу всередині партії – кожен із кандидатів зацікавлений, щоб його колега по партії набрав якомога менше в своєму окрузі, оскільки (в разі подолання партією 5% бар'єру) визначення обраних кандидатів відбувається саме шляхом співставлення відсотків підтримки кандидатів у відповідних округах. Слід зауважити, що в перших проектах Закону пропонувалось проведення співставлення за кількістю голосів, а не за їх відсотком, проте в остаточній редакції це положення було відкинуте. Виходячи з цього можлива парадоксальна ситуація, за якої кандидат приніс своїй партії більше голосів, аніж його однопартієць, проте не отримав мандат, оскільки через суттєві розбіжності в розмірі округів отримав менший відсоток голосів у своєму окрузі.

Пропозиції:

Варто провести перевірку положень Закону щодо системи виборів депутатів обласних, районних, міських, районних у містах рад на конституційність, і за результатами такої перевірки прийняти рішення про повну відмову від такої системи чи її докорінний перегляд.

У разі ж, якщо вищезазначений варіант пропорційної системи буде визнаний конституційним, слід як мінімум внести наступні зміни до Закону:

- передбачити обов'язок ради після формування її складу бажанням призначати (за жеребом чи власним бажанням) конкретних депутатів ради відповідальними за округи, що залишились непередставленими по результатам виборів;
- переглянути принцип розрахунку черги отримання мандату всередині партії.

2. Олігополія парламентських партій

Однією з новел Закону є введення 5% прохідного бар'єру на виборах депутатів АРК, обласних, районних, міських і районних у містах рад (порівняно з 3% бар'єром на місцевих виборах 2010 року). Фактично, до місцевих виборів було застосовано прохідний бар'єр виборів до Верховної Ради 2012 року, що позбавило невеликі регіональні партії та нещодавно створені політичні сили можливості взяти участь в розподілі депутатських мандатів.

Про захист інтересів великих парламентських партій свідчить і механізм формування складу територіальних і дільничних виборчих комісій. З передбаченої Законом кількості членів ТВК (9-18 осіб) кожна партія, про утворення фракції якої було оголошено на черговій сесії ВРУ поточного скликання, при подачі кандидатур має квоту в 2 гарантованих місця в комісії. Аналогічна ситуація передбачена і для ДВК, де кожна парламентська партія у разі подачі кандидатур має 1 гарантоване місце. Ті ж партії, що не мають фракції у ВРУ, можуть розраховувати на представництво в комісіях лише у випадку перемоги на жеребкуванні.

Окрім цього, Закон передбачає механізм самовисування лише для сільського, селищного та міського голови, а також для сільських та селищних рад; право висування кандидатів до місцевих (окрім сільських та селищних) рад реалізується громадянами України виключно через місцеві організації партій. Обмежуючи можливості для самовисування, Закон змушує місцевих громадських діячів та активістів домовлятися з партійною елітою для здобуття місця у списку. Очевидно, що в результаті таких домовленостей особа буде вимушена іти на компроміс у питаннях власного бачення розвитку регіону, брати на себе певні зобов'язання чи навіть сплачувати партії гроші.

Пропозиції:

З метою досягнення рівних можливостей для парламентських і непарламентських партій та запобігання консервації існуючої політичної системи слід:

- зменшити прохідний бар'єр до 3%, щоб дозволити новим політичним силам взяти участь в розподілі депутатських мандатів;
- запровадити рівні умови для парламентських і непарламентських партій при жеребкуванні.

3. «Приблизно рівні» округи

Стаття 17 Закону уповноважує територіальні виборчі комісії з відповідних місцевих виборів утворювати виборчі округи у кількості, визначеній ЦВК. При цьому кількість виборців в округах має бути «приблизно рівною» та «за можливістю максимально наближеною до середньої кількості виборців у територіальному виборчому окрузі відповідного багатомандатного округу». Незважаючи на це, в окремих округах були зафіксовані суттєві відхилення від цього правила. Зокрема, у територіальній виборчій окрузі (ТВО) № 1 з виборів депутатів Збараської районної ради нараховує 10360 виборців, тоді як середня кількість виборців у ТВО по відповідному багатомандатному округу складає 1163 виборці (перевищення в 9 разів); у ТВО № 9 з виборів депутатів Харківської міської ради нараховується більше 60 тис. виборців, у той час як у ТВО № 78 – близько 5 тис. (різниця в 12 разів).

Такі значні розходження в кількості виборців є порушенням принципу рівності та репрезентативності, адже фактично «вага» голосу виборця суттєво відрізняється в залежності від округу.

Пропозиції:

Виходячи з п. 15 рекомендацій Венеціанської комісії, закріплених у Кодексі належної практики у виборчих справах 2002 року, максимально припустиме відхилення кількості виборців по округам «звичайно не мало б перевищувати 10%» (чи щонайбільш 15% за виняткових обставин). Виходячи з цього, слід доповнити ст. 17 Закону положенням про відповідні граничні межі відхилення кількості виборців в округах.

4. Гендерна квота – імперативна вимога чи деклараційна норма?

Гендерна квота подавалась авторами законопроекту як одна з найреволюційніших новел Закону «Про місцеві вибори»: так, відповідно до ч. 3 ст. 4 Закону, представництво осіб однієї статі у виборчих списках кандидатів у депутати місцевих рад у багатомандатних виборчих округах має становити не менше 30% від загальної кількості. Проте, закріплюючи таку гарантію, Закон не передбачив жодних санкцій за її недотримання. На відсутність відповідальності за порушення даної норми вказала і Центральна виборча комісія – Постановою від 23 вересня 2015 року № 362 ЦВК роз'яснила, що оскільки дане положення відсутнє в переліку підстав для відмови в реєстрації (ч. 1 ст. 46), відмова реєструвати кандидатів через недотримання гендерної квоти не допускається.

Вищезгадане роз'яснення широко обговорювалось у засобах масової інформації та стало приводом для цілої низки судових позовів. Після винесення Київським апеляційним адміністративним судом двох суперечливих рішень крапку в цьому питанні поставив Вищий адміністративний суд, що констатував декларативність положення Закону про гендерну квоту і залишив п. 4 Роз'яснення ЦВК в силі.

Як сторона Міжнародного пакту про громадянські і політичні права (1966) та Конвенції ООН про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок (1979) Україна зобов'язана «забезпечити рівне для чоловіків і жінок право користування всіма громадянськими і політичними правами» (ст. 4 Пакту) та «вживати усіх відповідних заходів щодо ліквідації дискримінації по відношенню до жінок у політичному і суспільному житті» (ст. 7 Конвенції). Окрім цього, стаття 4 Конвенції передбачає застосування механізму «позитивної дискримінації» – тобто вжиття державою тимчасових спеціальних заходів, спрямованих на прискорення встановлення фактичної рівності між чоловіками та жінками. Аналогічні гарантії затверджені і на національному рівні – Закон України «Про забезпечення рівних прав та можливостей жінок і чоловіків» допускає здійснення

«позитивних дій», спрямованих на усунення дисбалансу між можливостями жінок і чоловіків реалізовувати рівні права, надані їм Конституцією і законами України.

5. Агітація в робочий час

Незважаючи на позитивну тенденцію до зменшення об'єму залучення адміністративного ресурсу в порівнянні з минулими кампаніями, це питання продовжує перебувати на порядку денному реформування виборчого законодавства.

Зокрема, відповідно до п. 3 ч. 1 ст. 60 Закону, посадовим та службовим особам органів державної влади та місцевого самоврядування забороняється участь у передвиборній агітації у робочий час, окрім випадків, коли відповідна особа є кандидатом.

Таке формулювання не виключає можливості здійснення службовими особами агітації в робочий час, що у свою чергу створює для посадовців спокусу скористатись адмінресурсом. Одним з типових прикладів є використання грошей на виконання доручень виборців, що згідно із законодавством виділяються кожному депутату з місцевого бюджету, для проведення передвиборної агітації під виглядом виконання своїх службових обов'язків.

Пропозиції:

Виходячи з вищезазначеного, слід додати до ст. 60 Закону положення про повну заборону агітації службовим особам-кандидатам в робочий час. Нормою має стати європейська практика виходу посадових і службових осіб-кандидатів у відпустку на час передвиборчої кампанії. Це дасть змогу розмежувати звичайне виконання службових обов'язків особою як посадовцем та ведення передвиборної агітації як кандидата.

Бачимо, що практичне застосування Закону України «про місцеві вибори» викликало дуже багато запитань та пропозицій щодо зміни конкретних положень Закону.

Цікавим є етап підрахунку голосів. Про це детальніше описує інтернет-видання «Вголос»:

***Підрахунок голосів.** На першому етапі підрахунку голосів члени виборчих комісій визначають партії, які подолали 5% бар'єр. Для цього сумують усі голоси за всі політичні партії, що брали участь у тому чи іншому окрузі, і визначають загальний відсоток, який набрала політична сила. На другому етапі визначають відсоткову «вартість» мандата. Тобто кількість кандидатів у депутати, які проходять за рейтинговим списком тієї чи іншої партії. І лише на третьому – кандидатів-переможців. За словами начальника відділу адміністрування Державного реєстру виборців апарату Львівської ОДА Федора Алейнікова, унаслідок такого підрахунку може статися так, що округ не матиме свого депутата. «На попередніх виборах була змішана виборча система. Тобто половина депутатів йшла за партійними списками, а половина – за «мажоритаркою». І кожна адміністративна одиниця мала по 2 представники. Наприклад, візьмімо місто Моршин з трьома тисячами виборців, від якого в обласну раду проходили 2 депутати. І візьмімо Львів, де налічують 600 тисяч виборців, які також мали 2 депутатів у раді. Тобто пропорційність не зберігалася. Тепер усе буде інакше: кількість депутатів визначатимуть від кількості виборців. Зокрема, від Львова – 16 обранців, а від Моршина – один», – пояснив чиновник.*

Як бачимо, з такою непропорційністю зіткнулись усі учасники виборчих перегонів. Це також є «жирним мінусом» у редакції нового Закону.

Фонд «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва з 27 серпня по 2 вересня 2015 року провів експертне опитування «Напередодні місцевих виборів: очікування, сподівання, побоювання». Метою опитування було з'ясувати думки експертів стосовно нещодавно ухваленого нового закону про місцеві вибори. Усього було опитано 28 експертів.

Ось результати опитування:

1. На Вашу думку, новий закон про місцеві вибори – кращий, ніж попередній, чи гірший?

	<i>Кількість згадок</i>
Загалом кращий	8
Загалом гірший	8
Важко сказати однозначно, у чомусь – кращий, у чомусь – гірший	12

2. Як Ви вважаєте, що можна вважати основними перевагами, сильними сторонами нового виборчого законодавства?

	<i>Кількість згадок</i>
Запровадження двотурових виборів міських голів у великих містах	17
Відкриті партійні списки	7
Розвиток політичних партій на місцевому рівні	6
Гендерні партійні квоти	4
Зменшення кількості депутатів органів місцевого самоврядування	4
Право громадянина балотуватись на посаду міського голови шляхом самовисування	3
Єдиний порядок обрання депутатів місцевих рад	2
Взаємозалежність результатів кандидата та партії	2
Законодавчо закріплене право відкликати депутата місцевої ради	2
Спрощена процедура підрахунку голосів	2
Створюються стимули для розвитку більш відкритої конкурентної політики	2
Персоніфікація кандидатів від партій і врахування рівня їхньої особистої підтримки	2
Інше	4

3. Як Ви вважаєте, що можна вважати основними вадами, слабкими сторонами нового виборчого законодавства?

	<i>Кількість згадок</i>
Складність виборчого процесу та виборчих процедур	18
Обмеження можливостей для маленьких партій та самовисуванців	8
Обмеженість принципу відкритих списків правом партії призначати по одному кандидату на округ	7
Право партій на остаточне рішення щодо відкликання депутатів	5
Підвищення прохідного бар'єру	3
Обмеженість можливостей голосування для внутрішньо переміщених осіб, що не зареєстровані за новим місцем проживання	3
Відсутність державного фінансування учасників виборів	3
Можливість необрання депутатів у деяких округах	2
Інше	6

4. Як, на Вашу думку, зміни до закону вплинуть на якість партійних списків учасників виборчого процесу?

	<i>Кількість згадок</i>
Цілком позитивно	2
Переважно позитивно	14

<i>Переважаю негативно</i>	3
<i>Зовсім негативно</i>	1
<i>Важко сказати</i>	8

5. Як, на Вашу думку, зміни до закону вплинуть на чесність боротьби між учасниками виборчого процесу?

	<i>Кількість згадок</i>
<i>Цілком позитивно</i>	0
<i>Переважаю позитивно</i>	7
<i>Переважаю негативно</i>	10
<i>Зовсім негативно</i>	1
<i>Важко сказати</i>	9

6. Як, на Вашу думку, зміни до закону вплинуть на якість представництва виборців в органах місцевого самоврядування?

	<i>Кількість згадок</i>
<i>Цілком позитивно</i>	0
<i>Переважаю позитивно</i>	6
<i>Переважаю негативно</i>	13
<i>Зовсім негативно</i>	2
<i>Важко сказати</i>	7

7. Як, на Вашу думку, зміни до закону вплинуть на розвиток політичних партій?

	<i>Кількість згадок</i>
<i>Цілком позитивно</i>	1
<i>Переважаю позитивно</i>	15
<i>Переважаю негативно</i>	6
<i>Зовсім негативно</i>	1
<i>Важко сказати</i>	5

8. В умовах нової виборчої моделі, що, на Вашу думку, потрібно політичним партіям для перемоги на місцевих виборах? (можливо кілька варіантів)

	<i>Кількість згадок</i>
<i>Фінансові можливості</i>	24
<i>Доступ до засобів масової інформації</i>	20
<i>Наявність у виборчих списках відомих лідерів</i>	19
<i>Наявність великого адміністративного ресурсу</i>	14
<i>Успішна попередня політична діяльність</i>	10
<i>Застосування брудних методів</i>	9
<i>Наявність кваліфікованої команди</i>	7
<i>Гарна виборча програма</i>	1
<i>Інше</i>	0

9. В яких регіонах (областях, районах, населених пунктах тощо), на Вашу думку, слід очікувати найбільш запеклу боротьбу під час місцевих виборів?

	<i>Кількість згадок</i>
<i>Дніпропетровськ та Дніпропетровська область</i>	13
<i>Київ та Київська область</i>	12

<i>Харків та Харківська область</i>	11
<i>Одеса та Одеська область</i>	8
<i>Ужгород та Закарпатська область</i>	8
<i>Львів та Львівська область</i>	4
<i>Запоріжжя та Запорізька область</i>	4
<i>Донбас (неокуповані території Донецької та Луганської областей)</i>	4
<i>Чернігівська область</i>	4
<i>Полтавська область</i>	4
<i>Чернівецька область</i>	3
<i>Рівненська область</i>	3
<i>Миколаївська область</i>	3
<i>Кіровоградська область</i>	2
<i>Міста-супутники Києва (Обухів, Ірпінь, Буча, Вишгород)</i>	2
<i>Інше</i>	5
<i>Важко сказати</i>	1
<i>Не відповіли</i>	4

10. Чи потрібно, на Вашу думку, проводити вибори на неокупованих територіях Донецької та Луганської областей?

	<i>Кількість згадок</i>
<i>Так, потрібно проводити вибори на всіх територіях Донбасу, які підконтрольні українській владі</i>	8
<i>Потрібно проводити вибори на всіх неокупованих територіях Донбасу, окрім прифронтових територій</i>	4
<i>Потрібно проводити вибори на тих неокупованих територіях Донбасу, де місцева влада здатна гарантувати безпеку для учасників виборчого процесу і виборців</i>	11
<i>Ні, не потрібно проводити вибори на всій території Донбасу</i>	4
<i>Інше</i>	1

11. Які, на Вашу думку, можуть бути несподіванки на майбутніх місцевих виборах?

	<i>Кількість згадок</i>
<i>Прохід до місцевих рад представників непарламентських партій</i>	5
<i>Скандали з підрахунками голосів кандидатів провідних партій</i>	3
<i>Явка на вибори нижча за найбільш мінімалістські прогнози</i>	2
<i>Терористичні акти</i>	2
<i>Масштабність підкупу виборців</i>	2
<i>Ризик необрання депутатів у деяких округах</i>	2
<i>Високі результати «Опозиційного блоку» у південно-східних регіонах</i>	2
<i>Інше</i>	7

12. На Вашу думку, що передусім має зробити громадськість для того, аби покращити якість виборчого процесу?

	<i>Кількість згадок</i>
<i>Громадський контроль та активна участь у забезпеченні прозорості виборчого процесу та передвиборної агітації</i>	14
<i>Просвітницькі кампанії щодо суті нового закону про місцеві вибори</i>	7
<i>Кампанії зі зменшення масштабів підкупу виборців</i>	6

<i>Домагатися судових переслідувань фальсифікаторів та реальних термінів покарань порушників закону</i>	4
<i>Мобілізація людей до участі у виборах</i>	4
<i>Моніторинг об'єктивності процедури підрахунку голосів</i>	2
<i>Інше</i>	4

13. Вкажіть, будь ласка, Ваш рід занять.

1. Експерт, аналітик – 20
2. Громадський діяч – 4
3. Журналіст – 3
4. Інше – 1

В оцінюванні якості нового закону про місцеві вибори в Україні думки експертів розділились: виявилось порівну тих, хто вважає закон загалом кращим, та тих, хто вважає його гіршим за попередній. Проте відносна більшість експертів зійшлись на тому, що новий закон носить неоднозначний характер та комбінує в собі як переваги, так і певні недоліки.

Оцінюючи сильні та слабкі сторони нового закону про місцеві вибори, найбільша кількість експертів перевагою визнала запровадження двотурових виборів мерів великих міст, тоді як основною вадою ухваленого закону називають складність виборчого процесу та процедур. Дещо менше експертів відзначили обмеження можливостей для маленьких партій та самовисуванців, а також – обмеженість запровадженого принципу «відкритих списків» правом партій висувати лише по одному кандидату на виборчий округ.

Переважна більшість опитаних експертів позитивно оцінюють вплив ухвалених змін до закону про місцеві вибори на розвиток політичних партій (зокрема, партій місцевого рівня) та якість партійних списків учасників виборчого процесу. Водночас переважно негативно експертне середовище оцінює вплив нового закону на якість представництва виборців в органах місцевого самоврядування. Неоднозначно, але скоріше негативно, оцінюють експерти вплив ухвалених змін до закону на чесність боротьби між учасниками виборчого процесу.

На думку експертів, для перемоги на найближчих місцевих виборах в умовах нового виборчого законодавства політичним партіям насамперед потрібні фінансові можливості, доступ до ЗМІ та наявність у виборчих списках відомих політичних лідерів.

Найбільш запеклу боротьбу під час місцевих виборчих перегонів експерти пророкують у Дніпропетровській, Київській, Харківській областях та у відповідних обласних центрах – містах Дніпропетровську, Києві та Харкові. Деякі експерти вказали також на можливість передвиборчих загострень на Закарпатті та Одещині, що стали відомі своєю відносною нестабільністю та конфліктогенністю останнім часом.

Оцінюючи допустимі територіальні межі проведення найближчих місцевих виборів на підконтрольних Україні територіях Донецької та Луганської областей, переважна більшість експертів зійшлись на компромісному варіанті, що передбачає проведення виборів на тих територіях неокупованого Донбасу, де місцева влада здатна гарантувати безпеку для учасників виборчого процесу і самих виборців.

Як найбільшу можливу несподіванку прийдешніх осінніх виборів експерти називають прихід до місцевих рад представників непарламентських партій.

Покращення якості виборчого процесу опитані експерти вбачають передовсім у належному громадському контролі та активній громадській участі в забезпеченні прозорості виборчого процесу та передвиборної агітації.

ВИСНОВКИ

Актуальність аналізу закону Про вибори та закону Про місцеві вибори 2015 є і сьогодні, адже залишилось ще безліч питань та пропозицій щодо функціонування та поправок до редакції цих законів. Відомо, що кожні вибори відбуваються за зовсім іншим

законом. Тому, багато політологів та громадських активістів говорять про створення єдиного Виборчого кодексу, який був би універсальним для виборів до місцевих рад та до ВРУ.

Саме поняття «кодекс». Це зведення правил і норм для правового врегулювання певної сфери чи галузі (у нашому випадку порядок проведення виборів).

Чому я є прихильником створення єдиного Виборчого кодексу. Насамперед тому, як я вже вище зазначив, кожні вибори, які відбуваються в Україні (до ВРУ чи до рад всіх рівнів) відбуваються за зовсім новою, або ж «доповненою» редакцією попереднього закону Про вибори. У зв'язку з цим, виникає безліч запитань до діючої влади, а саме, чи, часом, редакція нового закону Про вибори не пишеться «під себе». Це по-перше. По-друге, з огляду на таку часту зміну закону (а часто його змінюють, доповнюють за рік, а то й менше, до проведення виборів), який врегульовує виборчий процес, важко вести міжвиборчу роботу з округами, будувати стратегію майбутньої виборчої кампанії тощо. Вибори до місцевих рад 2015 року були цьому підтвердженням.

Найбільш проблематичними положеннями у чинному виборчому законодавстві я вважаю є:

- Порядок утворення виборчих округів;
- Порядок ведення Реєстру виборців, проблеми зі списками виборців;
- Порядок формування складу територіальних виборчих комісій та порядок утворення дільничних комісій;
- Організація роботи виборчої комісії;
- Оплата праці членів виборчої комісії;
- Порядок проведення передвиборної агітації;
- Відповідальність за порушення виборчого законодавства;
- Фінансування виборчого процесу;
- Голосування та встановлення результатів виборів.

Читаючи закон Про вибори, на перший погляд, все передбачено, легко втілюється на практиці, одним словом, немає нічого складного та надзвичайного. Та все останній закон Про місцеві вибори потрапив під шквал критики з боку всіх учасників виборів. Насамперед це пропорційна система, за якою відбувались вибори. Але, чи справді вона була пропорційною? Цю систему важко назвати змішаною, адже був відсутній принцип 50 на 50 обрання депутатів до міської ради, а також формування внутрішньопартійного рейтингу. Відбулось накладання однієї виборчої систему на іншу, мажоритарної на пропорційну. Адже підрахунок голосів відбувався на основі отриманих кандидатом голосів на окрузі, а не від набраних голосів партії. Недоліком є те, що суб'єктом висування кандидат є партія. Ми всі прекрасно знаємо, як наше теперішнє суспільство, постмайданівське, відноситься до політичних партій. М'яко кажучи з пересторогою та недовірою. Тому, на разі, це недолік. Адже, велика кількість справді ідейних та кваліфікованих людей, відмовилось брати участь у виборчих перегонах з огляду саме на цей факт.

Також є недоліки щодо формування складу дільничної виборчої комісії.

У законі Про вибори є абзац: «Особи включаються до складу дільничної виборчої комісії за рішенням ТВК з урахуванням досвіду роботи осіб у виборчих комісіях, комісіях референдуму». Так би мало бути. Але, що ми маємо по-факту. Зі свого досвіду роботи на виборчих дільницях знаю, що секретарем, навіть і заступником голови ДВК були люди, які вперше брали участь у організації виборів на дільниці. Це підтверджує цей факт, що статті закону не завжди виконуються і, як наслідок – неякісна організація виборчого процесу на дільниці.

Ще одним, і дуже важливим етапом, тим більше за цієї виборчої системи, яка застосовувалась на місцевих виборах 2015, є нарізка виборчих округів. Нерівна кількість виборців на округах – це основна причина невдачі більшості кандидатів у депутати, яким не вдалось отримати мандат. В Дрогобичі були округи, які мали 2400-2500 зареєстрованих виборців, і були округи, які налічували 1400-1500 зареєстрованих виборців. Явка на виборах – 50 – 55% від зареєстрованих. І, відповідно, від цього відсотка, вираховувався відсоток,

який отримав кандидат, та формувався внутрішньопартійний рейтинг. В результаті, кандидат, який набрав 200-300 голосів, але йшов по великому окрузі – не отримав мандат, а кандидат, який отримав 100 голосів, але балотувався на меншому окрузі – отримав депутатський мандат. Ось основні недоліки закону Про місцеві вибори.

Коментуючи діючу систему виборів до ВРУ, то я притримуюсь думки, що вибори до ВРУ повинні відбуватись за пропорційною системою з відкритими списками. Змішана система виборів, яка діє зараз на виборах до ВРУ не є ефективною. Депутати, які обираються на мажоритарних округах до ВРУ не мають такої відповідальності, як ті, що обираються за партійним списком. Насамперед, партія, яка включається у виборчі перегони презентує програму, за якою можна визначити, чи це партія «права», «центристська» чи «ліва». Наявна внутрішньопартійна дисципліна, яка корегує поведінку та дії членів партії.

Пропорційна система з відкритими списками, яка застосовується практично у всіх країнах Європи, допоможе уникнути підкуп голосів на мажоритарних округах, підвищить політичну культуру та політичну відповідальність як кандидатів так і виборців виборчого процесу. Маючи перед собою весь список партії, виборець має можливість обрати того кандидата певної політичної сил, який найбільше імпонує з представленого списку.

Звернемо увагу також на виборчі дільниці. Виборчі дільниці утворюються у період виборів чи референдумів для проведення голосування та підрахунку голосів. Тому, професіоналізм членів дільниць є запорукою ефективного проведення виборчого процесу. У зв'язку з цим, варто запроваджувати професійні виборчі комісії з системою підготовки і сертифікації на зарплатах.

Це необхідно запроваджувати якнайшвидше, адже, хто працював хоча б раз на виборчих дільницях, то переконувався у непрофесіоналізмі у діях голови чи заступника, чи членів комісій, а це може відіграти визначну роль у підрахунку голосів. Адже комісія ДВК працює не лише в день виборів, а й відповідає за підготовку дільниці до виборів: місця для голосування, чергування на ДВК тощо.

Щодо зарплати, то оплата повинна здійснюватись як раз за всі робочі дні дільниці, а не лише за один робочий день виборів. Якщо будуть відповідні зарплати та навчання, за які будуть отримувати відповідні сертифікати готовності долучатись до організації виборів, тоді буде менший ризик підкупу членів комісії, також зможемо уникнути «додаткових гонорарів» від політичних партій чи мажоритарних кандидатів. На сьогодні знаємо, що вибори – це засіб для під заробітку для більшості учасників виборів. Це стосується і членів ДВК. Тому, потрібно запроваджувати систему підготовки членів ДВК та гарантувати відповідну зарплату.

Проведений нами аналіз із застосуванням методики контент-аналізу дав нам можливість дійти висновку, що редакція Закону «Про місцеві вибори» має ще велику кількість недоліків, але попри недоліки є і декілька позитивних сторін (з огляду на експертне опитування вище). Бачимо, що цей Закон необхідно доопрацювати, доповнити. Також існує думка, що необхідно створити єдиний Виборчий кодекс, який би не змінювався після кожних виборів. Адже в нашій державі склалась така практика, що наступні вибори відбуваються за зміненою, або ж, доповненою редакцією Закону «Про вибори».

Переважає більшість опитаних експертів позитивно оцінюють вплив ухвалених змін до закону про місцеві вибори на розвиток політичних партій (зокрема, партій місцевого рівня) та якість партійних списків учасників виборчого процесу. Водночас переважно негативно експертне середовище оцінює вплив нового закону на якість представництва виборців в органах місцевого самоврядування. Неоднозначно, але скоріше негативно, оцінюють експерти вплив ухвалених змін до закону на чесність боротьби між учасниками виборчого процесу.

Отож, наша гіпотеза підтвердилась, що місцеві вибори 2015 року відбувались за недостатньо якісним законом «Про місцеві вибори». Недоліки цього закону виявились тоді, коли його випробували на практиці. Тодішній період розцінюють як постмайданівський, адже після революційних подій багато небайдужих громадян на місцях вирішили брати

безпосередню участь у прийнятті рішень на місцевому рівні. Але нова редакція закону «Про місцеві вибори» містить положення, за якими участь у виборчих перегонах беруть політичні партії. Нам відомо, що рівень довіри громадян до політичних партій є дуже низьким, тому це положення автоматично відкинуло багатьох ідейних, справді кваліфікованих та професійних активістів від виборчого процесу. Нарізка округів, гендерна квота (відсоток жіночої статі у списку політичної партії), 5-ти відсотковий бар'єр – це найбільш розкритиковані положення нової редакції закону Про місцеві вибори.

ПОЛЬСЬКО-УКРАЇНСЬКА ВІЙНА ПАМ'ЯТНИКІВ: ПЕРЕБІГ І НАСЛІДКИ

Руйнування українських пам'ятників у Польщі та польських в Україні, за останні роки переросло у регулярні дії, які вже навіть не привертають до себе суттєвої уваги, хоча трапляються досить часто. Загалом, з 2014 року відбулося 15 актів наруги над місцями пам'яті України у Польщі, та 4 випадки руйнування польських пам'яток в Україні.

Останній такий випадок стався 26 квітня у селі Грушовичі під Перемишлем, на місці поховання повстанців УПА. Цей випадок набув суттєвого розголосу у пресі, оскільки відбувся напередодні 70-ти річчя вшанування пам'яті подій операції «Вісла». У ЗМІ цю подію називали по-різному і «провокацією Кремля» і «державною політикою Польщі».

Міністерство закордонних справ України після цього випадку звернулося до польських представників з проханням посилення контролю на державному рівні та легалізації місць пам'яті на території обох держав. Відповідна угода про збереження місць пам'яті була прийнята ще у 1994 році.

Але велика кількість цих сумних випадків зумовила дослідження як якісної сторони цієї проблеми для того, аби зрозуміти їх причини, перебіг, а також наслідки цієї «війни пам'ятників».

Мета дослідження: проаналізувати випадки руйнувань та пошкоджень культурних пам'ятників України в Польщі та навпаки, для того, щоб зрозуміти мету цих руйнувань та як впливають ці події на українсько-польські відносини.

Об'єкти аналізу: випадки руйнувань культурних та історичних пам'ятників в Польщі та Україні.

Завдання дослідження:

1. Проаналізувати перебіг руйнувань місць культурної пам'яті у Польщі та Україні;
2. Дослідити геолокацію цих випадків та їх частоту;
3. Визначити наслідки цих подій та їх вплив на польсько-українські відносини.

Метод:

Івент-аналіз;

1. На першому етапі ми склали базу даних, розглядаючи кожен висвітлений в ЗМІ випадок пlynдрування пам'яток культури.

Кожен випадок висвітлюється за такими критеріями:

- суб'єкт-ініціатор (хто);
- сюжет (що);
- об'єкт (по відношенню до кого);
- дата події (коли).

Для дослідження нами було обрано найактивніший період «війни пам'ятників» між Польщею та Україною починаючи з березня 2014 року до останнього випадку, що відбувся в квітні 2017 року. Безумовно, що і до 2014 року були випадки мародерства, але регулярного характеру вони набули саме в зазначений мною період. Висвітлювати події я буду в хронологічному порядку.

1) В період з **20 по 27 квітня** в с. Молодич (Гміна В'язівниця, Ярославський повіт, Підкарпатське воєводство), на греко-католицькому цвинтарі невідомі облили фарбою пам'ятник українцям, мешканцям села Молодич, що загинули під час II Світової війни, а також воїнам УПА.

2) **2 березня 2014 року** в селі Грушовичі (Гміна Стубно, Ярославський повіт, Підкарпатське воєводство), невідомі злочинці осквернили могилу вояків УПА, на місці якого поховано 12 партизанів УПА.

3) **3 серпня 2014 року** у польському містечку Грушовичі, невідомі познущались над пам'ятником воїнам Української Повстанської Армії. Цей пам'ятник спlynдрували червоною фарбою та надписами «Смерть катам Волині та Донбасу». Також зруйнували

розташовані «Слава героям УПА, борцям за вільну Україну» й іменами воїнів. Невідомі також намалювали на постаменті перевернутий тризуб і руку з мечем, яка є символом польських національних рухів. Неофашистське польське угруповання «Фаланга» не визнали свою причетність до інциденту, хоча їхні символи були намальовані на пам'ятнику. Але схвалили надписи на пам'ятнику. Цитата з сайту угруповання «Фаланги»: «Учора «бандерівці» вирізали Волинь, сьогодні вони ведуть війну на Донбасі – не дозволимо, щоб завтра б завтра, вони зі своїми ходили по землі перемишльській».

4) Пам'ятний знак на увічнення українських жертв комуністичних репресій, який присвячений мешканцям Вербиці, що загинули в лавах УПА невідомі злочинці пошкодили в **серпні 2014 року**. В селі Вербиця (Гміна Любича-Королівська, Томашівський повіт Люблінське воєводство), на гранітній плиті пам'ятника було викарбувано близько ста імен людей, що «загинули в боротьбі за Україну». На цей пам'ятник в серпні було нанесено написи ксенофобського змісту.

5) **20 вересня 2014 року** невідомі злочинці втретє осквернили символічну могилу вояків УПА, що розташована в с. Грушовичі (Гміна Стубно, Ярославський повіт, Підкарпатське воєводство).

6) У **травні 2015 року** вже 4 раз було пошкоджено пам'ятник воїнам УПА в с. Грушовичі (Гміна Стубно, Ярославський повіт, Підкарпатське воєводство). Невідомі демонтували таблиці з пам'ятника воїнам Української повстанської армії. Важливим є і те, що першим цю інформацію та відео оприлюднив польськомовний сайт Novorosia Today. З пам'ятника зникли не лише таблиці з назвами куренів УПА, але і металеві стовпчики для прапорів. Крім того на місці подій були розкиданні свічки, лампадки та штучні квіти кольорів українського прапора. На стовпах пам'ятника червоною фарбою намалювали символ «Польща бореться» («Polska Walczy»). На пам'ятнику з'явився також вульгарний напис. Крім нього, на монумент нанесені перевернутий тризуб і фаланга – символ радикальних польських рухів.

7) В **липні 2015 року** на горі Монастир біля с. Верхрата (Любачівський повіт, Підкарпатське воєводство), злочинці пошкодили могилу-курган 62 воїнам УПА. Було розбито меморіальну дошку, присвячену жителям Верхрати, які загинули в бою з НКВС у довколишніх лісах 2–3 березня 1945 р., та обрито фарбою хрест. Увічнення на Монастирі було встановлене законно в діалозі з Радою охорони пам'яті боротьби і мучеництва.

8) У **2015 році** невідомі знову осквернили Пам'ятний знак воякам УПА в с. Молодич (Гміна В'язівниця, Ярославський повіт, Підкарпатське воєводство).

9) У **2015 році** невідомі пошкодили пам'ятник українцям, мешканцям села Радруж (Гміна Горинець-Здруй, Любачівський повіт, Підкарпатське воєводство), які загинули під час II Світової війни та в післявоєнний час.

10) Пам'ятний знак воякам УПА, які загинули у бою з НКВС в селі Білосток (Гміна Долгобичув, Грубешівський повіт, Люблінське воєводство), у **2015 році** осквернили невідомі злочинці. Пам'ятний знак являє собою арку з тризубом і написом «Слава героям», а за нею — кам'яний обеліск із написом «Полеглим борцям УПА за волю України 26 лютого 1946 року» з 41 прізвищами вояків та їхні псевдоніми. Внизу розміщений підпис: «Вдячні нащадки».

11) У **2015 році** на горі Монастир біля с. Радруж (Гміна Горинець-Здруй, Любачівський повіт, Підкарпатське воєводство) невідомі злочинці частково знищили український пам'ятник жертвам комуністичних репресій.

12) **5 березня 2016 року** вже вдруге невідомі злочинці знищили частину пам'ятника, який присвячений українській громаді в селі Молодич.

13) **15 травня 2016 року** невідомі вандалі вчинили наругу над двома могилами вояків УПА на українському військовому кладовищі в селі Пикуличі поблизу Перемишля. Ці поховання є легальними, їх встановлення профінансовано польською стороною під наглядом Ради охорони пам'яті боротьби та мучеництва Польщі. Вандалі прикріпили на надмогильні плити скляні рамки з написами про поховання в цьому місці «бандерівських бандитів,

звірячих катів, які вбивали невинних польських жінок та дітей». Український військовий цвинтар у Пикуличах є місцем поховання загиблих в'язнів табору для військовополонених УГА, армії УНР, а пізніше і членів УПА.

14) **9 жовтня 2016 року** вандалі повністю знищили пам'ятник на братській могилі 13 вояків УПА в селі Верхрата (Гміна Горинець-Здруй, Любачівський повіт, Підкарпатське воєводство). Частина польської інтелігенції виступила із заявою «Воляння з Верхрати», в якій зокрема просили пробачення і висловили незгоду з нищенням могил, цвинтарів, пам'ятників. На відео паплюження видно емблему профашистської організації «Obóz wielkiej Polski» (Табір великої Польщі), забороненої в Польщі у 1920—1930-х роках. Її ідеологом був відомий українофоб Роман Дмовський.

15) **8 січня 2017 року** в Бродівському районі на Львівщині невідомі вандалі підірвали меморіал полякам, що загинули під час нацистської каральної акції в селі Гуті Пеняцькій у 1944 році. Пам'ятник розмалювали стилізованим нацистським символом «SS», а викарбувані імена загиблих поляків зафарбували синьо-жовтими та червоно-чорними барвами. Інформація про цей акт вандалізму вперше з'явилася на сайті російського інформаційного агентства «Regnum» і в інших проросійських виданнях.

16) **25 січня 2017 року** невідомі розмалювали польський та український меморіали в Національному заповіднику «Биківнянські могили» в Селі Биківня Дніпровського району Київської області. На українській частині меморіалу помітні написи олійною фарбою: «СС Галичина» - на польській частині меморіалу, «ОУН-УПА курва» - на українській. Також пошкоджена вхідна група польської частини меморіалу. Вандалі спробували повалити колону з сірого граніту. Меморіальний комплекс «Биківнянські могили» створений на пам'ять жертв політичних репресій поблизу селища Биківня у східних околицях Києва.

17) **10 березня 2017 року** у Львові на Вулецьких пагорбах вандалі «помалювали» пам'ятник польським професорам, яких нацисти розстріляли тут у 1941 році. Вандалі закидали червоною фарбою пам'ятник і написали «смерть ляхам» на задній частині експозиції.

18) **12 березня 2017 року** у селі Підкамінь Львівської області вандалі осквернили на кладовищі пам'ятні хрести та меморіальні таблиці загиблим полякам 1944 року, обмалювавши їх і обливши червоною фарбою. Вандалі на центральному хресті залишили напис «Смерть ляхам».

19) Останній такий випадок стався **26 квітня 2017 року** у селі Грушовичі під Перемишлем, на місці поховання повстанців УПА. Цей випадок набув суттєвого розголосу у пресі, оскільки стався напередодні 70-ти річчя вшанування пам'яті подій операції «Вісла». Важливо також зазначити, що руйнування надгробного пам'ятника повстанцям УПА проходило під наглядом поліції та за згодою місцевої влади. Також, варто зазначити, що саме цей пам'ятник дійсно був зведений нелегально. Також, існує питання, чому розбирали пам'ятник не відповідні органи, а представники праворадикальних польських об'єднань.

Суб'єкт-ініціатор (хто? яка країна)	Сюжет (що?)	Об'єкт (по відношенню до кого?)	Дата події (коли?)
Польща, с. Грушовичі, Підкарпатське воєводство.	Осквернили могилу воїнам УПА	Могила воїнам УПА, місце поховання 12 партизанів УПА.	2 березня 2014
Польща,	Обмалювали	Пам'ятник українцям,	20-27

.	с. Молодич, Підкарпатське воєводство.	червоною фарбою пам'ятник на греко-католицькому цвинтарі	мешканцям села Молодичі, що загинули під час II Світової війни та післявоєнний час.	квітня 2014
.	Польща, с. Грушовичі, Підкарпатське воєводство.	Пошкоджено червоною фарбою та надписами «Смерть катам Волині та Донбасу».	Могила воїнам УПА, місце поховання 12 партизанів УПА.	3 серпня 2014
.	Польща, с. Вербиця Люблінське воєводство.	Нанесено написи ксенофобського змісту.	Пам'ятний знак на увічнення українських жертв комуністичних репресій, який присвячений мешканцям Вербиці, що загинули в лавах УПА.	Серпень 2014
.	Польща, с. Грушовичі, Підкарпатське воєводство.	Осквернили могилу воїнам УПА.	Могила воїнам УПА, місце поховання 12 партизанів УПА.	20 вересня 2014
.	Польща, с. Грушовичі, Підкарпатське воєводство.	Демонтували таблиці з пам'ятника воїнам УПА. Червоною фарбою намалювали символ «Польща бореться». На монумент нанесені перевернутий тризуб і фаланга – символ радикальних польських рухів.	Могила воїнам УПА, місце поховання 12 партизанів УПА.	Травень 2015
.	Польща, Гора Монастир біля с. Верхрата, Підкарпатське воєводство.	Було розбито меморіальну дошку та облито фарбою хрест.	Могила-курган 62 воїнам УПА, яка присвячена жителям Верхрати, які загинули в бою з НКВС у довколишніх лісах 2–3 березня 1945 р.	Липень 2015
.	Польща, с. Молодич, Підкарпатське воєводство.	Осквернили пам'ятний знак.	Пам'ятник українцям, мешканцям села Молодичі, що загинули під час II Світової війни та післявоєнний час.	2015
.	Польща, с. Радруж Підкарпатське воєводство.	Пошкодили пам'ятник.	Пам'ятник українцям, мешканцям села Радруж, які загинули під час II Світової війни та в післявоєнний час.	2015
0.	Польща, с. Білосток, Люблінське воєводство.	Осквернили пам'ятник.	Пам'ятний знак воякам УПА, які загинули у бою з НКВС в селі Білосток.	2015
	Польща,	Частково знищили	Пам'ятник українцям,	2015

1.	с.Радруж Підкарпатське воєводство.	український пам'ятник.	мешканцям села Радруж, які загинули під час II Світової війни та в післявоєнний час.	
2.	Польща, с. Молодич, Підкарпатсь ке воєводство.	Знищили частину пам'ятника.	Пам'ятник українцям, мешканцям села Молодичі, що загинули під час II Світової війни та післявоєнний час.	5 березня 2016
3.	Польща, Військовий цвинтар, с. Пикуличі, Підкарпатсь ке воєводство.	Вчинили наругу над двома могилами УПА на українському військовому кладовищі. Прикріпили на надмогильні плити скляні рамки з написами про поховання в цьому місці «бандерівських бандитів, звірячих катів, які вбивали невинних польських жінок та дітей».	Український військовий цвинтар у Пикуличах. Він є місцем поховання загиблих в'язнів табору для військовополонених УГА, армії УНР, а пізніше і членів УПА.	15 травня 2016
4.	Польща, с. Верхрата, Підкарпатське воєводство.	Повністю знищили пам'ятник на братській могилі	Пам'ятник місцевому кладовищі. Його встановлено на могилі 13 солдатів УПА (їхні імена викарбувані на металевих табличках), а також і цивільних осіб.	9 жовтня 2016
5.	Україна, Бродівський район, Львівська область.	Пам'ятник розмалювали стилізованим нацистським символом «SS», а викарбувані імена загиблих поляків зафарбували синьо- жовтими та червоно- чорними барвами.	Меморіал полякам, що загинули під час нацистської каральної акції в селі Гуті Пеняцькій у 1944 році.	8 січня 2017
6.	Україна, с. Биківня, Київська область.	Розмалювали польський та український меморіали. На українській частині меморіалу написи фарбою: «СС Галичина» - на польській частині меморіалу, «ОУН-УПА курва» - на українській.	Меморіальний комплекс «Биківнянські могили» створений на пам'ять жертв політичних репресій поблизу селища Биківня у східних околицях Києва.	25 січня 2017
7.	Україна, м. Львів, Вулецькі пагорби.	Вандали закидали червоною фарбою пам'ятник і написали «смерть ляхам» на задній частині експозиції.	Пам'ятник польським професорам, яких нацисти розстріляли тут у 1941 році.	10 березня 2017

8.	Україна, с. Підкамінь, Львівська область.	Обмалювали і обливші червоною фарбою пам'ятні хрести. На центральному хресті залишили напис «Смерть ляхам».	Пам'ятні хрести та меморіальні таблиці загиблим полякам 1944 року.	12 березня 2017
9.	Польща, с. Грушовичі, Підкарпатське воєводство.	Повністю зруйнували надгробний пам'ятник.	Могила воїнам УПА, місце поховання 12 партизанів УПА.	26 квітня 2017

2. На другому етапі я класифікую отриманні мною результати по групах.

Пошкоджено або зруйновано пам'ятників у Польщі – 15.

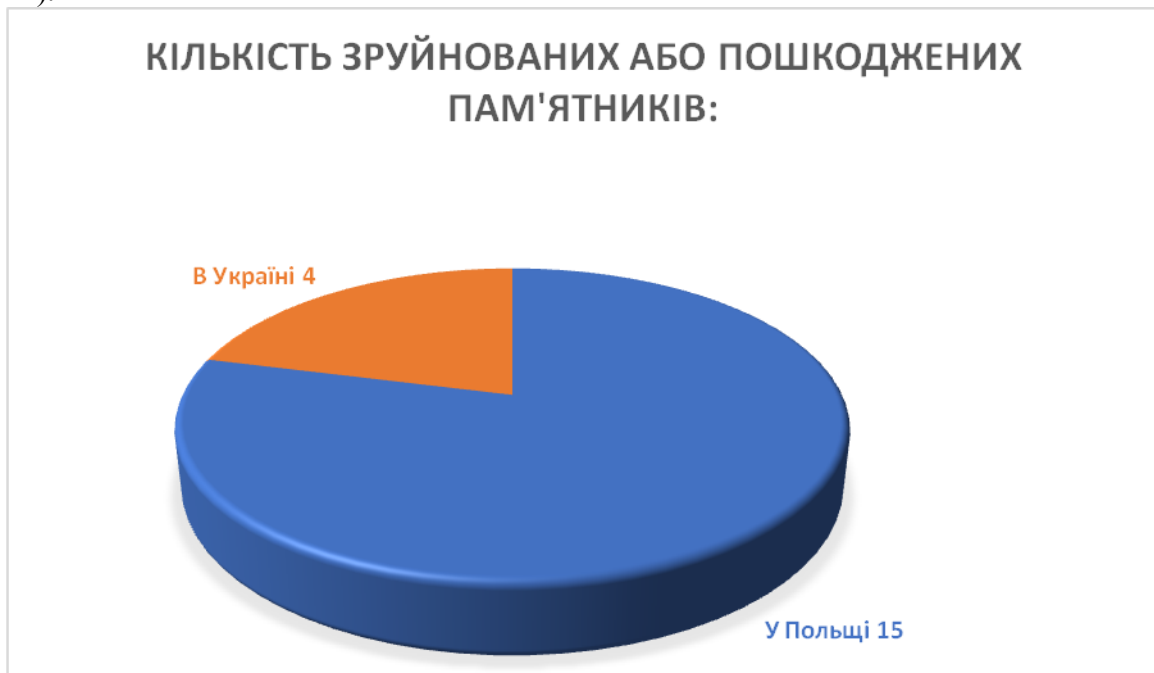
Пошкоджено або зруйновано пам'ятників в Україні – 4.

Пошкоджено або зруйновано пам'ятників у 2014 році – 5 (з них 5 у Польщі та 0 в Україні).

Пошкоджено або зруйновано пам'ятників у 2015 році – 6 (з них 6 у Польщі та 0 в Україні).

Пошкоджено або зруйновано пам'ятників у 2016 році – 3 (з них 3 у Польщі та 0 в Україні).

Пошкоджено або зруйновано пам'ятників у 2017 році – 5 (з них 1 у Польщі та 4 в Україні).

Отже, з отриманих результатів можна дійти висновку, що «війна пам'ятників» між двома країнами особливо насичено триває протягом 4 останніх років (з 2014 по 2017). Найбільше випадків мародерства було зафіксовано у 2015 році – 6 інцидентів, і всі вони були зі сторони Польщі. Найменше у 2016 – 3, також в Польщі. Випадки руйнування або пошкодження пам'ятників в Україні зафіксовані лише в 2017 році, але саме в цьому році таких випадків відбулося аж 4 і всі вони були в період з січня по березень 2017 року. Тобто, ми можемо спостерігати регулярні руйнування у Польщі з 2014 по 2017, а в Україні серйозне загострення цієї проблеми у 2017.

Найчастіше такі інциденти траплялися у:

- Польща, с. Грушовичі, Підкарпатське воєводство – 5 .
- Польща, с. Молодич, Підкарпатське воєводство – 3.
- Польща, с. Верхрата, Підкарпатське воєводство – 2.
- Польща, с. Радруж Підкарпатське воєводство – 2.
- Польща, с. Вербиця, Люблінське воєводство – 1.
- Польща, с. Білосток, Люблінське воєводство – 1.
- Польща, с. Пикуличі, Підкарпатське воєводство – 1.
- Україна, Бродівський район, Львівська область – 1.
- Україна, с. Биківня, Київська область – 1.
- Україна, м. Львів – 1.
- Україна, с. Підкамінь, Львівська область – 1.

Отже, найчастіше випадки мародерства траплялися у Підкарпатському воєводстві – 11 випадків, з них 5 випадків в селі Грушовичі, 3 випадки у селі Молодич, 2 випадки у селі Верхрата та 1 випадок у селі Пикуличі. Це пов'язано з тим, що до складу Підкарпатського воєводства входять колишні українські етнічні землі: Лемківщина, західна Бойківщина, Посяння і північно-західна частина Галичини.

Якщо брати до уваги тих, хто брати на себе відповідальність за деякі з цих актів вандалізму, то:

- Випадок, що стався 9 жовтня 2016 року, коли вандали повністю знищили пам'ятник на братській могилі 13 вояків УПА в селі Верхрата, то необхідно зазначити, що

на відео паплюження видно емблему профашистської організації «Obóz wielkiej Polski» (Табір великої Польщі). Відповідальність за акт вандалізму взяло на себе радикальне націоналістичне угруповання Табір Великої Польщі.

Табір Великої Польщі симпатизує бойовикам на Донбасі, а член цього угруповання Давід Гудзец, який розмістив відео в Інтернеті, модерує польською мовою сторінку бойовиків Novorossia.Today.

- Відео з руйнуванням частини пам'ятника 5 березня 2016 року, який поставлений для вшанування української громади в селі Молодич також першим виклав в інтернет Давід Гудзец. Тобто, тут ми також можемо припускати про причетність до цього угруповання табору Великої Польщі. Давід Гудзец також заявив, що він і організація мають стосунок до актів наруги над пам'ятниками в селах Вербиця, Грушовичі, Радружі.

Отже, тут ми бачимо чітку закономірність стосунку проросійсько налаштованих активістів до деяких з цих випадків. Але необхідно розуміти, за деякі руйнування відповідальні радикальні та націоналістичні активісти, які причетні до таких випадків саме через свої певні погляди, історію і світосприйняття. А не задля того, щоб погіршити відносини між обома країнами.

Якщо розглядати останній випадок, що стався 26 квітня у селі Грушовичі під Перемишлем, на місці поховання повстанців УПА. Цей випадок набув суттєвого розголосу у пресі, оскільки стався напередодні 70-ти річчя вшанування пам'яті подій операції «Вісла». У ЗМІ цю подію називали і «провокацією Кремля» і «державною політикою Польщі». До цього вже чотири рази пам'ятник піддавався актам вандалізму.

Міністерство закордонних справ України після цього випадку звернулося до польських представників з проханням посилення контролю на державному рівні та легалізації місць пам'яті на території обох держав. Відповідна угода про збереження місць пам'яті була прийнята ще у 1994 році.

Важливо також зазначити, що руйнування надгробного пам'ятника повстанцям УПА проходило під наглядом поліції та за згодою місцевої влади. Цей випадок можна розглядати з різних сторін. З польської сторони, такий інцидент можна пояснити, і як підтримку місцевою владою певних поглядів громадян своєї країни, які вважають, що такі меморіали у Польщі є недоречним через історичні суперечності між країнами. Також, варто зазначити, що саме цей пам'ятник дійсно був зведений нелегально. Але з іншої сторони це була підготовлена провокація, але невідомо ким. І надалі залишається відкритим питання, чи необхідне було руйнування меморіалу саме напередодні роковин трагедії «Вісла», оскільки саме біля цього пам'ятника збиралися вимушені переселенці вшановувати річницю трагедії. Також, існує питання, чому розбирали пам'ятник не відповідні органи, а представники праворадикальних польських об'єднань.

Висновок:

Отже, останні чотири між Україною та Польщею триває так звана «війна пам'ятників». Найактивнішим роком по кількості актів вандалізму був 2015 рік. До 2017 року випадки пошкодження та руйнувань траплялися тільки у Польщі, проте у 2017 році в Україні відбулося випадки наруги над місцями пам'яті, проте жодний пам'ятник не був зруйнований. Найрезонансніший був останній випадок, оскільки він відбувся напередодні святкування річниці трагедії «Вісла».

Такі випадки досить часто відбуваються на території Польщі і відповідно певним чином впливають на відносини між країнами. І в Україні вже не один раз відбувалися провокативні випадки, такі як руйнування польських пам'ятників, випадок обстрілу польського консульства у Луцьку. Але необхідно розуміти, що руйнування, вандалізм і тому подібні випадки не завжди показують позиції громадян певної країни, і зазвичай є або свідомою провокацією для дестабілізації польсько-українських відносин або ж діями,

окремих радикальних організації, які існують в обох державах. Безумовно, не всі аналізують такі випадки раціонально і відповідно роблять неправильні висновки про країну та її позицію. Саме для цього, владна верхівка обох країн обов'язково має показувати своє зацікавлення в вирішенні цих проблем, займатися розслідуванням цих злочинів і відповідно карати винних. Тільки так, можна показати, що такі неприємні інциденти не є нормою, що це не є позицією цілої країни.

Недопущення таких випадків також є важливим для кожної країни, тому що це є визнання помилок та злочинів нашими пращурами, та примирення з цим і вшанування пам'яті жертв. Оскільки саме визнання помилок минулого показує, що у майбутньому таке допустити неможливо. І важливо розуміти, що у кожної країни своя історія, свої герої і своя правда. І виправити помилки вже неможливо, але можливо їх просто прийняти. Це і показує, чи дійсно існує високий рівень розвитку країни, рівень свободи та свідоме визнання помилок.

18 травня 2017 року відбулася зустріч на рівні зовнішньополітичних відомств України та Республіки Польща. Представники двох країн заявили, що необхідно вирішити цю проблему, та обговорили створення шляхів примирення та увічнення місць пам'яті. Також, під час телефонної розмови між Петром Порошенко та Анджеєм Дудою, президент Республіки Польща запевнив, що особисто розгляне інцидент, що стався у Грушовичах, щоб не допустити схожих подій у майбутньому.

ПОЛІТИКО-СОЦІАЛЬНА СТРУКТУРА ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ VII СКЛИКАННЯ: КІЛЬКІСНО-ЯКІСНИЙ АНАЛІЗ

1. Організаційні особливості діяльності депутатських фракцій та груп у ЛОР 2015 р. обрання

1. 1. Результати виборів - як ключовий фактор формування депутатських фракцій та груп у ЛОР VII скликання

25 жовтня 2015 р. відбулися вибори депутатів місцевих рад та сільських, селищних, міських голів. Цього дня обирались депутати до Львівської обласної ради VII скликання.

Місцеві вибори у 2015 р. проходили за новою виборчою системою. Відповідно, ради обирались за пропорційною виборчою системою із відкритими списками.

«Вибори відбулись, виборці віддали свої голоси за ключові політичні сили Львівщини. Характеристикою цих виборів стала низька явка (менше 50%), що насправді дивує. В підсумку, до ЛОР потрапило 9 політичних сил, які сформували таку ж кількість депутатських фракцій», - зазначив заступник голови ЛОР В. Гірняк (див. Додаток 1).

Беремо до уваги та подальшого розгляду результати політичних сил, які здобули місця в обласній раді, відповідно до пропорційної виборчої системи. Кількість мандатів у ЛОР у 2015 р. – 84. Варто зазначити, що відбулось скорочення депутатського корпусу в порівнянні з попереднім скликанням (у ЛОР VI скликання було 116 депутатів). Для цього, використовуємо дані ЦВК.

Партія «Блок Петра Порошенка «Солідарність»

«БПП» набрав найбільшу кількість голосів на виборах до ЛОР у 2015 р. – 23,81%, відповідно отримав 20 депутатських місць¹², сформувавши найбільшу фракцію в раді.

Ми поцікавились думкою голови найчисельнішої фракції в ЛОР Катерини Кеньо: «Результатами цих виборів цілком задоволена, незважаючи на зовсім недосконале виборче законодавство, за яким вони відбувались. Наша фракція є найбільшою у ЛОР. У нас високий рейтинг, в нелегкий для країни час, люди довіряють нашій політичній силі» (див. Додаток 3).

Політична партія «Об'єднання «Самопоміч»

«Самопоміч» стала другою за рейтингом партією на Львівщині, отримавши 16, 67 % голосів до обласної ради, що дорівнювало 14 депутатським мандатам¹³.

Голова Львівської обласної організації партії, перший заступник голови ЛОР (до 5 квітня 2017 р.) П. Дворянин висловила свою позицію щодо результатів виборів: «Якби була змінена виборча система в Україні загалом, то б Львівщина отримала ще якісніший склад в облраді. Зараз ми бачимо більше політичні проекти, а менше ідеологічні партії. Присутня так би мовити «мажоритарка», коли люди голосують за того, кого знають, не задумувачись над тим які принципи має ця людина, яку політичну репутацію вона має, в скількох партіях побувала і т. д., люди цього не аналізують.

Результати виборів оцінюю як реальність. Я думаю, що «Самопоміч» мала всі можливості набрати більше голосів, ніж ми маємо. Наші заміри різнилися з кінцевими результатами. Маємо провладну більшість, такий результат» (див. Додаток 10).

Політична партія Всеукраїнське об'єднання «Свобода»

«Свобода» отримала 12 мандатів, набравши в загальному 14,29% голосів виборців Львівщини¹⁴.

Як зазначив О. Панькевич – заступник голови фракції ВО «Свобода» Руслана Кошулинського у Львівській обласній раді VII скликання: «Якщо порівнювати із попереднім (VI) скликанням кількість депутатів, які пройшли від «Свободи» є меншою. Це пов'язано з процесом величезного очорнення нашої політичної сили, який відбувся останніми роками та

¹² Центральна виборча комісія. Результати місцевих виборів 2015. Львівська обласна рада.

¹³ Центральна виборча комісія. Результати місцевих виборів 2015. Львівська обласна рада.

¹⁴ Там само.

завдав значного удару по рейтингу партії. Проте, не зважаючи на даний фактор, на цих виборах, нам вдалося вийти на хороший результат – 3 місце серед усіх політичних сил, які пройшли до облради і отримати 12 депутатських місць. Тому, в цілому, я оцінюю результати виборів як хороші. Зважаючи на чисельність партій (9) які пройшли в раду, вони є оптимальними» (див. Додаток 9).

Політична партія Всеукраїнське об'єднання «Батьківщина»

Отримавши 10,71% голосів, «Батьківщина» провела в раду 9 депутатів¹⁵.

Голова фракції ВО «Батьківщина» в облradі Ю. Гудима висловив думку з приводу результатів виборів: «Такий результат оцінюю позитивно. Адже за підсумками попередніх виборів до ЛОР у 2010 р., представників Батьківщини не було в облradі. Зараз ми маємо 9 депутатів в раді, хоча могли мати і більше» (див. Додаток 5).

Політична партія «Громадянська позиція»

«Громадянська позиція» набрала 9,52% голосів, отримавши 8 депутатських місць в раді¹⁶.

У. Дорош – голова фракції: «Політична партія «Громадянська позиція» на сьогоднішній день є новою силою. Поки ми ще не маємо партійного представництва у Верховній Radі України. Тому, результат, який нам вдалось здобути на минулих місцевих виборах, вважаю хорошим. В підсумку, на виборах до ЛОР, ми отримали 8% голосів, відповідно до цього, 8 людей стало депутатами облradи від нашої партії. А. Гриценко – голова всеукраїнської організації партії був задоволений нашими результатами у Львівській області» (див. Додаток 2).

Політична партія «Українське об'єднання патріотів УКРОП»

«УКРОП» набрав 7,14% голосів, відповідно депутатами стало 6 людей¹⁷.

«Результати показали підтримку виборцями кожної партії. Я задоволений, УКРОП показав дуже добрий результат як для першої виборчої кампанії», - зазначив голова фракції (до 14 квітня 2016 р.) Ю. Сидорович (див. Додаток 7).

Політична партія «Громадський рух «Народний контроль».

5,95% отримав на виборах «Народний контроль» і 5 депутатських мандатів в раді¹⁸.

Як зазначив голова фракції А. Білоус: «Особливістю цієї ради є її фрагментованість. Результат «Народного контролю» є серйозним як для нової партії, яка фактично була створена за 3 місяці перед виборами. У Львівській області такий результат став для нас досягненням, яке дає підстави для подальшого розвитку партії» (див. Додаток 6).

Радикальна партія Олега Ляшка

«Радикальна партія» отримала ідентичний результат із «Народним контролем»: 5,95% і 5 мандатів¹⁹.

Думка голови фракції «Радикальної партії» в облradі Ю. Візняка: «Як на мене, то наш результат став не зовсім очікуваним. Проблемною стала нова виборча система, яка є зовсім недосконалою. Загалом у всіх радах Львівщини ми отримали 103 депутата, у ЛОР 5 при підтримці 5% виборців. Непоганий результат» (див. Додаток 8).

Політична партія Народний Рух України

«Народний Рух» отримав такий же результат як і попередні дві політичні сили: 5,95% і 5 депутатських місць в раді.

Б. Гагалюк – голова фракції: «Ми не задоволені виборами, які відбулися у жовтні 2015 р. Результати були для нас неочікуваними. Наша команда отримала всього 5 місць у ЛОР і жодного і ЛМР. Оцінку дали перш за все самі виборці» (див. Додаток 4).

¹⁵ Центральна виборча комісія. Результати місцевих виборів 2015. Львівська обласна рада.

¹⁶ Там само.

¹⁷ Там само.

¹⁸ Там само.

¹⁹ Центральна виборча комісія. Результати місцевих виборів 2015. Львівська обласна рада.

1.2. Організаційна побудова депутатських фракцій та груп у ЛОР VII скликання. Формування постійних депутатських комісій

19 листопада 2015 р. відбулось перше засідання ЛОР VII скликання. Було зареєстровано 84 депутати – весь склад ради. Головою став О. Ганущин із фракції «БПП», першим заступником голови – П. Дворянин із «Самопоміч» (до 5 квітня 2017р.), заступником – В. Гірняк із «Громадянської позиції». Від 5 квітня першим заступником голови ЛОР став А. Білоус (внаслідок висловлення недовіри більшістю ради П. Дворянин). Нову кандидатуру вніс на розгляд О. Ганущин. За таке рішення проголосувало 55 депутатів.

Процес формування керівного складу облради описала нам П. Дворянин: «Є така стереотипна традиція – квотний принцип, коли керівництво обирається в залежності від кількості, пропорції мандатів, які отримала кожна партія. Оскільки «БПП» була найбільшою, то вони цілком логічно могли претендувати на посаду голови облради. Наша фракція була другою в рейтингом, тому ми могли претендувати на посаду першого заступника. Далі можна було обирати або 3 фракцію за рейтингом, але в нашому випадку так не сталось, а кілька менших фракцій згрупувались і висунули на посаду заступника голови В. Гірняка із «Громадянської позиції». Так на першому засіданні проголосували за голову ради – О. Ганущина, мене – першого заступника і В. Гірняка – заступника голови» (див. Додаток 10).

Депутатські фракції у ЛОР VII скликання формувались керівництвом партійних осередків безпосередньо із депутатів, які пройшли в раду від цих політичних сил. Відповідно до нормативно-правової бази, було створено 9 депутатських фракцій:

- 1) Депутатська фракція «Блоку Петра Порошенка». Кількість депутатів - 20. Головою фракції є К. Кеньо;
- 2) Депутатська фракція партії «Об'єднання Самопоміч». Кількість депутатів – 14. Голова фракції – І. Свистун.
- 3) Депутатська фракція ВО «Свобода». Кількість депутатів – 12. Голова фракції – Р. Кошулинський.
- 4) Депутатська фракція ВО «Батьківщина». Кількість депутатів – 9. Головою фракції є Ю. Гудима.
- 5) Депутатська фракція «Громадянська позиція». Кількість депутатів – 8. Голова фракції – У. Дорош.
- 6) Депутатська фракція «Українське об'єднання партіотів – УКРОП». Кількість депутатів – 6. Голова фракції – Ю. Сидорович (до 14 квітня 2016р.). Від 14 квітня 2016 р. головою фракції було обрано П. Жукровського.
- 7) Депутатська фракція «Радикальної Партії Олега Ляшка. Кількість депутатів – 5. Голова фракції – Ю. Візник.
- 8) Депутатська фракція Громадський рух «Народний контроль». Кількість депутатів – 5. Голова фракції – А. Білоус.
- 9) Депутатська фракція «Народного Руху України». Кількість депутатів – 5. Головою фракції є Б. Гагалюк²⁰.

Про процес формування фракцій ми запитували безпосередньо у керівників цих фракцій.

У. Дорош: «Після обрання нас депутатами облради, В. Гірняку, який повинен був бути головою фракції, запропонували посаду заступника голови ЛОР. Далі постало питання призначення нового керівника фракції. В. Гірняк відразу запропонував мою кандидатуру на це місце, усі інші члени фракції підтримали його пропозицію і мене було обрано головою депутатської фракції «Громадянська позиція» у ЛОР. Так була сформована сьогоднішня наша фракція» (див. Додаток 2).

К. Кеньо: «О. Синютка, як керівник обласної партійної організації, запропонував на початку роботи ради, щоб керівником фракції була жінка. З двох жінок, які є у складі

²⁰ Офіційний портал Львівської обласної ради.

фракції, вибрали мене. Далі все було без змін, усі депутати, які пройшли від БПП були зараховані до нашої фракції» (див. Додаток 3).

Б. Гагалюк: «У нас фракція невелика, всього 5 чоловік. Я від початку діяльності голова фракції. Проте, незважаючи на таку чисельність, у нас зібралися якісні кадри, які готові йти вперед» (див. Додаток 4).

Ю. Гудима: «Склад фракції – 9 людей. Я під час виборів виконував обов'язки голови обласної партійної організації. Відповідно усі члени фракції проголосували за мою кандидатуру на голову нашої фракції» (див. Додаток 5).

А. Білоус: «Крім мене, депутатами від нашої політичної сили, стали ще четверо людей. Мене було обрано головою фракції» (див. Додаток 6).

Ю. Сидорович: «Фракція в облраді була сформована усіма депутатами, які пройшли на виборах, чисельністю з 6 чоловік. Мене було обрано головою» (див. Додаток 7).

Ю. Візник: «До облради в нас був список із 82 кандидатів по округах, з них депутатами стали 5. Відповідно вони і склали нашу фракцію, в якій я став головою» (див. Додаток 8).

О. Панькевич: «Ці вибори відбувалися за новою виборчою системою, відповідно у виборчих списках від партії представництво жінок повинно було бути не менше 30% від загальної кількості кандидатів. Ми забезпечили виконання закону. Серед тих, хто став депутатом облради від нашої політичної сили є нові люди, які вперше опинились в раді. В нас немає «грошових мішків», тих, хто купляв голоси за консерви, гречку і тд. Усі депутати фракції – це авторитетні люди, які ідеологічно підтримують ВО Свобода» (див. Додаток 9).

П. Дворянин: «У фракції ми маємо 14 осіб. Керівником є І. Свистун. Всі члени фракції (крім мене) працюють в різних комісіях. Це якісний підхід» (див. Додаток 10).

Зазначимо, що в обласній раді VI скликання депутати об'єднувалися і в депутатські групи поряд з фракціями. У сьогоднішній раді (VII скликання) не зареєстровано жодної депутатської групи.

19 листопада на засіданні першої сесії Львівської обласної ради VII скликання депутати ухвалили рішення про створення 12 постійних комісій та сформували їхній склад²¹:

- Комісія з питань бюджету, соціально-економічного розвитку. Голова комісії – Домчак О. І. (БПП), заступник – Гудима Ю. І. (Батьківщина), секретар – Ковч А. В. (Народний контроль);
- Комісія з питань дорожнього господарства, інфраструктури, регулювання земельних відносин, адміністративно-територіального устрою, планування території та архітектури. Голова комісії – Саган В. С. (БПП), заступник – Письменна Т. О. (Самопоміч), секретар – Устименко В. В. (Батьківщина);
- Комісія з питань законності, правоохоронної діяльності, дотримання прав людини та військових проблем. Голова комісії – Дзюдзь М. С. (БПП), заступник – Голуб Ю. В. (Самопоміч), секретар – Дорош У. М. (Громадянська позиція);
- Комісія з питань охорони здоров'я, материнства, соціального захисту, молодіжної політики, фізичної культури та спорту. Голова комісії – Гичка М. М. (БПП), заступник – Ковальчук І. В. (Народний Рух), секретар комісії – Савчин В. С. (Самопоміч);
- Комісія з питань культури, історико-культурної спадщини, туризму, духовного відродження та засобів масової інформації. Голова комісія – Візник Ю. Я. (Радикальна партія), заступник – Сидорович Ю. Я. (УКРОП), секретар – Бей Т. Б. (Громадянська позиція);
- Комісія з питань екології, природних ресурсів та рекреації. Голова комісії – Білоус А. В. (Народний контроль), заступник – Білас В. О. (БПП), секретар – Цибуля Л. Я. (Батьківщина);
- Комісія з питань будівництва, житлово-комунального господарства, енергоефективності, альтернативної енергетики, промисловості та інвестиційної

²¹ Офіційний портал Львівської обласної ради.

- політики. Голова комісії – Гагалюк Б. М. (Народний Рух), заступник – Титикало М. Ф. (Громадянська позиція), секретар Пакиж С. П. (Самопоміч);
- Комісія з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту, перевезень та зв'язку. Голова комісії – Сидорович М. В. (Самопоміч), заступник – Дума А. Р. (Народний контроль), секретар – Кошик П. І. (Громадянська позиція);
 - Комісія з питань євроінтеграції, дерегуляції, зовнішньоекономічної діяльності, транскордонного співробітництва, агропромислового комплексу та зв'язків з українцями за кордоном. Голова комісії – Вервега Т. М. (Самопоміч), заступник – Нестор Ю. Б. (Народний контроль), секретар – Марунчак П. М. (Народний Рух);
 - Комісія з питань депутатської діяльності, етики, регламенту, свободи слова та антикорупційної політики. Голова комісії – Кізима Р. М. (Самопоміч);
 - Комісія з питань комунального майна та приватизації. Голова комісії – Комарницький І. М. (Батьківщина), заступник – Шептицький З. С. (УКРОП), секретар – Свистун І. В. (Самопоміч);
 - Комісія з питань освіти і науки. Голова комісії – Вантух В. П. (Батьківщина), заступник – Бордун Г. В. (Самопоміч), секретар – Грицик О. Б. (Народний Рух)²².

Взявши до уваги склад постійних депутатських комісій у сьогоднішній Львівській обласній раді (VII скликання), робимо наступні висновки:

- 1) Представники фракції БПП є головами 4 комісій (найбільший показник серед усіх фракцій). 1 член фракції є заступником голови комісії.
- 2) Представники фракції Самопоміч є головами 3 комісій і 3 членів фракції є заступниками голів комісій.
- 3) Депутати від Батьківщини головують у 2 комісіях та мають 1 заступника голови комісії.
- 4) Від Радикальної партії, Народного контролю, Народного Руху є по одному голові комісій.
- 5) Фракції Громадянська позиція, УКРОП, Свобода не мають своїх голів в постійних депутатських комісіях.

Отже, дослідження та розуміння організаційних особливостей діяльності депутатських фракцій та груп, дає нам можливість для подальшого розгляду ефективності діяльності ЛОР VII скликання.

²² Офіційний портал Львівської обласної ради.

2. Ефективність діяльності ЛОР VII скликання

На сьогоднішній час ЛОР VII скликання працює уже півтора роки (18 місяців). За цей період було проведено 9 сесій і прийнято більше 450 рішень.

Для кількісно-якісного дослідження ефективності діяльності постійних депутатських комісій ЛОР VII скликання беремо найбільш ключові на наш погляд індикатори.

Для обрахунку цих індикаторів, за основу, ми беремо дані з офіційних протоколів засідань постійних комісій²³. Зазначаємо, що це дані в період 2015-2016 рр. Тобто, в подальшому, в процесі діяльності обласної ради VII скликання, наші показники зміняться.

Робота комісії з питань бюджету, соціально-економічного розвитку:

- 1) Кількість членів комісії – 14
- 2) Кількість проведених комісією засідань – 13;
- 3) Кількість розглянутих питань – 173;
- 4) Кількість підготовлених проектів рішень – 15;
- 5) Присутність депутатів на засіданнях комісій – 79%.

Робота комісії з питань дорожнього господарства, інфраструктури, регулювання земельних відносин, адміністративно-територіального устрою, планування території та архітектури:

- 1) Кількість членів комісії – 13
- 2) Кількість проведених комісією засідань – 14;
- 3) Кількість розглянутих питань – 515;
- 4) Кількість підготовлених проектів рішень – 7;
- 5) Присутність депутатів на засіданнях комісій – 85%.

Робота комісії з питань законності, правоохоронної діяльності, дотримання прав людини та військових проблем:

- 1) Кількість членів комісії – 6
- 2) Кількість проведених комісією засідань – 7;
- 3) Кількість розглянутих питань – 203;
- 4) Кількість підготовлених проектів рішень – 2;
- 5) Присутність депутатів на засіданнях комісій – 94%.

Робота комісії з питань охорони здоров'я, материнства, соціального захисту, молодіжної політики, фізичної культури та спорту:

- 1) Кількість членів комісії – 8;
- 2) Кількість проведених комісією засідань – 16;
- 3) Кількість розглянутих питань – 541;
- 4) Кількість підготовлених проектів рішень – 10;
- 5) Присутність депутатів на засіданнях комісій – 81%.

Робота комісії з питань культури, історико-культурної спадщини, туризму, духовного відродження та засобів масової інформації:

- 1) Кількість членів комісії – 5;
- 2) Кількість проведених комісією засідань – 18;
- 3) Кількість розглянутих питань – 509;
- 4) Кількість підготовлених проектів рішень – 13;
- 5) Присутність депутатів на засіданнях комісій – 75%.

Робота комісії з питань екології, природних ресурсів та рекреації:

- 1) Кількість членів комісії – 8
- 2) Кількість проведених комісією засідань – 10;
- 3) Кількість розглянутих питань – 325;
- 4) Кількість підготовлених проектів рішень – 21;
- 5) Присутність депутатів на засіданнях комісій – 87,5%.

²³ Офіційний портал Львівської обласної ради. Протоколи постійних комісій.

Робота комісії з питань будівництва, житлово-комунального господарства, енергоефективності, альтернативної енергетики, промисловості та інвестиційної політики:

- 1) Кількість членів комісії – 3;
- 2) Кількість проведених комісією засідань – 12;
- 3) Кількість розглянутих питань – 184;
- 4) Кількість підготовлених проектів рішень – 7;
- 5) Присутність депутатів на засіданнях комісій – 77%.

Робота комісії з питань паливно-енергетичного комплексу, транспорту, перевезень та зв'язку:

- 1) Кількість членів комісії – 5;
- 2) Кількість проведених комісією засідань – 12;
- 3) Кількість розглянутих питань – 73;
- 4) Кількість підготовлених проектів рішень – 6;
- 5) Присутність депутатів на засіданнях комісій – 79%.

Робота комісії з питань євроінтеграції, дерегуляції, зовнішньоекономічної діяльності, транскордонного співробітництва, агропромислового комплексу та зв'язків з українцями за кордоном:

- 1) Кількість членів комісії – 4;
- 2) Кількість проведених комісією засідань – 6;
- 3) Кількість розглянутих питань – 76;
- 4) Кількість підготовлених проектів рішень – 1;
- 5) Присутність депутатів на засіданнях комісій – 83%.

Робота комісії з питань депутатської діяльності, етики, регламенту, свободи слова та антикорупційної політики:

- 1) Кількість членів комісії – 5;
- 2) Кількість проведених комісією засідань – 13;
- 3) Кількість розглянутих питань – 110;
- 4) Кількість підготовлених проектів рішень – 12;
- 5) Присутність депутатів на засіданнях комісій – 69%.

Робота комісії з питань комунального майна та приватизації:

- 1) Кількість членів комісії – 6;
- 2) Кількість проведених комісією засідань – 12;
- 3) Кількість розглянутих питань – 343;
- 4) Кількість підготовлених проектів рішень – 6;
- 5) Присутність депутатів на засіданнях комісій – 85%.

Робота комісії з питань освіти і науки:

- 1) Кількість членів комісії – 4;
- 2) Кількість проведених комісією засідань – 12;
- 3) Кількість розглянутих питань – 237;
- 4) Кількість підготовлених проектів рішень – 2;
- 5) Присутність депутатів на засіданнях комісій – 87,5%.

Таким чином, ми проаналізували роботу 12 постійних депутатських комісій ЛОР VII скликання. Завдяки цьому, можемо визначати ефективність діяльності даної обласної ради. Адже, робота депутатів усіх фракцій безпосередньо в комісіях в період перед сесійним засіданнями складає основу діяльності в раді. Усі рішення перед тим, як ставитись на голосування в сесійній залі повинні бути розглянуті і погоджені в профільних депутатських комісіях.

Згідно нашим підрахункам, на сьогодні найефективнішою є депутатська комісія з питань охорони здоров'я, материнства, соціального захисту, молодіжної політики, фізичної культури та спорту. Комісія розглянула 541 питання і підготувала 10 проектів рішень. При цьому, присутність депутатів на засіданнях комісії в загальному становила 81%.

Найменш ефективною є комісія з питань євроінтеграції, дерегуляції, зовнішньоекономічної діяльності, транскордонного співробітництва, агропромислового комплексу та зв'язків з українцями за кордоном. Члени цієї комісії розглянули 76 питань і підготували 1 проект рішення. Присутність депутатів на засіданнях була високою і склала 83%.

Щодо ефективності діяльності депутатських фракцій обласної ради VII скликання в цілому, ми запитали в голів фракцій та керівництва ради. Отримали наступні відповіді:

У. Дорош – голова фракції «Громадянська позиція»: «Незважаючи на короткий термін діяльності цієї ради, їй вдалось багато провести роботи за цей час. Найбільш важливим з цього всього напевно можна назвати Конкурс мікропроектів, завдяки якому планується реалізувати за допомогою (співфінансуванню) облради близько 680 проектів по всій області. Важливим тут є і виділення коштів із Фонду регіонального розвитку.

Потрібно додати і про керівництво обласної ради, яке є прогресивним, конструктивним та енергійним, завжди підтримує хороші ідеї усіх депутатів, незважаючи з якої вони політичної сили.

Хотілось, щоб за рік-другий наш запал до змін не згас, а подвоївся або потроївся» (див. Додаток 2).

К. Кеньо – голова фракції «БПП»: «Рада працює досить потужно, зараз йде вже 3 сесія (час інтерв'ю – 11.03.2016), проаналізувавши конкретні рішення, можу сказати, що вона є ефективною. Відповідно, роботу нашої фракції оцінюю на високому рівні» (див. Додаток 3).

«Перших 100 днів роботи показали, що ця облрада є життєдайною. Проте, повністю задоволених не може бути, я в тому числі. Результат повинен говорити сам за себе» (див. Додаток 4), - сказав голова фракції «Народний Рух» Б. Гагалюк.

Ю. Гудима – голова фракції «Батьківщина»: «Мені імponує робота цієї ради. Не всі люди народжуються депутатами, проте ми працюємо і ці добре. Всі чогось вчимося, багато є цікавих дискусій тут. Прийнятий нами бюджет є непоганим, за яким пріоритетом для області буде ремонт доріг, завдяки 50% надходженням від митних оформлень. Позитивом вважаю програму мікропроектів» (див. Додаток 5).

«Темп з яким працює сьогоднішня облрада є достатньо високим. Багато є нових депутатів. Ця рада є більш прозорою і відкритою за попередні скликання. Вважаю, що на даний час ми є ефективною структурою в місцевому самоврядуванні області» (див. Додаток 6), - заявив А. Білоус – голова фракції «Народний контроль».

Голова фракції «Українське об'єднання патріотів – УКРОП» Ю. Сидорович: «Вивчивши попередні депутатські скликання облради, можу сказати що на даний момент, це є кращим, сьогодні депутати є більше згуртованішими та працюватішими. Важливим є те, що сьогодні є велика підтримка з обласного бюджету громадян, які цього потребують, учасників АТО. Сьогодні для них виділяються ділянки, будуються будинки. Це стало можливим завдяки ефективній роботі облради» (див. Додаток 7).

«Ця рада є дієвою і прогресивно. Завдяки зусиллям більшості депутатів постійно вирішується ряд важливих проблем. Рада прийняла багато програм підтримки народних домів, виділила кошти на технічну допомогу, на проведення різних заходів, розвиток туризму в Львівській області» (див. Додаток 8), - переконаний голова фракції «Радикальна партія О. Ляшка» Ю. Візник.

О. Панькевич – заступник голови фракції «Свобода»: «Ця рада працює всього пів року, проте вже можна робити певний аналіз її роботи. Безперечно, ключовим на початку діяльності стала організаційна побудова ради, формування керівних органів.

Щодо фракції «Свобода», то ми ставши третьою за чисельністю фракцією в обласній раді, не отримали жодного представника в керівництві. Та ж ситуація і з депутатськими комісіями, жодного свободівця немає серед керівників комісій.

Цього року облрада прийняла бюджет, програму розвитку для області. Також ведеться робота щодо запланованої приватизації об'єктів в області.

Окрему позицію хочеться висловити щодо децентралізації, до якої безпосередньо причетна рада. На нашу думку, ця реформа приводить до закриття шкіл, садочків, що в свою чергу негативно відіб'ється на сільській місцевості регіону. Відповідальність за це в певній мірі перекладається на місцевий рівень.

Отож, на нашу думку, сьогодні маємо одне з найгірших скликань обласної ради, де кожен бореться за найбільш ласий кусок бюджету» (див. Додаток 9).

Заступник голови ЛОР VII скликання В. Гіряк сказав: «Як заступник голови ЛОР, можу сказати, що на даний час задоволений роботою нової ради. Великим недоліком в роботі є чинне законодавство, починаючи від виборчого законодавства і закінчуючи нормами, які регламентують діяльність ради.

Ця обласна рада на мій погляд є достатньо конструктивною, нові люди, які стали депутатами намагаються якісно працювати, вони є хорошими кадрами.

Недоліком теперішньої облради вважаю те, що в її складі діє аж 9 депутатських фракцій, це багато, адже є велика розділеність депутатів за партійною приналежністю. Проте, нам вдається усім співпрацювати та досягати успіху в прийнятті важливих для Львівської області рішень»(див. Додаток 1).

П. Дворянин – перший заступник голови ЛОР VII скликання, голова обласного організації політичної партії «Самопоміч»: «Коли минуло 100 днів нашої роботи, то в мене було таке враження, що я вже тут працюю 100 р. Це є важка праця. В стратегіях є 2 речі: так звані фасадні проекти, які з невеликою затратою часу і грошей, приносять результат; а є проекти, які робляться роками. Так само є в роботі ради.

Суттєве значення має результат виконаної роботи. Багато вже зроблено, налагоджено в раді. Запрацювала система «Прозоро».

Є нюанс, що багато політичних сил залежні від віянь в центрі» (див. Додаток 10).

Отож, підсумовуючи усе вищенаведене, приходимо до висновків, що ЛОР VII скликання показала ефективну роботу за період листопада 2015 р. – червня 2016 р. Постійні депутатські комісії провели велику кількість засідань, розглянули багато питань та підготували необхідні проекти рішень для Львівської області.